

Sametingets plenum

Møtebok 03/06

Tid: 26. - 28.september 2006

Sted: Karasjok

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
028/06	Konstituering
029/06	Sametingsrådets beretning om virksomhet iht Sametingets forretningsorden § 20
030/06	Spørsmål til Sametingsrådet iht Sametingets forretningsorden § 11
031/06	Kunngjøring av nye saker iht Sametingets forretningsorden § 4
032/06	Etablering av forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under 2. verdenskrig
033/06	Innspill til reindrifftsavtalen 2007 - 2008
034/06	Særskilte regler for Kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde
035/06	Nordisk samekonvensjon
036/06	Forvaltningsreform - ansvars- og oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene
037/06	Samarbeidsavtale mellom Nordland fylkeskommune og Sametinget
038/06	Landbruks- og matdepartementets utkast til ny reindrifftslov
039/06	Permisjon fra vervet som medlem i Sametingsrådet - Randi A Skum
040/06	Fritak fra verv som medlem og leder i Sametingets kontrollkomité - Per-Ivar Henriksen
041/06	Valg av nytt medlem til Sametingets kontrollkomité

Møtesekvenser

Tid		Sak	Side
Tirsdag 26.09.06	kl. 09.00 – 09.20	028/06	4
	kl. 09.20 – 15.20	029/06	8
	kl. 15.45 – 15.45	030/06	29
	kl. 15.45 – 17.35	031/06	30
Onsdag 27.09.06	kl. 09.00 – 11.20	032/06	37
	kl. 11.20 – 11.35	034/06	58
	kl. 13.30 – 14.15	033/06	44
	kl. 14.15 – 18.10	038/06	72
Torsdag 28.09.06	kl. 09.00 - 09.55	035/06	63
	kl. 09.55 – 11.50	036/06	65
	kl. 11.50 – 13.35	037/06	70
	kl. 13.35 – 13.40	039/06	88
	kl. 13.40 – 13.45	040/06	90
	kl. 13.45 – 13.50	041/06	92

Sak 28/06

Konstituering

Saken påbegynt tirsdag 26. september 2006 kl.09.00 og på nytt onsdag 27. september.

President Aili Keskitalo åpnet Sametingets plenum med minneord og 1 minutters stillhet ved Ella Holm Bulls bortgang.

Følgende representanter var til stede ved konstitueringen:

01. Magnhild Mathisen	23. Tor Mikalsen
02. Gunn-Britt Retter	24. Hilde Anita Nyvoll
03. Knut Store	25. Randi A. Skum
04. Marianne Balto Henriksen	26. Sissel Klausen (<i>vara for Bjarne Store-Jakobsen</i>)
05. Janoš Trosten	27. Lene Hansen
06. Elisabeth Hegge Guttorm (<i>vara for Per-Ivar Henriksen</i>)	28. Ann-Mari Thomassen
07. Rune Guttorm (<i>vara for Egil Olli</i>)	29. Margit Eli Anti-Oskal (<i>vara for Henrik Eriksen</i>)
08. Terje Tretnes	30. Susanne Amalie Andersen
09. Synnøve Solbakken-Härkönen	31. Kjersti Myrnes Balto
10. Marit Kirsten Anti Gaup (<i>vara for Marie Therese Nordsetta Aslaksen</i>)	32. Arild Pettersen Inga (<i>vara for Vibeke Larsen</i>)
11. Aili Keskitalo	33. Roger Pedersen
12. Per Andersen Bæhr	34. Tone Finnesen
13. Isak Mathis O. Hætta ¹	35. Anders Urheim
14. Klemet Erland Hætta	36. Miriam Paulsen
15. Josef Vedhugnes	37. Jarle Jonassen
16. Olaf Eliassen	38. Maja Lisa Kappfjell ² (<i>vara for Sten Erling Jønsson – ugyldig fravær</i>)
17. Tone Merete Orti Olsen (<i>vara for Wiebke Synnøve Slåtsveen</i>)	39. Kirsten Appfjell-Eira
18. Per Edvind Varsi	40. Rita-Alise Porsanger
19. John Harald Skum	41. Jørn Are Gaski
20. Toril Bakken	42. Johan Mikkel Sara
21. Inger Jørstad	43. Kirsti Guvsám
22. Åge B. Pedersen (<i>vara for Willy Ørnebakke</i>)	

¹ Representant nr 13 Isak Mathis O. Hætta ankom plenums møtet tirsdag 26. september kl. 11.45.

² Tok sete etter sak 28/06 Konstituering.

Innvilgende permisjoner

Permisjoner for hele plenumsmøtet

Representant nr. 06 Per-Ivar Henriksen
Representant nr. 07 Egil Olli
Representant nr. 10 Marie Therese N. Aslaksen
Representant nr. 17 Wiebke Slåtsveen
Representant nr. 22 Willy Ørnebakk
Representant nr. 26 Bjarne Store-Jakobsen
Representant nr. 29 Henrik Eriksen
Representant nr. 32 Vibeke Larsen

Permisjoner for deler av plenumsmøtet

Representant nr. 05 Jánoš Trosten tirsdag 26.09.06 hele dagen
Representant nr. 03 Knut Store onsdag 27. og torsdag 28.09.06
Representant nr. 37 Jarle Jonassen onsdag 27. og torsdag 28.09.06
Representant nr. 09 Synnøve Solbakken-Härkönen torsdag 28.09.06
Representant nr. 04 Marianne Balto Henriksen torsdag 28.09.06
Representant nr. 20 Torill Bakken torsdag 28.09.06
Representant nr. 05 Jánoš Trosten torsdag 28.09.06 fra kl. 10.00

Annet fravær

Representant nr. 13 Isak Mathis O. Hætta ankom plenumsmøtet tirsdag 26. september kl. 11.45 og utelot å møte torsdag 28. september. Begge fraværene er ugyldige.
Representant nr 38 Sten Erling Jønsson utelot å møte på plenumsmøtet. Fraværet er ugyldig.

Vararepresentanter

Bjørn Arne Pedersen møtte for representant nr. 02 Knut Store
Elisabeth Hegge Guttorm møtte for representant nr. 06 Per-Ivar Henriksen
Rune Guttorm møtte for representant nr. 07 Egil Olli
Marit Kirsten A. Gaup møtte for representant nr. 10 Marie Therese N. Aslaksen
Tone Merete Orti Olsen møtte for representant nr. 17 Wiebke S. Slåtsveen
Åge B. Pedersen møtte for representant nr. 22 Willy Ørnebakk
Sissel Klausen møtte for representant nr. 26 Bjarne Store-Jakobsen
Margit Eli Anti-Oskal møtte for representant nr. 29 Henrik Eriksen
Arild Pettersen Inga møtte for representant nr. 32 Vibeke Larsen
Maja Lisa Kappfjell møtte for representant nr. 38 Sten Erling Jønsson

I Dokumenter

- Møteinnkalling av 25.08.06 med forslag til saksliste
- sak 039/06 Permisjon fra vervet som medlem i Sametingsrådet – Randi A. Skum
- sak 040/06 Fritak fra vervet som medlem og leder i Sametingets kontrollkomité
- sak 041/06 Valg av nytt medlem i Sametingets kontrollkomité

II Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling overfor Sametinget:

1. Innkalling av 25.08.06 med innstilling til saksliste godkjennes.
2. Sak 039/06 Permisjon fra vervet som medlem i Sametingsrådet - Randi A. Skum, legges til sakslista som sak torsdag 28.09.06.

Forslag fra Marianne Balto Henriksen:

3. Vararepresentant Maja Lisa Kappfjell kan ta Sten Erling Jønsson sitt sete, fordi han ikke har møtt til plenumsmøtet.

Onsdag 27. september kl. 09.00 fremmet møtelederskapet følgende innstilling for Sametinget:

4. Sak 040/06 Fritak fra verv som medlem og leder i Sametingets kontrollkomité – Per-Ivar Henriksen, og sak 041/06 Valg av nytt medlem til Sametingets kontrollkomité, settes opp på sakslista og behandles som siste saker torsdag 28.09.06.

III Votering

Av 43 representanter var 40 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Møtelederskapets forslag 1 ble enstemmig vedtatt.
- Møtelederskapets forslag 2 ble enstemmig vedtatt.
- Marianne Balto Henriksens forslag 3 ble enstemmig vedtatt.
- Møtelederskapets forslag 4 ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Marianne Balto Henriksen	

VI Sametingets vedtak

Innkalling av 25.08.06 med saksliste godkjennes.

Sak 039/06 Permisjon fra vervet som medlem i Sametingsrådet - Randi A. Skum, legges til sakslista for behandling torsdag 28.09.06.

Vararepresentant Maja Lisa Kappfjell kan ta Sten Erling Jønsson sitt sete, fordi han ikke har møtt til plenumsmøtet.

Sak 040/06 Fritak fra verv som medlem og leder i Sametingets kontrollkomité – Per-Ivar Henriksen, og sak 041/06 Valg av nytt medlem til Sametingets kontrollkomité, settes opp på sakslista og behandles som siste saker torsdag 28.09.06.

Behandlingen av saken ble avsluttet 26.09.06 kl. 09.20 og 27.09.06 kl. 09.10.

Originalspråk: Norsk

Sak 29/06

Sametingsrådets beretning om virksomheten i henhold til Sametingets forretningsorden § 20

Arkiv

Arkivsaksnr.

06/3326

Saken påbegynt tirsdag 26.september 2006 kl.09.20

I Dokumenter

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1			Møter og representasjoner februar – september 2006

II Forslag og merknader

Sametingsrådets innstilling:

Sametingsrådets beretning tas til orientering.

Beretningen omfatter Sametingsrådets aktiviteter i perioden 11.05.06-13.09.06.

1 Om virksomheten

Sametingsrådet har i denne perioden avholdt 6 møter og behandlet 28 saker. Det vises til møtebok R07/06, R08/06, R09/06, R10/06, R11/06 og R12/06.

Sametingsrådet vil i denne beretningen omtale flere saker rådet har arbeidet med i perioden.

Som det framgår av vedleggene har rådet i tillegg deltatt på flere møter og representasjoner.

2 Saksområder

2.1 Regionalutvikling

2.1.1 Samarbeidsavtalene

Sametingsrådet har avholdt møte om samarbeidsavtalen med Troms fylkeskommune 20.06.06 i Karasjok. På møtet ble det foretatt en bred gjennomgang av status på samarbeidsavtalen. Nye tiltak ble også drøftet. Avtalen omfatter ulike felter hva gjelder stedsnavn, opplæring, kulturminner, museer, bibliotek, kultursentra og regionalpolitikk. Dette årlige møtet har som mål å oppdatere avtalen med drøfting av felles innsats for gjennomføring av samiske tiltak i Troms fylke.

Sametingsrådet var 07.09.06 invitert til fylkesordfører- og rådslederkollegiets samling i Bergen. Der ble det foretatt en gjennomgang og drøfting av samarbeidsavtalen i sørsameområdet. Det ble avholdt et møte med fylkeskommunene i Hedmark, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland.

29.08.06 hadde Sametingsrådet møte med Nord-Trøndelag fylkeskommune. Møtet var lagt til Snåsa. På møtet ble det drøftet status for samarbeidsavtalen i sørsameområdet for de tiltak som berører Nord-Trøndelag fylkeskommune.

2.1.2 Forvaltningsreformen

Sametingspresident Aili Keskitalo og rådsmedlem Jarle Jonassen hadde i juni 2006 møte med kommunal- og regionalminister Åslaug Haga i forbindelse med forvaltningsreformen. Møtet var en oppfølging av møtet i april 2006.

I august 2006 hadde sametingspresidenten og rådsmedlem Jarle Jonassen møte i Bergen med ordførerkollegiets arbeidsutvalg. Tema for møtet var den nye forvaltningsreformen. Det vises for øvrig til tema og innhold i miniseminaret som ble avholdt for Sametingets representanter 11.09.06 i Karasjok.

2.2 Likestilling

Det planlegges en samisk likestillingskonferanse som skal avholdes i april 2007. Sametinget står som ansvarlig arrangør, og Sámi NissonForum er teknisk arrangør. Målet med konferansen er å integre det samiske likestillingsarbeidet i det nordiske samarbeidet. Det er nedsatt en styringsgruppe for prosjektet. Prosjektet har en styringsgruppe bestående av representanter fra Sametingets administrasjon, Sámi NissonForum, Norgga Sáráhkka, Dievddut og Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU). Styringsgruppa har avholdt 2 møter i perioden.

2.3 Opplæring

2.3.1 Spesialpedagogikk

Sametinget avholdte 05. - 06.09.06 evalueringsseminar for spesialpedagogisk kompetansehevingsprosjekt. Fra Sametingsrådet deltok rådsmedlem Jarle Jonassen. Evalueringsrapport fra prosjektsatsningen blir publisert på www.oahpponeahhta.no i begynnelsen av 2007.

Sametinget har i mai 2006 kunngjort ledige midler til produksjon av samiske særskilt tilrettelagte læremidler. Prosjektene er av en slik karakter at det kun er de statlige kompetansesentrene som har fagkompetanse til å stå for utarbeidelse. Det ble derfor ikke foretatt offentlig utlysning av midlene. De

statlige kompetansesentrene ble informert om ordningen, og ved søknadsfrist 02.06.06 var det kommet inn 11 søknader. Søknadene ble behandlet av administrasjonen i juni. Fortsatt gjenstår avklaringer i forhold til søknader fra Tamartun kompetansesenter og Huseby kompetansesenter.

Sametinget kunngjorde i mai 2006 midler til forsknings- og utviklingsprosjekt innenfor spesialpedagogikk. Formålet er å utvikle og utprøve ny kunnskap innenfor det spesialpedagogiske fagområdet. Midlene skal gå til dekning av lønn og andre kostnader ved gjennomføring av prosjektene. Det gis ikke støtte til investeringer. Ved søknadsfrist 31.05.06 var det kommet inn 6 søknader. Søknadene behandles i september 2006 av administrasjonen.

Sametinget lyste i august 2006 ut stipend til spesialpedagogisk utdanning med søknadsfrist 15.09.06. Hovedmålet med stipendet er å bedre det spesialpedagogiske tilbudet til samiske barn med spesialpedagogiske behov. Søknadene behandles av administrasjonen. Tilskuddstyret informeres om utfallet av sakene i desember.

2.3.2 Samisk begynneropplæring

Samisk begynneropplæring er et 5-årig prosjekt som har fokus på lesemetodikk for elever med nordsamisk som førstespråk. Prosjektet ble avsluttet våren 2005, da elevene var ferdig med 5. klasse. Prosjektet er et samarbeid mellom Sametinget og Samisk høyskole, Nordnorsk kompetansesenter, Samisk spesialpedagogisk støtte, Nordisk Samisk Institutt, Fylkesmannen i Finnmark – utdanningsavdelinga og Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning (Lesesenteret). Evalueringsrapporten fra prosjektet Samisk begynneropplæring forventes ferdig på nyåret, og vil bli publisert på www.oahpponeahhta.no.

2.3.3 Barnehager

Samisk barnehagekonferanse ble avviklet i Oslo 07. - 08.06.06. Konferansen er et samarbeid mellom Sametinget og Fylkesmennene i Troms og Finnmark. Rådsmedlem Terje Tretnes representerte Sametingsrådet på konferansen. Tema for årets konferanse var den nye barnehage-loven og revidert rammeplan, og hvilken betydning de har for samiske barnehagebarn. Det var omkring 100 deltakere på konferansen. Sametingsrådet har i denne perioden tildelt kr 841 000 til utarbeidelse av læremidler til barnehageområdet og til prosjektmidler til 8 samiske barnehager. Prosjektmidlene går til utviklings- og forsøksarbeid i barnehager.

Det er i perioden utgitt nytt nummer av barnehagetidsskriftet *Stullán* med hovedtema samisk barnehagekonferanse.

Sametinget har gitt en faglig vurdering av Karasjok kommunes tospråklighetsplan for barnehagene.

2.3.4 Møte med Oslo kommune

Visepresident Johan Mikkel Sara har 19.09.06 hatt møte med Oslo kommune. På møtet ble det tatt opp samisk barnehage, samiskundervisning og mulig samarbeidsavtale mellom Sametinget og Oslo kommune.

2.3.5 Kunnskapsløftet - Samisk

Kunnskapsdepartementet fastsatte 29.06.06 parallelle likeverdige samiske læreplaner for grunnskolen og gjennomgående læreplaner for grunn- og videregående opplæring. Det er fastsatt parallelle likeverdige samiske læreplaner i følgende fag i grunnskolen: mat og helse, musikk, samfunnsfag, duodji, kristendoms-, religions- og livssynskunnskap. For grunn- og videregående opplæring er det

fastsatt gjennomgående læreplaner i naturfag og norsk for elever med samisk som førstespråk. Før fastsettingen hadde Sametinget ved rådsmedlem Jarle Jonassen politiske konsultasjoner med Kunnskapsdepartementet ved statssekretær Lisbeth Rugtvedt hvor man ble enige om innholdet i disse læreplanene.

I etterkant har Sametinget avholdt informasjonsmøter om Kunnskapsløftet med særlig vekt på Læreplanverket for Kunnskapsløftet - Samisk. Det er avholdt informasjonsmøter for skoleeiere og lærere for grunnskolene i Kautokeino 17.08.06, for grunnskolene i Tysfjord og andre 24.08.06, for grunnskolene i Tana og Nesseby 06.09.06 og for grunnskolene i Porsanger 19.09.06. Den samme informasjonen er også publisert på Sametingets nettsider og på Samisk læringsnett.

2.4 Språk

2.4.1 Divvun-prosjektet

Divvun er et prosjekt som har som formål å lage retteprogram for samisk. Prosjektet er finansiert av Sametinget, Kommunal- og regionaldepartementet, Kunnskapsdepartementet og Kultur- og kirkedepartementet. Prosjektet skal avsluttes i 2007, og de ferdige programmene vil være tilgjengelig for alle som skriver samisk. Styringsgruppa for prosjektet har avholdt møte i august 2006. *Divvun* har nå inngått avtale med et firma for å ferdigstille korrekturverktøyene.

2.5 Kultur

2.5.1 Museumsreformen

Museene i Nordvestsamisk museumssiida har fra 01.07.06 felles drift. Sametingsrådet har tildelt siidaen kr 500 000 i økning i driftstilskudd fra og med 2006, i forbindelse med at de har gjennomført museumsreformen.

Sametingsrådet har tildelt Nordvestsamisk museumssiida ansvaret som nettverkskoordinator for det nasjonale samiske museumsnettverket. Opprettelse av museumsnettverket er et ledd i museumsreformen. Målet med nettverket er å legge til rette for rasjonell arbeidsdeling og samordning, og forhindre konkurrerende prosjekter. På denne måten sikres faglig sammenheng og god ressursutnyttelse. Nettverket skal videre bidra til å styrke det samiske museumsvesenet gjennom igangsetting av felles samarbeidsprosjekter. Ulike temaer innenfor samisk kultur- og naturhistorie omfattes av nettverket. Målgruppen er de samiske museene og andre museer som arbeider med samisk kultur- og naturhistorie. Sametingsrådet har tildelt Nordvestsamisk museumssiida kr 113 500 i økning i driftstilskudd fra og med 2006. Midlene skal gå til etablering og drift av det nasjonale samiske nettverket.

Sametingsrådet ved visepresident Johan Mikkel Sara har hatt møte med representanter for eierne av museene i Tana og Varanger museumssiida. Formålet med møtet var å skape en felles forståelse for hvordan konsolideringen skal gjennomføres, og hva som er premissene for denne. Avtale om konsolideringen vil etter planen framlegges kommunestyrene og museumsstyrene i løpet av vinteren.

2.5.2 Interreg-prosjektet "Recalling Ancestral Voices - Repatriation of Sámi Cultural Heritage"

Interreg-prosjektet har vært et samarbeidsprosjekt mellom Sametinget i Norge, Siida-museet i Finland og Ájtte museum i Sverige. Sametingsrådet har besluttet at Varanger Samiske Museum overtar som deltaker fra norsk side. Sametinget skal fortsatt ha en plass i prosjektets styringsgruppe, da det er et viktig prosjekt som berører et spørsmål som Sametinget er engasjert i. Varanger Samiske Museum vil få overført de midler som er stilt til Sametingets disposisjon til dette prosjektet.

2.5.3 Årsmøte i Norges museumsforbund

Visepresident Johan Mikkel Sara deltok på årsmøte i Norges museumsforbund på Stjørdal 06. - 09.09.06. Møtet ble avholdt i forbindelse med Norges museumsforbunds landsmøte. I forbindelse med landsmøtet ble det samtidig holdt årsmøte i Samisk museumsforbund. Her ble det vedtatt at Samisk museumsforbund skal etableres som en fagseksjon innenfor Norges museumsforbund. Dette ble også formelt vedtatt av årsmøtet i Norges museumsforbund. Målsettingen med sammenslåingen er å styrke arbeidet med samisk kultur og historie i norske museer.

2.5.4 Samisk kirkeråd

Sametingsrådet har oppnevnt Ingrid Johansen, Samuelsberg som representant til Samisk kirkeråd for perioden 01.01.07 - 31.12.10. Som hennes vararepresentant er Kjell Skog, Tromsdalen oppnevnt.

2.6 Grenseoverskridende arbeid

2.6.1 Seventh Conference of Parliamentarians of the Arctic Region 02.-04.08.06

President Aili Keskitalo deltok på den 7. Arktiske parlamentarikerkonferansen. Konferansen ble arrangert i Kiruna 02.-04.08.06. Samisk parlamentarisk råd og sametingene i Norge, Sverige og Finland rapporterte til konferansen blant annet om utkastet til Nordisk Samekonvensjon, utkastet til FN's Urfolkserklæring, avtalen om konsultasjoner mellom norske myndigheter og Sametinget i Norge, og om finnmarksloven. Konferansen vedtok en 50 punkters Conference statement.

2.6.2 Nordområdespørsmål

President Aili Keskitalo deltok på møtet i kontaktforumet mellom Utenriksdepartementet og nordnorske myndigheter i Oslo 27.06.06. Tema for møtet var arbeidet med regjeringens helhetlige nordområdestrategi, det forestående norske formannskapet i Arktisk Råd, arbeidet med styrking av Barentssamarbeidet og Den nordlige Dimensjon.

2.6.3 Barentssamarbeidet

Sametingets president overvar avdukingen av bysten av tidligere utenriksminister Thorvald Stoltenberg i Kirkenes 05.08.06. Presidenten holdt innlegg om urfolkernes interesser og rettigheter i Barentssamarbeidet på seminaret *Folkelig diplomati i nord*. Seminaret var i regi av Barentssekretariatet.

2.6.4 Samisk Parlamentarisk råd

Styret for samisk parlamentarisk råd avholdt sitt andre møte i år i Gällivare i Sverige 13.-14.06.06. For Sametinget deltok visepresident Johan Mikkel Sara og sametingsrepresentant Magnhild Mathisen.

2.6.5 FN's urfolkserklæring

Sametingets visepresident var tilstede under Menneskerettighetsrådets første møte 19. – 30.06.06 i Genève. Menneskerettighetsrådet, som er direkte underlagt FN's generalforsamling, behandlet forslaget fra arbeidsgruppen for urfolkserklæringen. Det var et stort flertall for forslaget. Det er ventet at FN's generalforsamling foretar en endelig sluttbehandling, og vedtar erklæringen innen utgangen av 2006.

2.6.6 International Association for Impact Assessment (IAIA`06)

Sametingets president var en av hovedtalerne under den internasjonale konferansen for konsekvensutredninger i Stavanger den 23. - 26.05.06. Konferansen hadde nær 800 deltakere fra 80 land. Teamet var makt, fattigdom og bærekraft sett i forhold til rollen for konsekvensutredningsprosesser. Programmet hadde et betydelig urfolksfokus og urfolksdeltakelse. Miljøverndepartementet var vertskap for konferansen.

Visepresidenten deltok på hele seminaret, og hadde innlegg om hvilken rolle urfolks folkevalgte organ har i konsekvensutredninger og hvilke forhold man har til myndighetene.

2.6.7 FNs permanente forum for urfolksspørsmål

Sametingets visepresident deltok i den norske delegasjonen under FNs permanente forum for urfolksspørsmål i New York i perioden 15. – 20.05.06. Visepresidenten holdt innlegg om urfolksutfordringer knyttet til FNs tusenårs mål, og bidro også på en side-event om forslaget til en Nordisk samekonvensjon.

2.7 Rettigheter

2.7.1 Møte med Guovdageainnu meahcceasteddjiid searvi

Sametingets visepresident har hatt møte med Guovdageainnu meahcceasteddjiid searvi 10.06.06. Temaer som ble drøftet var vårjakt på ender i lys av ny naturmangfoldlov, og Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark i Finnmark.

2.7.2 Møte med Finnmark bondelag

Rådsmedlem Terje Tretnes har holdt et informasjonsmøte med Finnmark bondelag om Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark. Møtet var i Karasjok.

2.7.3 Møte med berørte reinbeitedistrikt om forvaltningsplan for Reisa nasjonalpark

President Aili Keskitalo og rådsmedlemmene Randi A. Skum og Terje Tretnes hadde 14.06.06 møte med berørte reinbeitedistrikt om utfordringer knyttet til arbeidet med forvaltningsplan for Reisa nasjonalpark. Møtet fant sted i Kautokeino.

2.7.4 Åpning av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte -Skæhkere nasjonalpark og Lierne/Lijre nasjonalpark

Sametingets visepresident deltok 26.06.06 på åpningen av Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte -Skæhkere nasjonalpark og Lierne/Lijre nasjonalpark. Både under hilsningstalen og på forsoningsmøtet mellom Miljøvernministeren og de berørte reinbeitedistriktene, ble det fokusert på Sametingets legitime krav om en bedre samisk deltakelse ved opprettelse og forvaltning av vernede områder.

Under møtet kom det klart fram at reindriften er meget misfornøyd med sammensetningen av forvaltningsrådet og at deres interesser ikke er godt nok ivaretatt i forvaltningsplanen. Representantene fra de berørte reinbeitedistrikt mente at dette er helt uakseptabelt, og viste sin misnøye ved ikke å delta under åpningen av nasjonalparkene. Miljøvernministeren lovet fortgang i arbeidet med de foreslåtte retningslinjene som Sametinget har foreslått, og det ble avtalt å avholde møte om dette i nærmeste fremtid.

I etterkant har Sametingsrådet ved visepresidenten 05.06.06 hatt møte med miljøvernministeren. Der ble det tatt opp de foreslåtte retningslinjene for forvaltningen av nasjonalparker i samiske områder, og den videre prosessen med konsultasjoner. Sametinget vil at retningslinjene kommer på plass så snart som mulig. Retningslinjene danner grunnlaget for hvordan forvaltningsplanene blir utformet for de foreslåtte nasjonalparker. Dette er viktig for samiske næringer og tradisjonell høsting av naturressurser.

2.7.5 Seremoni for finnmarksloven

Sametingets president deltok på seremonien for finnmarksloven 30.06.06 i Porsanger. Dette var en markering av at store deler av finnmarksloven trådte i kraft 01.07.06, og at staten i den sammenheng overførte grunnbokshjemmelen og rådigheten til grunn og ressurser til et nytt selvstendig organ. I hilsningstalen fokuserte presidenten på at loven bygger på en erkjennelse for forsoning mellom staten og samene for tidligere tiders urett. Det ble også lagt vekt på behovet for å sikre at samenes mangfoldige kultur og levesett skal bestå for fremtiden.

2.7.6 Møte med styret i Finnmarkeiendommen

Det er avholdt møte for dialog og samhandling mellom Sametingspresidenten, Fylkesordføreren og Finnmarkseiendommen. Møtet var i Lakselv 25.08.06. Sametingets president tok opp prispolitikken til Finnmarkseiendommen, finansieringen av Finnmarkseiendommens virksomhet, og de løse tråder som det etter Sametingsrådets syn finnes i forhold til statlige myndigheter.

2.7.7 Retningslinjer for endret bruk av utmark

Retningslinjer om endret bruk av meahcci/utmark er sendt på høring. Høringsfristen er 10.11.06.

2.7.8 Møte med miljøvernministeren om nasjonalparker m.m.

Sametingets visepresident har 05.09.06 avholdt møte med statsråd Helen Bjørnøy i Miljøverndepartementet om nasjonalparker. Møtet fant sted i Oslo. På møtet ble følgende temaer drøftet; Sametingets retningslinjer for verneprosesser i samiske områder, videreføring av igangsatte verneplanprosesser, arbeid med forvaltningsplan for bl.a. Reisa nasjonalpark, vårjakt på ender i Kautokeino, vindparker i samiske områder og beredskap for skogbranner i verneområder. Det ble konkludert med at nye konsultasjoner vedrørende retningslinjer for vern og for arbeidet med Seiland og Varangerhalvøya nasjonalpark avtales for en rask avklaring. Miljøverndepartementet skriver referat fra møtet.

2.7.9 Mineraler, olje og gass

Sametingsrådet ved president Aili Keskitalo og visepresident Johan Mikkel Sara hadde 14.08.06 møte med statsråd Odd Roger Enoksen i Olje- og energidepartementet (OED). Møtet fant sted i Oslo og omhandlet drøftelser omkring petroleumsvirksomhet i nord i forhold til samiske rettigheter. Videre ble det tatt opp utfordringer knyttet til utbyggingsplaner for vindkraft i samiske områder. Som en oppfølging etter møtet har Sametingsrådet konkretisert posisjonene til møtet i brev form til OED, med kopi til andre berørte departementer. OED har lovet en snarlig tilbakemelding på henvendelsene.

2.7.10 Konsultasjonen om reindriftas rettigheter i Mauken-Blåtind

05.09.06 ble det avholdt konsultasjonsmøte mellom Sametinget og Forsvarsdepartementet på administrativt nivå. På konsultasjonen ble det drøftet samordning av konsultasjonen med det berørte

reinbeitedistriktet og forholdet til folkeretten. Det var enighet om at departementet tar kontakt med det berørte reinbeitedistriktet og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) omkring en samordning av konsultasjonene. Videre skal Sametinget komme med skriftlige tilbakemeldinger på tilsendt dokumentasjon om forholdet til folkeretten og de reindrifsfaglige vurderingene. Det tas sikte på at det neste konsultasjonsmøtet avholdes i midten av oktober. Forsvarsdepartementet skriver protokoll fra konsultasjonsmøtet.

2.7.11 Konsultasjoner om en ny naturmangfoldlov

05.09.06 ble det avholdt en administrativ konsultasjon mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om den nye naturmangfoldloven. Temaet begrenset seg til om bevaringsprinsippet skal legges til grunn i den nye loven. Sametinget sto fast på prinsippvedtaket fra høringsuttalelsen til NOUen om at Sametinget er i mot bevaringsprinsippet. Forslaget om innføring av bevaringsprinsippet innebærer en speilvending av forvaltningsregimet. Det rettslige utgangspunktet vil da skifte fra en generell tillatt høsting med eller uten krav om konsesjon, til et generelt forbud som det kan gis dispensasjon fra. Miljøverndepartementet skisserte at en mulig sekundær løsning kunne være egne regler som sikrer samene adgang til tradisjonelle ressurser ved en eventuell innføring av speilvending/bevaringsprinsipp. Sametinget vil kunne ta stilling til dette når slike alternativer eventuelt foreligger. Miljøverndepartementet skriver protokoll fra konsultasjonen, og innkaller til nye konsultasjonsmøter på oppgitte temaer i løpet av høsten.

2.7.12 Forhandlinger om norsk-svensk reinbeitekonvensjon

Det har i perioden 08.03. - 19.09.06 vært avholdt 10 forhandlingsmøter i forbindelse med norsk-svensk reinbeitekonvensjon. Forhandlingsutvalget har jobbet todelt, hvor de samiske representantene primært har jobbet med områdefordeling, mens de øvrige har jobbet med selve innholdet i konvensjonsteksten. Forhandlingene pågår fortsatt med det mål å være ferdig ved utgangen av 2006.

2.7.13 Konsultasjoner om revidering av reindriftsloven

Det er avholdt fire konsultasjonsmøter i 2006 på politisk nivå mellom Sametinget og Landbruks- og matdepartementet om ny reindriftslov. I arbeidet har det vært viktig å søke å få en reindriftslov i tråd med folkerettslige forpliktelser og reindriftenes sedvaner. Landbruks- og matdepartementets utkast til ny reindriftslov tas opp som egen sak i plenum, jf sak 38/06.

2.7.14 Fiskeri

Sametingsrådet har vært i konsultasjoner med Fiskeri- og kystdepartementet for å komme fram til en løsning med statlige myndigheter vedrørende sammensetning og mandat for utredningen om samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark. Dette er en oppfølging av Stortingets vedtak som ble fattet sammen med vedtaket av finnmarksloven sommeren 2005.

Sametingets viktigste posisjoner har i korte trekk vært følgende:

- at det opprettes et uavhengig ekspertutvalg
- at utredningen fører til konkrete lovforslag som sikrer og anerkjenner samer og andre rett til fiske i havet utenfor Finnmark
- at utredningen må sikre samisk med- og selvbestemmelse i ressursforvaltningen
- at utredningen sikrer at samiske interesser i tilstrekkelig grad blir vektlagt og tatt hensyn til

Sametinget har lagt til grunn at det i Stortingets finnmarkslovsvedtak allerede ligger en anerkjennelse av at sameer og andre har rett til fiske.

På bakgrunn av de gjennomførte konsultasjonene, har Regjeringen utnevnt et uavhengig ekspertorgan som skal avgi en utredning i form av en NOU innen utgangen av 2007. Sametingsrådet er tilfreds med utvalgets mandat og at utredningen gjennomføres av et uavhengig ekspertorgan.

Sametingsrådet har videre avgitt flere høringsuttalelser, blant annet om forslag til regulering av og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe øst for 26°Ø i 2006/2007.

2.8 Næring

2.8.1 Næringsavtale for duodji

I henhold til Hovedavtalen for duodjinæringen har Duojáriid ealáhussearvi, Sámiid duodji og Sametinget forhandlet om næringsavtale for 2007. Avtalen ble ferdigforhandlet i møtet 20.09.06 med en ramme på 8,22 millioner kroner. Alle avtaleparter var enige om avtalen på møtet. Men som følge av at Sámiid duodjis forhandlingsleder måtte forlate møtet før dokumentet var skrevet ferdig, ble det avtalt at Sámiid duodji skulle få avtalen tilsendt i posten for underskriving. Duojáriid ealáhussearvi og Sametingets forhandlingsutvalg underskrev næringsavtalen for 2007 den 20.09.06. Den 21.09.06 ga sekretariatet i Sámiid duodji beskjed over telefon om at organisasjonen likevel ikke vil skrive under avtalen.

Sametingsrådet tolker dette dithen at Sámiid duodji har brutt forhandlingene om en næringsavtale for duodji. Dette betyr at avtalen går videre til Sametingsrådet og plenum for godkjenning uten at Sámiid duodji har godkjent avtalen for 2007. Næringsavtalen vil bli lagt til behandling for plenum i november, samtidig med budsjettet for 2007.

2.8.2 Møte med statssekretær Berit Oskal Eira

Visepresidenten har 11.07.06 hatt møte med statssekretær Berit Oskal Eira i Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Tema for møtet var duodji. Momsfritak, lærlingordning, veilednings- og produksjonsverksteder, kjøp av SIVA-bygget, rettsbeskyttelse og østsamene ble diskutert på møtet.

3 Kunngjøring av nye saker – oppfølging

3.1 Rådets oppfølging av nye saker kunngjort på plenumsmøtet sak 18/06

Forslag 1: Spilleavhengighet

Sametingsrådet deler bekymringen for at utvikling av spilleavhengighet er økende i samiske samfunn, samtidig som behandlingstilbudene er mangelfulle. Samiske pasienter, uavhengig av lidelse, har krav på et behandlingstilbud som er tilpasset pasientens språk og kultur.

Sametingsrådet har derfor sammen med Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet etablert en samarbeidsgruppe som har fokus på hvordan vi sammen skal arbeide for å sikre samiske pasienters rettigheter. Sametingsrådet har også sammen med enkelte regionale helseforetak etablert et samarbeidsorgan for å ivareta det samiske perspektivet i spesialisthelsetjenesten. Gjennom disse organene arbeider Sametingsrådet for at samiske pasienters behov skal etterspørres, utredes og ivaretas i alle prosesser, utredninger og strategier.

Sametingsrådet er bekymret over at vi ikke har noen undersøkelser over hvor utbredt tilstander som spilleavhengighet er i samiske samfunn. I forhold til helse- og sosialtjenester til den samiske befolkning finnes det lite tallmateriale og lite statistikk tilgjengelig. Sametinget har understreket overfor både sentrale myndigheter og Norges forskningsråd at forskning på samiske helse- og sosialfaglige forhold må styrkes. Det må en organisert satsing til for å oppnå resultater på disse feltene.

Forslag 2: Vårjakt på ender

Sametingsrådet er oppmerksom på at årets vårjakt på ender i Kautokeino kommune var den siste innenfor den forlengete prøveordningen. Sametinget var en av få instanser som støttet forslaget om vårjakt i jakttidshøringen i 2001. Da ble det uttalt at vårjakta er en samisk tradisjon som er viktig å videreføre. Sametingsrådet arbeider nå for å få på plass tilfredsstillende langsiktige løsninger for vårjakta.

I forbindelse med uttalelse til ny forskrift om jakt- og fangsttider for perioden 2007 - 2012, har Sametingsrådet i brev av 30.08.06 til Direktoratet for naturforvaltning bedt om at vårjakt på ender blir en permanent ordning. Temaet var gjenstand for drøftelser på møtet mellom visepresident Johan Mikkel Sara og miljøvernminister Helen Bjørnøy 05.09.06. På møtet ble det sagt at man ser for seg at vårjakt på ender i indre Finnmark løses i lys av ny naturmangfoldlov. Sametinget er nå i konsultasjoner med Miljøverndepartementet om naturmangfoldloven.

Sametingsrådet er bevisst på at det ikke gis regler som strider med rettsoppfatningene til lokalbefolkningen som utøver vårjakt på ender. Sametingsrådet vil derfor ikke samtykke på lover eller forskrifter som innskrenker eller gjør slutt på denne jakta.

Sametingsrådet registrerer videre at det gjøres mye bra holdningsskapende arbeid i forhold av vårjakta, spesielt av *Guovdageainnu meahccásteddjuid*. Her lærer nye unge jegere opp i de tradisjonelle sedvanemessige reglene for hvordan jakta skal foregå. Det vil være svært synd om denne positive utviklingen bremses opp av mangel på tillatelse.

Forslag 3: Ekstra statlige midler til samiske fag på videregående nivå

Sametingsrådet er enig i at det er viktig å sikre at elever som ønsker opplæring i særskilte samiske fag skal få tilbud om dette. Det er nødvendig for å sikre at kompetansebehovet i samiske samfunn dekkes samt at det på lengre sikt kan medvirke til økt rekruttering til blant annet samisk forskning. Særskilte samiske fag har også en betydelig identitetsskapende effekt, noe som ytterligere bidrar til å styrke betydningen av at slike tilbud finnes.

Sametingsrådet er opptatt av at vi i forbindelse med den nye skolereformen får et reelt kunnskapsløft også for samiske elever og for samiske samfunn. Derfor har rådet arbeidet for at de nye samiske læreplanene skal være utarbeidet ut fra en samisk virkelighet og med tanke på samiske samfunns behov.

Faget samisk kulturkunnskap opphører i sin nåværende form etter innføringen av Kunnskapsløftet. Faget erstattes av tre nye fag: Samisk historie og samfunn, Samisk visuell kultur og Samisk musikk og scene.

Sametingsrådet vurderer det derfor ikke som formålstjenlig å gå inn i forhandlinger om et fag som ikke vil bli tilbudt i videregående opplæring i fremtiden. Sametingsrådet vil imidlertid i sin videre kontakt med sentrale utdanningsmyndigheter påpeke nødvendigheten av et system som sikrer at

særskilte samiske fag tilbys de elever som ønsker det, samt at lærerne har tilstrekkelig kompetanse i å undervise i slike fag.

Forslag 4: Et helhetlig og likeverdig helse og sosialtilbud i lulesamisk område

Sametingets arbeid med helse og sosialpolitikk har som målsetting å oppnå en helhetlig og likeverdig helse og sosialtjeneste til det samiske folk, på lik linje med befolkningen for øvrig. Et likeverdig tilbud forutsetter at tilbudet tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.

Sametingsrådet er bekymret over de signaler vi mottar fra lulesamisk område om at tjenestetilbudet ikke ivaretar samiske tjenestemottakeres behov og rett på et tilbud som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.

De offentlige helsetjenestene ved stat og kommune har ansvaret for å tilrettelegge helse og sosialtilbudet til samiske pasienter. Sametingsrådet har i felles møter påpekt at Tysfjord kommune er innenfor forvaltingsområdet for samisk språk. Kommunen har et spesielt ansvar for å ivareta samiske brukere på samisk. Sametingsrådet har også innenfor samarbeidsorganer vi har med sentrale og regionale helsemyndigheter påpekt samiske pasienters rett og behov til et språklig og kulturelt tilpasset tilbud på alle nivåer i helse- og sosialtjenesten.

Forslag 5: Sametingsrådet bes om å utrede sak for plenum om Sametingets syn og oppfølging av forslag til en tiltaksplan mot rømt oppdretts-laks

Sametingsrådet mener at rømt oppdrettsfisk er et nasjonalt ansvar og ikke Sametingets oppgave.

Sametingsrådet skrev 13.02.06 brev til Fiskeri- og kystdepartementet angående oppdrettsberedskapsenhet for gjenfangst av rømt oppdrettslaks. I svaret av 09.06.06 kommer det frem at Fiskeri- og kystdepartementet vil opprette en permanent rømmingskommisjon med Fiskeridirektoratet som sekretariat. Direktoratet har da ansvar for forslag til mandat og medlemmer i kommisjonen. Kommisjonen skal rapportere til Fiskeridirektoratet. Brevet legger vekt på næringens eget ansvar, og det står blant annet: *"Næringen har et klart og selvstendig ansvar for å forebygge og forhindre rømming, for å melde fra til myndighetene hvis rømming skjer, for å iverksette tiltak for å fange den rømte fisken og for å bruke erfaringene til å forebygge og forhindre nye rømminger"*.

Sametingsrådet ser positivt på at myndighetene tar rømming av oppdrettsfisk på alvor, og at det blir igangsatt et arbeid for å bøte på dette alvorlige problemet.

Forslag 6: Et levende landbruk over hele landet

Avtalepartene i landbruket, Landbruksdepartementet, Norges Bondelag og Bonde- og småbrukarlaget la kriteriene for bruken av den ekstra melkekvote på en million liter som ble tildelt Finnmark i årets jordbruksoppgjør. Avtalepartene tok ikke hensyn til verken Fylkesmannens eller Sametingsrådets innspill. Sametingsrådet hadde foreslått at bruk som har omfattende utbygginger og som har kvoter under 100 tonn skulle prioriteres ved fordeling av kvote. For Sametingsrådet er det et mål å regionalisere den nasjonale jordbrukspolitikken. På den måten kan en sikre et levedyktig og livskraftig jordbruk i samiske områder. Sametingsrådet har i flere sammenhenger påpekt den negative utviklingen som har skjedd i jordbruket de seneste årene. I forbindelse med neste års jordbruksforhandlinger vil rådet ta opp igjen den samme saken.

Forslag 7: Nordområdepolitikken og urfolksdimensjonen

Sametingsrådet har, i likhet med Arbeiderpartiets sametingsgruppe, lagt merke til at regjeringen har definert nordområdene til å være Norges viktigste strategiske satsningsområde i årene som kommer. Det er knyttet stor interesse til den varslede presentasjonen av regjeringens nordområde-strategi. Sametingsrådet har forventninger til at vi i løpet av høsten får se et strategidokument fra regjeringen som favner en helhetlig nordområdepolitikk, og som inkluderer urfolksperspektivet og sikrer en bærekraftig forvaltning av de rike fiskeri- og energiressursene i nord.

Sametingsrådet er i dialog med regjeringen om nordområdeutviklingen. Sametinget deltar i kontaktforumet mellom Utenriksministeren og nordnorske myndigheter. Det avholdes egne halvårige kontaktmøter om nordområdespørsmål mellom Utenriksdepartementet og Sametinget. På møtet i kontaktforumet 27.06.06 rapporterte Sametingsrådet om redegjørelsen fra plenum i mai om Sametingsrådets internasjonale satsningsområder. Rådet varslet regjeringen om at det i løpet av høsten blir ferdigstilt en melding om temaet, der det er et særlig fokus på nordområdeutvikling. Det er enighet om at både regjeringens nordområdestrategi og Sametingsrådets melding om internasjonale satsningsområder blir viktige bærebjelker for samarbeidet mellom Sametinget og regjeringen i forhold til nordområdespørsmål. Meldingen om Sametingsrådets internasjonale satsningsområder vil bli oversendt Sametingets møtelederskap i løpet av september. Sametingsrådet arbeider for at Norge tar et hovedansvar for urfolksdimensjonen i nordområdene.

Sametingsrådet mener at en måte å legge til rette for en løpende dialog er gjennom en serie av arbeidsseminar både for politikere, fagfolk og samisk organisasjonsliv. Slike arbeidsseminar vil kunne gi mer direkte innspill til Sametinget, det medfører mulighet til større grad av konkretisering av utfordringer og tiltak, og det muliggjør i større grad en grenseoverskridende samisk deltakelse. Sametingsrådet vil arbeide for at Samisk parlamentarisk råd kan søke å legge til rette for en serie av arbeidsseminarer om utfordringer, strategier og tiltak ved utformingen av nordområdepolitikken. Det er viktig å aktivisere samiske samfunn, slik at man får impulser og innspill fra ulike institusjoner og fagmiljøer. Dimensjonen om at samene er et grenseoverskridende folk må komme tydelig frem i et slikt arbeid. Disse seminarene bør selvsagt legges til Sametinget i forbindelse med en plenumsuke, på linje med det representant Balto Henriksen skisserte under kunngjøring av ny sak 18/06.

Forslag 8: Rettferdig forvaltning av kongekrabben

Sametingsrådet har ved flere anledninger uttalt seg angående forvaltning av kongekrabbe, sist ved høringsuttalelse angående *Forslag til regulering av og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe øst for 26°Ø i 2006/2007*. Rådet vil komme med innspill til stortingsmelding om forvaltning av kongekrabbe, som kommer i løpet av høsten. Før stortingsmeldingen skal Sametinget ha konsultasjoner med departementet angående kongekrabben.

Sametingsrådet har ved høringen gitt uttrykk for at vi ønsker en forvaltning som tilgodeser lokale fiskere i fjordene øst for 26°Ø, med en fortrinnsrett til å fiske etter kongekrabben. Vi har ved høringen foreslått at det i henhold til urfolks- og sedvanerettslige prinsipper, gis adgang til krabbefiske for alle fartøy under 15 meter. Dette skal da gjelde fartøyer med torske- og eller rognkjeksadgang i gruppe I eller II, som har merkeregistrering i områdene øst for 26°. Vi har også pekt på den store forskjellen mellom de norske og de russiske kvotene på kongekrabbe. Disse kvotene bør ligge på et noenlunde likt nivå.

De overnevnte temaene vil også være på dagsorden når Sametinget skal i konsultasjoner med departementet.

Forslag 9: Rettsvern for duodji

Sametinget finansierte i 2005 en utredning om rettsvern for duodji som Sámi ealáhus- ja guorahallanguovddáš (SEG) utførte for Duojáriid ealáhussearvi. Utfordringen er å sikre rettsvern mot at utenforstående skal bruke duodji i kommersielt øyemed. I utredningen foreslår SEG tre alternative tiltak som kan gjennomføres: ta i bruk den lovgivning som finnes (mønsterloven og markedsføringsloven), ta i bruk duodjimerket eller etablere en ny lov om beskyttelse av samisk duodji.

Foruten denne utredningen utarbeidet Duodjeinstituhitta en rapport i 1995 om rettsvern av samiske mønstre. Sametingsrådet anser det ikke som nødvendig å gjennomføre en ny utredning da det allerede foreligger en. Sametingsrådet vil vurdere de forslag som kommer fram i utredningen *Rettsvern for duodji*. Rettsvern er et tema som det er naturlig å samarbeide med avtalepartene (Duojáriid ealáhussearvi og Sámiid duodji) om i duodji. Sametingsrådet vil i perioden utarbeide en kulturmelding som også behandler denne problemstillingen.

Forslag 10: Felles utviklingsplan for Tanadalen

De fire grensekommunene Inari, Utsjok, Karasjok og Tana utarbeidet i 2004 forslag til *Flerbruksplan for Tanavassdraget 2004 - 2010*. I planen var det foreslått at hyttebyggingen skulle reguleres og at fiskeressursene skulle forvaltes på lokalbefolkningens premisser. Planen er ikke realisert i og med at kommunene på norsk og finsk side er uenige om arealbruken. Sametingsrådet ser at det er uheldig at det ikke finnes ensartede regler for arealbruken for Tanavassdraget. Noe av bakgrunnen for dette er at den norske plan- og bygningsloven er mye strengere enn den finske for det som har med bygging av hytter og boliger nær vassdrag å gjøre. Det har ført til at det på finsk side er oppført mange hytter nærmere enn 100 meter fra Tanavassdraget. Finland har planer om å bygge ut ytterligere 450 hytter nær elva. Sametingsrådet er bekymret over konsekvensene ved en slik storstilt utbygging.

Det er kommunene som har ansvar for kommune- og arealplaner. Sametingsrådet kan imidlertid ta opp saken med det finske sametinget, og fremme saken overfor Miljøverndepartementet. Sametingsrådet ser det som viktig at kommunene er enige om å ha en enhetlig arealbruk i Tanavassdraget på begge side av grensene. I den sammenheng er det viktig å ta hensyn til samiske rettigheter, tradisjonell naturbruk og en forsvarlig forvaltning av Tanadalens ressurser.

Forslag 11: Revidering av retningslinjer for tildeling av tilskudd til samiske organisasjoner.

Alle tilskuddsordninger som forvaltes av Sametinget skal revideres i løpet av høsten 2006 og vinteren 2007. Revideringen skal være klar innen mars 2007 for senere behandling i Sametinget i mai samme år. Dette gjelder også den aktuelle støtteordningen til samiske organisasjoner. Revisjonen vil ivareta så vel statlige regelkrav som muligheter for politisk styring gjennom årlige budsjettvedtak i Sametinget. Dette revisjonsarbeidet ivaretas av en egen arbeidsgruppe som vil involvere nødvendige parter etter hvert som arbeidet skrider frem.

Forslag 12: Rammeplan for musikk- og kulturskolen

Norge er det eneste landet i verden som har lovfestet sine kommunale musikk- og kulturskoler. Paragraf 13-6 i opplæringsloven lyder slik: "*Alle kommuner skal, alene eller i samarbeid med andre kommuner, ha et musikk- / kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og det øvrige kulturliv.*"

Det er opp til den enkelte kommune å velge omfang og innhold i musikk- og kulturskolene uten noen overordnede føringer.

Sametingsrådet ser det som viktig at det samiske perspektivet synliggjøres i de kommunale musikk- og kulturskolene. Det vil være spesielt viktig at samisk språk og kultur blir en naturlig del av musikk- og kulturskolenes innhold i kommuner i samiske områder. Sametingsrådet ser imidlertid at Sametinget ikke har mulighet til å komme med overordnede føringer når det gjelder rammeplanene til disse kommunale musikk- og kulturskolene. Sametingsrådet vil likevel i forbindelse med dialog og møter med aktuelle kommuner og andre relevante instanser oppfordre til synliggjøring av samisk språk og kultur i musikk- og kulturskoler.

Forslag 13: Levende bygder – endring av konsesjonsvilkår

Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) ble endret i 2003 slik at bebygde eiendommer under 100 dekar kan omsettes konsesjonsfritt. Det er en forutsetning at maksimalt 20 dekar av arealet er fulldyrket. Tidligere var erverv av bebygget areal ned til 20 dekar totalareal konsesjonspliktig. For ubebygde arealer er erverv konsesjonspliktig uavhengig av størrelsen på arealet. Dersom det foreligger vedtak etter plan- og bygningsloven om for eksempel boligbygging, kan også erverv av ubebygget areal være konsesjonsfritt.

Sametingsrådet er oppmerksom på at endringene i konsesjonsloven har ført til en svekket mulighet til å bruke juridiske virkemidler for å oppnå landbrukspolitiske mål. Sametingsrådet understreker samtidig at jordbruket spiller en sentral rolle i å opprettholde samiske kulturtradisjoner, og er en viktig sysselsettingsfaktor i samiske områder. Sametingets mål for næringen er å opprettholde dagens sysselsetting og bruksstruktur.

Sametingsrådet mener at det er behov for å iverksette både juridiske og økonomiske tiltak for å kunne nå de jordbrukspolitiske målsettingene. Det har imidlertid lite for seg å arbeide for en reversering av endringene i konsesjonsloven. Sametingsrådet mener det er mer formålstjenlig å arbeide med andre problemstillinger som for eksempel omfanget av leiejord og særskilte melkekvoter til samiske områder. Det vises også til at statsråd Terje Riis-Johansen i sin tale på årsmøtet til Norges Bonde- og Småbrukarlag i oktober 2005 ga klart uttrykk for at det ikke er aktuelt å reversere den utviklingen som har skjedd.

Sametingsrådet vil i løpet av valgperioden utarbeide en ny jordbruksmelding som skal sikre og utvikle det samiske jordbruket.

Forslag 14: Stopp privatiseringen av de nasjonale fiskekvoter

Sametingsrådet er oppmerksom på situasjonen i fiskeriene i Norge. At de store aktørene øker sine kvoteandeler er et kjent problem. Økt konsentrasjon av kvoter går hardt ut over den minste flåten i distriktene. Dermed påvirkes også de samiske fiskerier i stor grad. Sametingsrådet har lenge hatt fokus på denne utviklingen, men det har vært vanskelig å få gjort noe med saken. Det skyldes at store kapitalkrefter er involvert i denne utviklingen både på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Den muligheten Sametinget har til å få innflytelse på den økte privatiseringen, er å benytte seg av urfolksrettslige prinsipper. Sametingsrådet har hatt konsultasjoner med Fiskeri- og kystdepartementet. Rådet har videre vært med på å initiere utvalget som holder på å utrede samers og andres rett til å fiske utenfor Finnmark. Sametingsrådet arbeider for tiden med en høringsuttalelse angående NOU 2006:16 "Strukturvirkemidler i fiskeflåten". Der fremsetter vi ønske om konsultasjon angående strukturering i fiskeriene. Denne saken har direkte med kvotekonsentrasjon å gjøre, og vil da være en mulighet for Sametinget til å påvirke fordelingen av de nasjonale kvotene.

Forslag 15: Samlet plan for vindkraftutbygging

Vindkraftutbygging og krav om en helhetlig plan for vindkraftutbygging i samiske områder har tidligere vært tema på Sametingets plenum. Sametingsrådet er kjent med at det foreligger en rekke planer om vindkraftutbygginger i samiske områder, og at både enkeltstående utbyggingssaker og summen av alle varslede inngrep utgjør et massivt arealinngrep som vil få store konsekvenser for samisk næringsliv. Sametingsrådet er svært urolig for de konsekvensene disse meldte vindkraftutbyggingene vil få for samiske primærnæringer, reiseliv samt for samiske kulturminner. I tillegg er vi skeptiske til konsekvensvurderinger som ligger til grunn for Norges vassdrags- og energidirektorat ved behandling av konsesjonssøknader.

Sametingsrådet har på møte 14.08.06 med statsråd i Olje- og energidepartementet Odd Roger Enoksen, drøftet utfordringer knyttet til utbyggingsplaner for vindkraft i samiske områder. Vindkraftutbygging må ses i sammenheng med finnmarksloven og konsultasjonsprosedyren mellom Sametinget og statlige myndigheter.

Sametingsrådet anser utbyggingsplanene for vindkraft i samiske områder som tiltak som påvirker samiske interesser direkte. Sametingsrådet vil ta kontakt med Arbeids- og inkluderingsdepartementet, som har koordineringsansvaret for samiske saker, og be om konsultasjoner om saken.

Forslag 16: Etablering av samisk språksenter i sørsamisk område, Helgelandsregionen

Sametinget anser de samiske språksentrene som viktige språkarenaer og ønsker derfor å motivere lokale aktører om å opprette slike. Sametinget gir driftstilskudd til etablerte samiske språksentre, og mener det er spesielt viktig å ha språkarenaer der samisk språk står svakt. Språksentrene gjør et viktig arbeid med å bevare, opprettholde og utvikle bruk av samisk språk i lokalmiljøer og regioner.

Når statsbudsjettet for 2007 foreligger, vil Sametinget kunne vurdere tilskudd til nye språksentre. Sametingsrådet viser for øvrig til samarbeidsavtalen med fylkeskommunene i sørsamisk område der de felles ambisjonene om etablering av språksentre kommer til uttrykk.

Forslag 17: Videreutvikling av sørsamisk kompetansebibliotek

Saken er til videre behandling i Sametingsrådet.

Forslag 18: Sametinget lokaliserer en konsulentstilling innen bygningsvern til Helgelandsregionen i sørsamisk område

Sametingsrådet er veldig fornøyd med det engasjementet Sijti Jarng har i forhold til samisk kultur, og spesielt for samisk kulturminnevern og bygningsvern. Sametinget har bidratt med tilskudd til flere av prosjektene i regi av senteret.

Sametinget gjennomførte i 2003 prosjektet *Vern og forvaltning av samiske byggverk* (rapporten kan fås ved henvendelse til administrasjonen). Rapporten konkluderer med et behov på 3 nye stillinger til bygningsvernarbeid i Sametinget, 1 på hvert av kontorstedene Snåsa, Drag, Tromsø (nå Mandalen) og Varangerbotn. I dag er det en bygningsvernstilling i Sametinget som skal dekke hele Sápmi på norsk side. Innenfor eget budsjett har ikke Sametinget pr. i dag ikke midler til nye stillinger innenfor bygningsvern.

Sametingsrådet er opptatt av å satse på de kontorstedene vi har i dag, og ønsker å styrke og utvide kompetansen på disse. Erfaringer viser at sterke og samlede fagmiljøer betyr mye for resultatene av det arbeidet som utføres. Imidlertid vil det ikke hindre Sijti Jarng i å bygge opp og videreføre sin bygningsvernkompetanse gjennom eget budsjett og prosjektfinansiering.

Regjeringen har i stortingsmelding nr 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner* fremhevet samisk bygningsvern som et eget satsingsområde. I meldingen er det skissert et behov på kr 5 mill årlig for økning av statlig tilskudd til istandsetting av samiske hus. I meldingen fremheves også behovet for bedre og mer kompetanse om samisk bygningsvern og at departementet vil ta initiativ til at det blir utarbeidet en plan for den videre oppfølging av prosjektet *Vern og forvaltning av samiske byggverk*.

Rådet forutsetter at Regjeringen følger opp stortingsmeldingen i årets statsbudsjett. I tillegg til økte midler til istandsetting av samiske hus, er det viktig for samisk bygningsvernarbeid at Sametingets kapasitet utvides.

Forslag 19: Et helhetlig handlingsprogram rettet mot sørsamisk opplæring, språk og kultur

Sametingsrådet fortsetter oppfølgingen av arbeidet med å sikre at samiske barn og unge får den opplæring i og på samisk som de etter opplæringsloven har krav på. Blant annet krever Sametingsrådet at opplæringsloven må endres, slik at samiske elever gis individuell rett til opplæring på samisk. Saken ble sist tatt opp på møte mellom presidenten og kunnskapsministeren 12.09.06. På møtet kom fram at saken er under utredning i Kunnskapsdepartementet.

Departementet har bestemt at organisering av fjernundervisning i samisk til elever utenfor samisk språkforvaltningsområde, som hittil har vært et prosjekt, heretter skal komme inn i faste former med faste årlige bevilgninger på statsbudsjettet. Dette gjelder også opplæring i sørsamisk, som fram til begynnelsen av 2005 ble organisert gjennom prosjektet *Sørsamisk opplæring ved heimeskolen*. I den forbindelse har Utdanningsdirektoratet opprettet en arbeidsgruppe som har som oppgave å komme med tilrådninger om best mulig organisering. Sametinget har deltatt på en del av møtene i arbeidsgruppa.

Sametingsrådet arbeider videre med å sikre at det positive arbeidet som er kommet i gang gjennom det femårige språkmotiveringsprosjektet ved Elgå oppvekstsenter kan fortsette. I den inngåtte samarbeidsavtalen mellom Sametinget og fylkeskommunene i sørsameområdet, har partene synliggjort behovet for å sikre og videreutvikle det pedagogiske tilbudet ved senteret. På bakgrunn av dette har Sametingsrådet i april 2006 sendt brev til Kunnskapsdepartementet. I brevet går det fram at Sametinget og Hedmark fylkeskommune henstiller departementet om en positiv behandling av søknaden fra Engerdal kommune om tilskudd til drift av senteret. I tillegg ble det lagt fram ønske om en fast årlig overføring til senteret slik at tilbudet til de sørsamiske barna i området sikres på lang sikt. Saken ble også tatt opp på møte mellom presidenten og statssekretæren i Utdanningsdepartementet 31.05.06. Skolen er foreløpig sikret drift for skoleåret 2006 - 2007.

Det er opprettet et fast samarbeidsforum mellom fylkesmennene i sørsamefylkene, representert ved utdanningsdirektørene, lederne ved sameskolene i Hattfjelldal og Snåsa, Brekken og Elgå oppvekstsentre og Sametinget. Forumet møtes to ganger årlig, og har som mål å skape et stabilt nettverk for å sikre framdrift for revitalisering av sørsamisk språk, samt opplæring og utdanning. Utveksling av informasjon og organisering av samiskundervisning, herunder fjernundervisning har vært sentrale tema på møtene.

Sametinget har gjennomført et spesialpedagogisk kompetansehevingsprosjekt med fokus på språkutvikling, lese- og skrivevansker og tospråklighet i sør- og lulesamiske områder og områdene Sør-Troms og Nordre Nordland. Målgruppen for prosjektet har vært pedagogisk personale og ledere i barnehage og skole, PPT-ansatte og andre som arbeider med spesialpedagogiske problemstillinger innenfor Sametingets ansvars- og satsningsområder. Alle de fire ressurs-skolene i sørsamisk område har deltatt. Prosjektet ble avsluttet med et evalueringseminar i Bodø 05 - 06.09.06. En samstemmig

konklusjon fra deltakerne på sørsamisk område, var at de ønsket å videreutvikle sin kompetanse i læremiddelutvikling.

Ellers vises det til Sametingsrådets svar av 29.05.06 til representanten Anders Urheim angående oppfølging av sørsamisk handlingsplan og handlingsprogram. I svaret viste Sametingsrådet til at planen brukes som utgangspunkt for politikkkutforming for det sørsamiske området. Videre ble det vist til konkrete tiltak som er satt i verk for å følge opp sørsamisk handlingsplan, som for eksempel opprettelse av samisk språksenter på Røros.

Forslag 20: Styrkingstimer i samisk for elever med samisk som 1. og 2. språk

Sametingsrådet har flere ganger henvendt seg til Kunnskapsdepartementet med krav om at opplæringslovens § 6.2 endres til at alle samiske barn, uavhengig av bosted, sikres individuell rett til opplæring i og på samisk.

Sametingspresidenten tok dette opp på møtet mellom Sametinget og Kunnskapsdepartementet 16.01.06, og i forbindelse med Kunnskapsdepartementets besøk under Sametingets plenum 31.05.06. Statssekretær Lisbeth Rugtvedt var med på begge disse møtene.

Saken ble også lagt fram for kunnskapsministeren på møtet i Karasjok 12.09.06. I møtet fikk Sametingsrådet til svar at saken er til utredning i departementet.

I tillegg vil Sametingsrådet vise til at etter den nye fag- og timefordelingen for *Kunnskapsløftet – Samisk*, er elevtimetallet til første - og andrespråket i samisk økt sett i forhold til *Det samiske læreplanverket fra 1997 (L97S)*.

Det vises videre til at organiseringen av opplæringen for *Kunnskapsløftet* har en særlig vektlegging på tilpasset opplæring. Dette innebærer at skoleeiere kan omdisponere inntil 25 % av timene i enkelte fag, slik at elevene etter behov kan få økt timetall til styrking av andre fag, for eksempel samisk.

Spesielt for skoleeiere er det verdt å merke seg at både i læreplanen for samisk som førstespråk og i læreplanen for samisk som andrespråk, er det i formålet med faget pekt på at faget samisk kan være et redskapsfag til andre fag.

Sametingsrådet vil poengtere at den *Kunnskapsløftet* med gjeldende læreplanverk og fag- og timefordeling, gir åpning for skoleeiere til å organisere skolehverdagen slik at elevene kan få styrket samisk språkopplæring nettopp for å nå målet om funksjonell tospråklighet.

Det er etter Sametingsrådets vurdering for tidlig å konkludere om hvordan skoleeiere tilpasser språkopplæringen innenfor *Kunnskapsløftet*. Det er fordi reformen trår i kraft først dette skoleåret. Sametingsrådet vil nøye følge med utviklingen av samiskopplæring etter *Kunnskapsløftet – Samisk*.

Forslag 21 Informasjon om tilskuddsordninger

All informasjon om Sametingets tilskuddsordninger finnes på våre hjemmesider www.samediggi.no. Det er ikke laget en egen brosjyre der ordningene presenteres. I tillegg blir det jevnlig sendt ut informasjon til våre samarbeidspartnere (kommuner, nettverkspartnere m.v.). Det er også mulig å ta kontakt med administrasjonen.

Det vil bli igangsatt revidering av retningslinjene for Sametingets tilskuddsordninger, og i etterkant av dette vil nødvendigheten av å utarbeide en brosjyre bli vurdert. Inntil dette skjer vil informasjonen foreligge som beskrevet ovenfor.

Forslag 22: Fortsatt urovekkende høy cesiuminnhold blant den sørsamiske befolkningen

Sametingsrådet har registrert informasjonen om det urovekkende høye cesiuminnholdet blant den sørsamiske befolkningen. Rådet mener Regjeringen, ved Helse- og omsorgsdepartementet, må erkjenne sitt ansvar i denne saken. Det må igangsettes forskning på omfang og skadevirkninger. Resultatet av forskningen må bringes til den berørte samiske befolkningen. Sametingsrådet vil ta opp saken i møte med statsråd Sylvia Brustad snarest.

Forslag 23: Veiutløsning for Musken

Sametingsrådet forstår at situasjonen for den lulesamiske befolkningen er vanskelig med tanke på å opprettholde fast bosetting og sysselsetting i veiløse bygder. En vei er imidlertid en relativt stort tiltak, og vil få konsekvenser for både natur- og kulturmiljø i Tysfjord. Rådet er videre kjent med at det også er en veitrasé over fjellet under planlegging. Sametingsrådet mener at dette må samordnes, det bør derfor gjøres en skikkelig konsekvensutredning før man kan ta stilling til hvilken løsning som er den beste for Musken. Det må utredes nærmere hvilke konsekvenser en vei får for samfunnet, og temaer som for eksempel reindrift, næring, reiseliv og samiske kulturminner må utredes særskilt.

Siden det foreligger flere forslag til bygging av vei, ønsker Sametingsrådet i første omgang å rette en henvendelse til vegmyndighetene hvor vi innleder en dialog om en helhetlig konsekvensutredning. I utredningen skal alle alternativer inngå, og konsekvensene av disse må belyses på en skikkelig måte. Sametingsrådet vil imidlertid poengtere at kostnader knyttet til veiløsning er et ansvar for kommunale og regionale myndigheter.

Forslag 24: Drag Aktivitetspark

Dette prosjektet har tidligere vært oppe til behandling i Sametingets tilskuddstyre, hvor man ikke prioriterte støtte til dette prosjektet. Senere i 2005 ble det fremmet en ny søknad om støtte. Søker valgte i mars 2006 å trekke søknaden før den ble tatt opp til realitetsbehandling. Ved samme anledning meldte Drag Aktivitetspark at de ville ved en senere anledning komme tilbake til Sametinget med en ny søknad. Dette er status pr. dags dato i saken.

Sametingsrådet har sagt seg positiv til at det arbeides med prosjekter som kan skape aktivitet og som kan gi tilbud til ulike interessegrupper. Hvorvidt tiltaket bør prioriteres innenfor samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Nordland fylkeskommune, avhenger av hvordan prosjektet organiseres og gjennomføres. I tillegg avhenger det av om en finansieringsplan utarbeides med involvering av de ulike partene som Tysfjord kommune, Nordland fylkeskommune og Sametinget.

Forslag 25: Samiskundervisning – lulesamisk – i videregående opplæring

Sametingsrådet er enig i at læremiddelsituasjonen for elever i videregående opplæring i lulesamisk ikke er tilfredsstillende. Hittil har det vært satset mest på læremidler for grunnskolen.

Sametingsrådet vil imidlertid fortsette satsningen på utvikling av læremidler for alle samiske elever. For at dette arbeidet skal kunne gjøres så godt som mulig, er Sametinget i ferd med å foreta en evaluering av tilskudd til utvikling av samiske læremidler. Målet er å kartlegge effekten av samisk læremiddelutvikling, om målene i strategisk plan for læremiddelutvikling 2001 – 2005 er nådd, og om det er behov for å endre tilskuddsordningen. Evalueringsrapporten vil også komme med forslag til videre læremiddelarbeid, samt gi råd for eventuell styrking av læremiddelutviklingen.

Merknad fra APs sametingsgruppe v/representant Marianne Balto Henriksen:

Sametingsrådets beretning om sin virksomhet

I følge Sametingsrådets virksomhetsberetning registrerer vi at det har vært flere konferanser og seminarer innenfor fagfeltet til Oppvekst- og utdanningskomiteen. Denne komiteen har samtidig kun hatt en sak til behandling som har vært innenfor det aktuelle fagfeltet hittil i denne sametingsperioden.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe synes det er betimelig å spørre Sametingsrådet om å inkludere komiteens deltagelse og engasjement.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe forventer at Oppvekst- og utdanningskomiteen blir invitert med i større grad enn tidligere i det arbeidet som foregår, for eksempel på konferanser og seminarer som observatører.

Ut ifra Sametingsrådets virksomhetsberetning ser vi at det er aktivitet innenfor komiteens virkefelt og trekker den konklusjon at det vil bli mange flere saker til behandling for komiteen fremover. Derfor ser Arbeiderpartiets sametingsgruppe det som viktig å øke kompetansen på fagfeltet for komiteens medlemmer slik at de blir oppdatert og informert om behov og muligheter innenfor fagfeltene oppvekst, utdanning, helse og sosial.

2.4.1 Divvun

Sametinget har lovet å gi en nærmere redegjørelse når det gjelder innlemmelse av det sørsamiske språket i Divvun prosjektet. Når Divvun prosjektet skal avsluttes i 2007, må Sametinget ha en plan for løsning av sørsamisk retteprogram.

2.5.1 Museumsreformen side 5, 2 avsnitt

Når det gjelder samarbeid innenfor Tana og Varanger museumssida, blir spørsmålet om Sør-Varanger museum og Øst-samisk museum i Neiden er utelatt i dette samarbeidet da disse ikke er omtalt i beretningen.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe ser at museumsreformen ikke omfatter Nordre Nordland og Troms. Vi er klar over at det er en utredning på gang og vi stiller spørsmål om når den blir ferdigstilt og når den eventuelt kommer på høring?

2.6.2 Nordområdespørsmål

Miljøvernsspørsmål er viktig sett i relasjon til olje og gassutvinningen i nordområdet, det er et saksområde som krever aktiv oppfølging, blant annet for å oppfylle Norges forpliktelser i forhold til Kyoto avtalen.

Klimaforandringene medfører negative konsekvenser for fiskeri og reindrift, næringenes fremtidige eksistens kan være truet og det må settes fokus på dette problemkompleks.

2.7.10 Konsultasjon om reindrifas rettigheter i Mauken – Blåtind

Arbeiderpartiets sametingsgruppe ønsker at reindrifas skal være en næring som skal kunne bestå i fremtiden. En av hovedutfordringene er vern av beiteressursene. På den bakgrunn ser man med bekymring på den utviklingen der det nå selges reinbeiteområder. Beiteressursene er en felles reindriftssamisk rettighet som det burde være vanskelig å forhandle bort.

2.7.14 Fiskeri

Ved søknad om støtte til kjøp av fiskebåter, må Sametinget oppdatere sitt regelverk i forhold til Samisk utviklingsfonds retningslinjer.

Der er også viktig at Sametinget oppretter et samarbeid med andre faginstanser, f.eks med Fiskeridirektoratet. Direktoratet har egne sertifiseringsordninger for godkjenning av fiskebåter, og disse godkjenninger må kunne danne grunnlag for Sametingets behandling av tilskuddssøknader til kjøp av fiskebåter.

III Votering

Av 43 representanter var 43 til stede. Det ble ikke votert over denne saken.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Aili Keskitalo, saksordfører	Åge B. Pedersen
	Aili Keskitalo	
2	Jørn Are Gaski	Johan Mikkel Sara
		Aili Keskitalo
		Tor Mikalsen
	Jørn Are Gaski	
3	Hilde Anita Nyvoll	Aili Keskitalo
		Terje Tretnes
4	Ann-Mari Thomassen	Per Edvin Varsi
		Johan Mikkel Sara
		Terje Tretnes
	Ann-Mari Thomassen	
5	Kjersti Myrnes Balto	Randi A. Skum
6	Magnhild Mathisen	Johan Mikkel Sara
		Randi A. Skum
		Terje Tretnes
	Magnhild Mathisen	
7	Miriam Paulsen	Johan Mikkel Sara
		Terje Tretnes
8	Marianne Balto Henriksen	Jørn Are Gaski
		Randi A. Skum
		Kirsti Guvsám
	Marianne Balto Henriksen	
9	Olaf Eliassen	
10	Arild Pettersen Inga	Johan Mikkel Sara
		Terje Tretnes
11	Per Andersen Bæhr	Aili Keskitalo
		Johan Mikkel Sara
	Per Andersen Bæhr	
12	Randi A. Skum	
13	Elisabeth Hegge Guttorm	Jørn Are Gaski
		Terje Tretnes

14	Gunn-Britt Retter	Randi A. Skum
15	Rune Guttorm	
16	John Harald Skum	Johan Mikkel Sara
17	Inger Jørstad	Johan Mikkel Sara
		Aili Keskitalo
		Ann-Mari Thomassen
	Inger Jørstad	
18	Tone Finnesen	
19	Jørn Are Gaski	
20	Per Andersen Bæhr	
21	Synnøve Solbakken-Härkönen	
22	Anders Urheim	
23	Kirsti Guvsám	
24	Maja Lisa Kappfjell	
25	Rita-Alise Porsanger	
26	Tone Merete Orti Olsen	
27	Susanne Amalie Andersen	
28	Isak Mathis O. Hætta	
29	Terje Tretnes	
30	Ann-Mari Thomassen	
31	Jarle Jonassen	
32	Per Edvin Varsi	
33	Anders Urheim	
34	Johan Mikkel Sara	
35	Josef Vedhugnes	
36	Marianne Balto Henriksen	
37	Toril Bakken	
38	Maja Lisa Kappfjell	
39	Kjersti Myrnes Balto	
40	Jarle Jonassen	
41	Lene Hansen	
42	Klemet Erland Hætta	
43	Aili Keskitalo, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametingsrådets beretning tas til orientering.

Behandlingen av saken ble avsluttet 26.09.06 kl. 15.20.

Originalspråk: Norsk

Sak 30/06

Spørsmål til Sametingsrådet i henhold til Sametingets
forretningsorden § 11

Arkiv

Arkivsaksnr.

06/3327

I Dokumentliste

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel

II Forslag og merknader

Det ble ikke fremmet noen spørsmål i saken og saken ble ikke tatt opp til behandling.

Sak 31/06

Kunngjøring av nye saker i henhold til Sametingets forretningsorden § 4

Arkiv

Arkivsaksnr.

06/3328

Saken påbegynt tirsdag 26.september 2006 kl. 15.45.

I Dokumentliste

Nr	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	25.09.06	Representant Kirsten Appfjell-Eira, Åarjel Læstoe	Sørsamisk helsevesen
2	25.09.06	Representant Kirsten Appfjell-Eira, Åarjel Læstoe	Økt bevilgning til kommunene ved samisk-undervisning
3	25.09.06	Representant Rita-Alise Porsanger, NSRs samarbeidsgruppe	Hvordan ivareta sjølaksefiske på en best mulig måte for de som lever og bor i fjordene
4	25.09.06	Representant Olaf Eliassen, Senterpartiet	Sel og oterproblematikken for sjølaksefiskere
5	25.09.06	Representant Tor Mikalsen, NSRs samarbeidsgruppe	Statsskog tar seg til rette i Troms
6	25.09.06	Representant Klemet Erland Hætta, NSRs samarbeidsgruppe	Initiativ for samisk film
7	25.09.06	Representant Per A. Bæhr, Guovdageainnu Johttisapmelaccaid Listu	Rypejakt i reinbeiteområde
8	25.09.06	Representant Inger Jørstad, Aps sametingsgrupp	Språkstipend for voksne
9	25.09.06	Representant Roger Pedersen, NSRs samarbeidsgruppe	Behov for klargjøring av tomtefestelovens innløsningsregler i Nordland og Troms
10	25.09.06	Representant Per Edvind Varsi, APs sametingsgruppe	Ressursbehov for å styrke stabile bosetninger og allsidig næringsliv
11	25.09.06	Representant Magnhild Mathisen, APs sametingsgruppe	Opprettelse av Eldrefond

II Forslag og merknader

Forslag 1, representant Kirsten Appfjell-Eira, Åarjel Læstoe:

Sørsamisk helsevesen

I det sørsamiske området står vi ovenfor store utfordringer med tanke på helse og omsorg. Den sørsamiske befolkningen bor spredt i mange kommuner, fordelt på 4 fylker. Kunnskapen om samiske forhold er derfor svært varierende og ofte totalt manglende. Ved møte med helsevesenet opplever derfor mange samer stor mangel på forståelse, respekt for og innsikt i den samiske kulturen og identiteten. Mange opplever også språkproblemer. Det er svært uheldig når mødre blir mistrodd på helsestasjonen, eldre blir neglisjert og folk vegrer seg for å ta kontakt med helsevesenet. Det er viktig at Sametinget snarest tar tak i dette og bidrar til økt kompetanse om samiske forhold i helsevesenet. Åarjel læstoe foreslår at det lages informasjons –og opplæringsmateriell om samiske forhold til bruk i helsevesenet, for slik å bidra til økt kompetanse, forståelse og innsikt ved møte med samiske pasienter.

Forslag 2, representant Kirsten Appfjell-Eira, Åarjel Læstoe:

Økt bevilgning til kommunene ved samiskundervisning.

Det bevilges per i dag et tilskudd fra Fylkesmannen i Nordland på kr 282 per undervisningstime til kommunene i fylket for samiskopplæring. Opplæring i sørsamisk skjer fortrinnsvis ved fjernundervisning, da elevene i fylket bor spredt og går på ulike skoler. Da det er stor mangel på lærere i sørsamisk, er fjernundervisning alternativet for at elevene i fylket skal få opplæring i samisk. En fjernundervisningstime koster fra kr 500,- og oppover, avhengig av hvilken skole tjenesten kjøpes fra. I tillegg kommer merutgifter som transport til og fra undervisningsstedet, og lønn til assistenter og reisefølge. Det sier seg selv at tilskuddet på 282 kr per time da er altfor lavt. Dette medfører at enkelte kommuner ikke vil gi elevene det opplæringstilbudet de har krav på. Utviklingen er urovekkende, og det er svært viktig at kommunene får økte bevilgninger slik at elevene får et tilfredsstillende opplæringstilbud i samisk.

Åarjel Læstoe ber Sametinget ta opp denne saken med Kunnskapsdepartementet.

Forslag 3, representant Rita-Alise Porsanger, NSRs samarbeidsgruppe:

Hvordan ivareta sjølaksefiske på en best mulig måte for de som lever og bor i fjordene

Hvordan ivareta sjølaksefiske garn/not i fjordene på en best mulig måte for de som lever og bor i fjordene.

Pr. i dag finnes det lakseplasser som staten forvalter, og lakseplasser som tilhører enkelte eiendommer.

Faren eller muligheten for at lakseplassene som tilhører eiendommene blir solgt og brukt av personer som ikke bor og lever i fjordene er en realitet.

Skal det være slik at disse lakserettighetene skal kunne selges til de som har økonomi til det, og ofte da ut av bygdene?

Da menneskene som lever og bor i fjordene er i en sårbar situasjon, må Sametinget se på denne problemstillingen så snart som mulig.

Forslag 4, representant Olaf Eliassen, Senterpartiet

Sel- og oterproblematikken for sjølaksefiskere

Sjølaksefiskere, med faststående bruk i samiske områder, er de siste årene blitt plaget av sel og oter som forsyner seg av fangsten. Selbestanden har som kjent vokst enormt i kyst- og fjordområdene. Dette og en økende oterbestand truer nå næringa og den sjøsamiske tradisjonen og kulturutøvelsen.

Forslag til tiltak:

- Sametinget må ta situasjonen på alvor og iverksette tiltak for å få bestandene ned på et akseptabelt nivå.
- Sametinget yter midler til lokale jegere som gjennom tradisjoner har opparbeidet seg kunnskap på seljakt.
- Finnmarkseiendommen som største grunneier bør også ta del i de overnevnte tiltak.

Forslag 5, representant Tor Mikalsen, NSRs samarbeidsgruppe:

Statsskog tar seg til rette i Troms

Statsskog SF planlegger storstilt utbygging av områder; bl.a. i Skibotndalen i Troms. Statsskog sier på sine nettsider at de i Skibotndalen har planer om 18-hulls golfbane, 160 høystandard hytter, helikopterlandingsplass, caravanområde, fotballbane, skøytebane og mye mer. I tillegg investerer Statsskog i en andre rekke reiselivsprosjekter, uten at samiske rettighetsforhold er avklart sør for Finnmark.

Det statlige utvalget som skal utrede samiske rettigheter sør for Finnmark (Samerettsutvalget 2) leverer sin innstilling til sommeren. Da får vi vite hvordan Statsskogs grunn i Troms bør forvaltes i framtida. Derfor er det helt uakseptabelt å planlegge så dramatiske inngrep nå.

Det kan fort vise seg at staten slett ikke er den rettmessige grunneieren i området. Da blir det helt feil at Statsskog SF skal selge eller berike seg på området midt under de prosessene som er i gang.

NSRs samarbeidsgruppe er prinsipielt i mot større inngrep på statens grunn så lenge rettighetsforholdene ikke er avklart. Statsskog er ikke en hvilken som helst grunneier. Som et statlig foretak er Statsskog forpliktet til å forholde seg til urfolks rettigheter som er fastslått bl.a. gjennom ILO konvensjon 169.

Vi ber Sametinget følge opp saken ovenfor Statskog og sentrale myndigheter.

Forslag 6, representant Klemet Erland Hætta, NSRs samarbeidsgruppe:

INITIATIV FOR SAMISK FILM

Samisk film, på linje med norsk film, bør institusjonaliseres med egne målsettinger og finansieres av offentlige midler, tilsvarende det norsk film har hatt for utvikling av kompetanse, infrastruktur, produksjon og distribusjon.

Det må derfor etableres en egen samisk institusjon for å ivareta målsettingene om utvikling og produksjon av samisk film. Samisk Filmforbunds forslag om etablering av et Samisk Filmsenter med årlige offentlige bevilgninger må etableres snarest.

Et Samisk Filmsenter vil utvide mandatet for arbeid med film i nordområdene og ivareta oppgaver utover det Nordnorsk Filmsenter kan ha ansvar for.

Samisk filmmiljø må få infrastruktur, kompetanse, marked og økonomi for filmutvikling og produksjon. Dette er forutsetninger for å utvikle seg over tid.

Sametinget anmoder Sametingsrådet å kontakte regjeringen ved Kirke- og kulturdepartementet og andre relevante organer, for å etablere et Samisk Filmsenter med målsetning å utvikle samisk film og samisk filmmiljøer.

Forslag:

Saken sendes Sametingsrådet etter Sametingets forretningsorden.

Forslag 7, representant Per A. Bæhr, Kautokeino flyttsameliste:

RYPEJAKT I REINBEITEOMRÅDENE

Viser til dagens forvaltning av rypejakt i Finnmark og høstens (2006) rypejakt., og spesielt til starten av rypejakta i reinbeiteområder.

Flere reindriftsutøvere har bemerket og påpekt at rypejakt med hunder i høstreibeområder skaper vanskeligheter for utøvelsen av reindriften. Jakt med hunder forstyrrer reindriften daglige gjøremål ved at reindriftsutøverne får ekstra arbeid med å gjete reinflokkene, samt at reinens naturlige brunst blir forstyrrt. Rypejakt med hunder fører også til at reinflokkene presses mot reingjerdene, og dette fører til en unødvendig stor belastning på reinbeitene ved reingjerdene.

Dette er uheldige konsekvenser som Sametinget må ta opp med involverte.

På bakgrunn av dette må rypejakt med hunder i reindriften høstbeiteområder enten forbys eller forvaltes slik at tas hensyn til beitende dyr.

Forslag 8, representant Inger Jørstad, APs sametingsgruppe

Språkstipend for voksne

Arbeiderpartiets sametingsgruppe foreslår å opprette et språkstipend for voksne som ønsker å lære seg samisk, eller som ønsker å formalisere sin kompetanse, på grunnskole- eller videregående nivå. Språkstipendet foreslås å kunne benyttes til innkjøp av læremidler og eventuelt frikjøp fra arbeid for å delta på undervisning og eksamen.

Stipendet må være tilgjengelig for alle i landet, også de som er bosatt utenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

Stipendets størrelse begrenses oppad til 10 000 kroner pr. semester.

Forslag 9, representant Roger Pedersen, NSRs samarbeidsgruppe:

Behov for klargjøring av tomtefestelovens innløsningsregler i Nordland og Troms

Det vises til lov av 30. juni 2006 nr. 52, hvor det ble innført nye regler i tomtefesteloven om rett til innløsning av festet grunn. Etter lovens § 34 skal de nye innløsningsreglene ikke gjelde for grunn som hører til bygdeallmenning, statsallmenning eller Finnmarkseiendommens grunn i Finnmark.

Det alt vesentlige av statens grunn i fjellområdene i Sør-Norge (dvs. fra fylkesgrensen mellom Nordland og Nord-Trøndelag og sørover) er statsallmenninger. Innløsningsretten etter tomtefesteloven vil følgelig ikke gjelde for store deler av fjellområdene i Sør-Norge. Når det i loven nå er presisert at det heller ikke skal være innløsningsrett på Finnmarkseiendommens grunn, innebærer det i realiteten at så godt som hele Finnmark er unntatt. Finnmarkseiendommen dekker nær 98 % av landarealet i Finnmark.

Det er ikke gjort noe tilsvarende unntak for statens grunn i Nordland og Troms.

Problemstillingen er som følger; - det er ikke spørsmål om hvorvidt hele eller deler av statens grunn i Nordland og Troms er statsallmenning, men om ikke *all* statsgrunn (uavhengig om det er statsallmenning eller innkjøpt statsgrunn) i Nordland og Troms burde unntas fra innløsningsretten. Slik loven nå er formulert, risikerer man å fremtvinge avgjørelser om hvorvidt det er tale om innkjøpt statsgrunn eller statsallmenning gjennom konkrete innløsningskrav.

Det rettspolitiske poenget i denne sammenheng er at de samme hensyn som begrunner et unntak for Finnmarkseiendommens grunn gjør seg gjeldende på samme måte i forhold til statens grunn i Nordland og Troms. Det er her tale om hensynet til bruksforholdene og ønsket om å unngå en uheldig oppstyking. Disse gjør seg gjeldende med like stor styrke uavhengig av om man anser områdene i Nordland og Troms for å være "statsallmenninger" eller ikke. Sametinget må derfor jobbe for at det innføres et lignende (om nødvendig midlertidig) unntak for innløsning av festet grunn på all statsgrunn i Nordland og Troms.

Under enhver omstendighet bør reguleringen av innløsningsretten utsettes til man har fått avklart rettighetsforholdene i, og forvaltningen av, disse områdene. En foreløpig avklaring vil foreligge i og med Samerettsutvalgets innstilling, som forventes å være ferdig i juni 2007.

Forslag 10, representant Per Edvind Varsi, APs sametingsgruppe:

Ressursbehov for å styrke stabile bosetninger og allsidig næringsliv

Arbeiderpartiets sametingsgruppe har ved flere anledninger understreket behovet for større satsing innen kombinasjonsnæringer. Til dette kreves bedre økonomiske rammebetingelser. Dette angår næringsutøvelse i de samiske bosettingsområder, og spesielt i de kystsamiske områder.

Dagens ordninger/retningslinjer er til hinder for å kunne utvikle nye utradisjonelle næringer, næringer som kan kombineres med de tradisjonelle samiske næringer. Derfor er det viktig å få utarbeidet nye retningslinjer for bruken av midlene som bevilges over Samisk Utviklingsfond. Det bør være mulig å få støtte til nye næringsvirksomheter.

Som eksempel kan en reindriftsutøver eller småbruker, kombinere sin virksomhet med naturbasert reiseliv.

Dette betyr at Sametinget må utarbeide en helhetlig næringspolitikk, som blir utformet til å gjelde ulike næringskombinasjoner. Gjennom virkemiddelbruken kan en sikre tilfredsstillende inntektsutvikling for denne typen næringskombinasjonsvirksomhet.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe anmoder om en revidering av retningslinjene for Samisk Utviklingsfond.

Forslag 11, representant Magnhild Mathisen, APs sametingsgruppe:

Opprettelse av eldrefond

Arbeiderpartiets sametingsgruppe foreslår opprettelse av et eldrefond med finansiering over Sametingets budsjett, for at de eldre skal få en aktiv alderdom.

De eldre er en gruppe som er usynlige i velferdssamfunnet. De har en forståelse i seg om at de ikke skal plage noen – de har aldri vært kravstore, heller ikke vært vant til å kreve noe.

I Varanger, nærmere bestemt i Nesseby, har vi en stor gruppe eldre som ønsker å ha en aktiv alderdom.

Nesseby formannskap har bevilget pensjonistene kr. 100 000 for at de skal få startkapital til å kjøpe seg et aktivitetshus.

De eldre er også en ressurs for den samiske samfunnsutvikling, innenfor språk, kultur og tradisjoner. Denne ressursen må verdsettes. Derfor foreslår sametingsgruppa at Sametinget oppretter et eldrefond.

Fondet skal brukes til finansiering av aktiviteter for eldre, og til aktiviteter som utføres av eldre.

Forventninger fra de eldre til Sametinget er også viktig å ivareta. De eldre skal også føle tilhørighet i Sametinget.

III Votering

Av 43 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

Møtelederskapets forslag:

Nye saker 1 - 11 oversendes Sametingsrådet til behandling.

- Møtelederskapets forslag ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Magnhild Mathisen	Terje Tretnes
	Magnhild Mathisen	
2	Kirsten Appfjell-Eira	Terje Tretnes
	Kirsten Appfjell-Eira	
3	Kirsten Appfjell-Eira	Maja Lisa Kappfjell
		Jarle Jonassen
4	Rita-Alise Porsanger	Per Edvin Varsi
		Randi A. Skum
	Rita-Alise Porsanger	
5	Olaf Eliassen	

6	Tor Mikalsen	Toril Bakken
7	Klemet Erland Hætta	Terje Tretnes
	Klemet Erland Hætta	Kirsten Appfjell-Eira
8	Per Andersen Bæhr	Toril Bakken
		Isak Mathis O. Hætta
		Randi A. Skum
		Olaf Eliassen
		Marit Kirsten A. Gaup
		Johan Mikkel Sara
	Per Andersen Bæhr	
9	Inger Jørstad	Kirsti Guvsám
		Terje Tretnes
		Aili Keskitalo
		Maja Lisa Kappfjell
	Inger Jørstad	
10	Roger Pedersen	
11	Per Edvin Varsi	

VI Sametingets vedtak

Nye saker 1 - 11 oversendes Sametingsrådet til behandling.

Behandlingen av saken ble avsluttet 26.09.06 kl. 17.35.

Sak 32/06

Etablering av forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under 2. verdenskrig

Arkivsaknr.
04/5299

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	22.08.06	R 065/06
Oppvekst- og utdanningskomiteen	12.-14.09.06	OUK 011/06
Sametingets plenum	26.-29.09.06	32/06

Saken påbegynt onsdag 27. september 2006 kl. 09.10.

Tone Finnesen erklærte seg inhabil og ba om å få forlate sitt sete under behandling av saken. Anders Urheim, Aili Keskitalo, Miriam Paulsen og Kirsti Guvsám ba møtelederskapet om å vurdere sin habilitet.

Møtelederskapet foreslo å godkjenne at Tone Finnesen er inhabil og at Anders Urheim, Aili Keskitalo, Miriam Paulsen og Kirsti Guvsám er habile og kan delta i behandlingen av saken.

Møtelederskapets forslag ble enstemmig vedtatt.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	22.08.06	Sametingsrådet	Sak 065/06 Etablering av forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under 2. verdenskrig
2	15.05.95	Statsstipendiat Mikal Urheim	Grenselosene i Tysfjord under annen verdenskrig (notat)
3	23.11.04	Sametingsrepresentant Anders Urheim	Etablering av Forsknings- og dokumentasjonssenter (Forslag)
4	09.02.05	Fra statsministeren til Sametingsrepresentant Anders Urheim (kopi)	Grenselosene i Tysfjord
5	16.02.05	Fra statsministeren til Sametinget	Grenselosene i Tysfjord
6	10.06.05	Statsstipendiat emeritus Mikal Urheim	Urett består – 60 år etter. Nytt notat om de samiske grenselosene i Tysfjord under annen verdenskrig
7	15.06.05	Fra statsstipendiat emeritus Mikal	Grenselosene i Tysfjord

		Urheim til statsminister Kjell Magne Bondevik (kopi)	
8	02.09.05	Fra Sametinget til Statsminister Kjell Magne Bondevik	Grenselosene i Tysfjord – tiltak for oppreisning
9	27.03.06	Fra statsstipendiat emeritus Mikal Urheim	Forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord (notat)
10	21.04.06	Den Norske Kirke	Saksfremlegg fra møte i samisk kirkeråds arbeidsutvalg 21. april 2006 og uttalelse fra Sognepresten i Hamarøy
11	25.04.06	Anders Urheim	Tilråding vedrørende Sametingets arbeid med forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord
12	04.05.06	Statsstipendiat emeritus Mikal Urheim	Samisk grenselosenter, Musken i Hellmofjorden, Tysfjord kommune (fremlegg grenselosseminar)
13	05.05.06	Arran	Forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord (fremlegg grenselosseminar)
14	08.05.06	Sametinget internt	Referat fra seminar om forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord
15	12.09.06	Oppvekst- og utdanningskomiteen v/Jørn Are Gaski	Skriftlig spørsmål til Sametingsrådet i forbindelse med møte i Oppvekst- og utdanningskomiteen - Sak Etablering av forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under 2. verdenskrig
16	13.09.06	Sametingsrådet	Svar på spørsmål til Sametingsrådet i forbindelse med møte i Oppvekst- og utdanningskomiteen -

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

- I. Det etableres forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under 2. verdenskrig.
- II. Det tas utgangspunkt i et utvidet geografisk perspektiv, som omfatter grenselostrafikken i samiske områder generelt, og i Tysfjord spesielt.
- III. Forskningen og dokumentasjonen skal ha fokus på den generelle grenselostrafikken, og ikke på grenselosene som enkeltmennesker. Spesiell fokus skal rettes mot grenselosenes skjebne som en del av samenes kollektive historie, sett i lys av fornorskningspolitikken. Med dette vil fokus rettes mot hvordan og hvorfor en hel befolkningsgruppe kunne bli utsatt for en tvilsom behandling fra landets myndigheter.
- IV. Det bør opprettes en referansegruppe, både for å sikre faglig kompetanse og for å sikre legitimitet og lokal forankring.
- V. Det skal legges forskningsetiske retningslinjer til grunn for forsknings- og dokumentasjonsvirksomheten.

- VI. Árran lulesamiske senter gis ansvar for etableringen, i samsvar med St.prp. nr 1 (2005-2006). Etableringen skal skje i dialog med Sametinget.
- VII. Det avsettes 1 mill. til dette formålet i 2006. Videreføring forutsetter ytterligere bevilgning over statsbudsjettet.

Opplærings- og utdanningskomiteen - innstilling

Merknader

Merknad fra komiteen ved medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe ved Jørn Are Gaski, Per Ivar Henriksen, Inger Jørstad, Hilde Anita Nyvoll, Josef Ingmar Vedhugnes og Åarjel Læstoe ved Kirsten Appfjell-Eira.

Vedrørende bevilgningen på kr 1 000 000 til etablering av forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord, har Sametinget igangsatt en prosess gjennom et åpent seminar 5. mai 2006 på Drag. Sametinget utviser forståelse for at flere oppfatter det som et stort, omfattende og sårbart sakskompleks, som det også er framkommet gjennom seminaret, herunder ulike oppfatninger og andre skriftlige innspill til Sametinget.

Innsamling av informasjon fra nålevende informanter må igangsettes snarest, og skje på en forskningsfaglig og etisk forsvarlig måte. Dokumentasjonsprosessen skal imidlertid prioriteres snarest, og det oppnevnes da en representativ referansegruppe med flertall fra den berørte lokalbefolkning og med forskningsfaglig representasjon for å avklare gjennomføringen av dette, da informantenes alder tilsier at dette haster.

I regjeringen Stoltenbergs tilleggsproposisjon vedrørende statsbudsjettet for 2006, heter det under kapittel 680, bl.a.: "Sametinget tillegges ansvaret for å etablere en forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord, som knyttes til Árran. Sametingets budsjett foreslås økt med 1 mill. kroner i 2006." I Kommunalkomiteens innstilling – og vedtak for Statsbudsjettet for 2006 - heter det: "Sametinget tillegges ansvaret for å etablere forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord."

Arbeiderpartiets sametingsgruppe vil bemerke det påfallende utvalg av informasjon som forelegges Sametingets plenum før plenumsbehandling. Det er oppsiktsvekkende at Stortingets kommunalkomité's innstilling ikke nevnes med ett ord i Sametingsrådets forslag til vedtak og saksdokumenter, mens regjeringens forslag siteres. Regjeringens forslag og Kommunalkomiteens merknader er forskjellige på ett vesentlig punkt:

- I Kommunalkomiteens budsjettmerknad er institusjonen Árran ikke nevnt som aktør, og det må være grunn til å oppfatte dette som et bevisst valg av Stortingets kommunalkomité. Sametingsrådet derimot, unnlater merkverdig nok å referere til dette faktum. Det er alvorlig grunn til å stille spørsmål om bakgrunnen for hvorfor Sametingsrådet gjør dette.

I Sametingsrådets saksdokument refereres statsråden på spørsmål om han stiller seg bak regjeringens forslag, hvilket statsråden skal ha bekreftet. Det går ikke fram av saksdokumentene om nyanseringen i kommunalkomiteens merknad var med i spørsmålsstillingen.

I Sametingsrådets saksdokument heter det:

"På møte mellom Sametingsrådet og statsråd Bjarne Håkon Hansen 29.06.06 stilte Sametingsrådet spørsmål til statsråden om regjeringen stiller seg bak teksten i St.prp. nr 1 (2005-2006) der det står at det er Sametinget som tillegges ansvaret for å etablere en forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord, og at den knyttes til Árran. Statsråden bekreftet av regjeringen stiller seg bak dette."

Det heter senere i Sametingsrådets dokument:

”I vurderingen av hvem som skal tillegges ansvar for å etablere forsknings- og dokumentasjonsvirksomheten viser Sametingsrådet til at regjeringen støtter at Sametinget tillegges ansvaret for å etablere en forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselosene i Tysfjord, og at den knyttes til Árran, jf. møte mellom Sametingsrådet og statsråden 29.06.06.” (Understreket her)

Det vises til Oppvekst- og utdanningskomiteens skriftlige spørsmål til Sametingsrådet 12.09.06 og rådets skriftlige svar av 13.09.06. Jamfør svaret, vurderer Sametingsrådet at Árran har både kapasitet og kompetanse til å ivareta forsknings- og dokumentasjonsvirksomheten. Hvilken kapasitet og kompetanse angis ikke, utover en navngitt psykologiprofessor. Den åpenbare nødvendige fagkompetanse er ikke nevnt overhodet. Det bemerkes derfor at det er meget forunderlig at man erkjenner at dette er et meget vanskelig sakskompleks, men likevel mener Sametingsrådet at én institusjon skal klare å ivareta alle funksjoner og håndtere til dels meget vanskelige spørsmål. Det vises da til alternativt forslag fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe om et eget forskningsstyre sammensatt av Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Bodø, Nordisk Samisk Institutt, Samisk Kirkeråd, Árran og minst to representanter for den berørte befolkningen, samt egen referansegruppe.

I Sametingsrådets svar framkommer det også at ”På nåværende tidspunkt er det ikke utarbeidet noen formelle (understreket her) avtaler med Árran, det er nødvendig at saken behandles i Sametingets plenum først. (..)”

Det er ut i fra svaret nærliggende å tro at det da foreligger muntlige forhåndsavtaler om at Árran skal bevilges disse midlene uansett, uten at dette er kjent for Sametingets øvrige politikere og for allmennheten. Dette er i så fall meget alvorlig.

Ytterligere mer oppsiktsvekkende blir saksframlegget når plenum forelegges begrunnelsen for Sametingsrådets valg og begrunnelser, jamfør kapittel Vurderinger:

”(..) Samiske språk- og kultursentra er viktige arenaer for ivaretagelsen av revitaliseringen av samisk språk og kultur. Det er viktig at de etablerte samiske språk- kultursentra blir tilført tilstrekkelige faglige og økonomiske ressurser for å ivareta denne rollen. Med bakgrunn i dette er det derfor (understreket her) viktig og naturlig at etablering av forskning- og dokumentasjon av grenselosvirksomheten skjer innenfor en etablert samisk institusjon innenfor det geografiske området som grenselosvirksomheten dekker.”

At grenselossaken fortsatt er ekstremt ømfintlig tilsier at videre arbeid må skje med den aller største varsomhet og klokskap, for at alle berørte skal kjenne seg ivare tatt og omfavnet av vilje til innrømmelser og forsoning.

Samisk kirkeråd uttaler i sin tilrådning blant annet:

”Samisk kirkeråd vil innstendig påpeke at man må lytte til de personer dette gjelder mest når gjennomføringen skal planlegges, slik at man er sikker på å unngå situasjoner som kan oppleves beklemmende. Av hensyn til legitimitet og oppslutning er det viktig med uavhengighet både i styring og gjennomføring, og at berørte personer er representert i styringen.”

Ved å unnlate å gjøre nødvendige grep nå, vil dette få meget beklagelige konsekvenser. Hele prosessen vil sannsynligvis tilbakestilles og få motsatt effekt enn tiltenkt. Dette vil berøre enkeltmennesker så sterkt at utfallet nok vil være det motsatte av forsoning, og rettmessig anerkjennelse. Det henstilles derfor at sakskomplekset gjennomgås på nytt, i samarbeid med de aktører som det er naturlig å lytte til, jf. Aps forslag til saken.

APs sametingsgruppe beklager på det sterkeste at Sametingsflertallet unnlater å ta med det brede forskningsmiljøet som AP foreslår i denne saken.

Forslag

Forslag fra komiteen ved medlemmene fra NSRs sametingsgruppe; Synnøve Solbakken-Härkönen, Kjersti Myrnes Balto, Rita-Alise Porsanger, Berit Anne Gaup og Aili Keskitalo, og Samer bosatt i Sør-Norge ved Johan Mikkel Sara.

Forslag 1:

Punkt II i Sametingsrådets forslag til innstilling endres til:

Det tas utgangspunkt i grenselostrafikken i Tysfjord og de omkringliggende områder.

Komiteen støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Forslag fra komiteen ved Arbeiderpartiets sametingsgruppe ved Jørn Are Gaski, Per Ivar Henriksen, Inger Jørstad, Hilde Anita Nyvoll, Josef Ingmar Vedhugnes, og Årjel Læstoe ved Kirsten Appfjell-Eira.

Forslag 2:

Det etableres forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under 2. verdenskrig.

Det tas utgangspunkt i grenselostrafikken i Tysfjord og de omkringliggende områder.

Det skal opprettes et forskningsstyre, både for å sikre faglig kompetanse og for å sikre legitimitet og lokal forankring. Styret skal ledes av Universitetet i Tromsø, i tillegg skal styret bestå av Nordisk Samisk Institutt, Árran, Høgskolen i Bodø, Samisk Kirkeråd og minst to representanter fra den berørte befolkningen.

Det skal opprettes en referansegruppe, både for å sikre faglig kompetanse og for å sikre legitimitet, allmenn tillit og lokal forankring.

Det skal legges forskningsetiske retningslinjer til grunn for forsknings- og dokumentasjonsvirksomheten. Forsoningsperspektivet skal også vektlegges.

Styret gis i oppdrag og nødvendige fullmakter til å etablere forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken, i samsvar med Kommunalkomiteens behandling av statsbudsjettet for 2006.

III Votering

Av 43 representanter var 39 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Oppvekst- og utdanningskomiteens forslag 2 ble forkastet med 21 stemmer. 18 stemte for.
- Oppvekst- og utdanningskomiteens forslag 1 ble vedtatt med 21 stemmer mot 18 stemmer.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

..... Innlegg

..... Replikk

Sign: _____ / _____
Møtesekretærer: Ellen A. Eira / Ellen M. Guttorm

	Tone Finnesen, til forretningsordning	
	Jánoš Trosten, til forretningsordning	
	Anders Urheim, til forretningsordning	
	Aili Keskitalo, til forretningsordning	
	Miriam Paulsen, til forretningsordning	
	Kirsti Guvsám, til forretningsordning	
	Jánoš Trosten, til forretningsordning	
1	Jørn Are Gaski, saksordfører	
2	Synnøve Solbakken-Härkönen	
3	Anders Urheim	Synnøve Solbakken-Härkönen Miriam Paulsen Jørn Are Gaski
	Anders Urheim	
4	Johan Mikkel Sara	Anders Urheim
	Johan Mikkel Sara	
5	Terje Tretnes	
6	Miriam Paulsen	Anders Urheim Jørn Are Gaski
	Miriam Paulsen	
7	Kjersti Myrnes Balto	
8	Anders Urheim	Miriam Paulsen Tor Mikalsen Aili Keskitalo
	Anders Urheim	
9	Johan Mikkel Sara	
10	Terje Tretnes	
11	Jørn Are Gaski, saksordfører	
	Jánoš Trosten, til forretningsorden	

VI Sametingets vedtak

- I. Det etableres forsknings- og dokumentasjonsvirksomhet om grenselostrafikken under 2. verdenskrig.
- II. Det tas utgangspunkt i grenselostrafikken i Tysfjord og de omkringliggende områder.
- III. Forskingen og dokumentasjonen skal ha fokus på den generelle grenselostrafikken, og ikke på grenselosene som enkeltmennesker. Spesiell fokus skal rettes mot grenselosenes skjebne som en del av samenes kollektive historie, sett i lys av fornorskningspolitikken. Med dette vil fokus rettes mot hvordan og hvorfor en hel befolkningsgruppe kunne bli utsatt for et tvilsom behandling fra landets myndigheter.
- IV. Det bør opprettes en referansegruppe, både for å sikre faglig kompetanse og for å sikre legitimitet og lokal forankring.

- V. Det skal legges forskningsetiske retningslinjer til grunn for forsknings- og dokumentasjonsvirksomheten.
- VI. Árran lulesamiske senter gis ansvar for etableringen, i samsvar med St.prp. nr 1 (2005-2006). Etableringen skal skje i dialog med Sametinget.
- VII. Det avsettes 1 mill. til dette formålet i 2006. Videreføring forutsetter ytterligere bevilgning over statsbudsjettet.

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.09.06 kl. 11.20.

Originalspråk: Norsk

Sak 33/06

Innspill til reindrifftsavtalen 2007 - 2008

Arkivsaknr.
06/3226

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	22.08.06	R 064/06
Nærings- og kulturkomiteen	12.-14.09.06	NKK 010/06
Sametingets plenum	26.-29.09.06	33/06

Saken påbegynt onsdag 27. september 2006 kl. 13.35.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	22.08.06	Sametingsrådet	R 064/06

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Sametinget vil i forkant av reindrifftsforhandlingene 2007/2008 komme med innspill på følgende områder:

- Likestilling i reindrifta
- Rekruttering og planmessige tiltak i forhold til verdiskaping i reindrifta
- Reindriftens utviklingsfond
- Kostnadssenkende og direkte tilskudd
- Katastrofefond
- Arealvern
- Avgiftsordninger

Innledning

Den økonomiske rammen for reindrifftsavtale 2006/2007 er på 92,5 millioner kroner, som er den samme som for 2005/2006. Dagens utfordringer innenfor reindriffts-næringen kan vanskelig løses uten en betydelig økning av den økonomiske rammen for reindrifftsavtalen. I den sammenheng er det

spesielt viktig å styrke Reindriftens utviklingsfond. Videre er det viktig å øke overføringene til driftsenheter.

Likestilling i reindrifta

Reindriftskvinnens status og rolle har ikke blitt styrket i de senere årene, derfor er det viktig å fokusere på kvinners rettigheter og vilkår i reindrifta, blant annet gjennom økonomiske virkemidler. Reindriftnæringen er en sentral sysselsettingsfaktor og kulturbærende næring i alle områder der det er samisk reindrift. Reindriftskvinnens resursmessige og sosiale innsats i næringa har stor verdi. Reindriftnæringens kulturelle og økonomiske bærekraft forutsetter kvinnelig deltakelse også i fremtiden. Sametinget er opptatt av å beholde de kvinnelige ressursene i reindrifta, og den kunnskapen disse kvinnene innehar.

Utfordringer knyttet til likestilling har vært mer sentral i reindriftsforhandlingene de senere årene enn tidligere. Dette har medført positive konsekvenser som; høyere sats på driftstilskuddet til kvinnelige driftsenhetsinnehavere, økt sats på ektefellestilskuddet, samt at det avsettes en egen sum i avtalen til kvinnerrettede tiltak.

Kvinnesatsingsmidlene bør gjøres mer tilgjengelig. En andel av kvinnesatsingsmidlene i reindriftsavtalen er per i dag avsatt til kvinnetiltakene. I mange områder er disse kvinnetiltakene ikke operative. Betingelsene begrenser kvinners muligheter fra å søke om tilskudd, og bør liberaliseres slik at flest mulig kvinner får anledning til å nyttiggjøre seg av disse midlene.

Sametinget er opptatt av at generelle velferdsordninger for kvinner som er knyttet opp mot trygderettigheter og kompensasjoner i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn, blir forbedret til fordel for kvinner i primærnæringen. Tilfredsstillende velferdsordninger har stor betydning for rekruttering av kvinner til reindrifta.

Mål og tiltak:

Å stimulere til økt andel kvinner som velger reindrift som næring.
Å bidra til å øke kvinners deltakelse og posisjon i næringen.

- Sametinget mener at partene bør stimulere til økt likestilling i reindrift gjennom å styrke de økonomiske rammevilkår for kvinner i reindrifta.
- Midlene til kvinnerretta tiltak må fordeles etter målet med ordningen.
- Sametinget vil foreslå at avtalepartene vurderer tiltak som sikrer kvinner i reindriften like velferdsordninger (ved svangerskap, fødsel og sykdom) som arbeidstakere har.

Rekruttering og planmessige tiltak i forhold til verdiskaping i reindrifta

Reindriftnæringens viktigste ressurs er reindriftsutøverne. De innehar en unik kompetanse både i forhold til arbeidet med flokken og i prosessene fra utvelgelse av slaktedyr, foredling av mat fra rein samt bearbeiding og produksjon av råstoff fra rein. Det er kontinuerlig behov for markedsføringsarbeid for reinkjøtt. Næringen må i samarbeid med kjøttbransjen utarbeide strategier for markedsarbeid. Omsetningsleddene må vite når reinkjøtt er tilgjengelig og i hvilket omfang, slik at forbrukerne vet når de kan få kjøpt reinkjøtt.

Verdiskapningsprogrammet for rein har vært i funksjon siden juli 2001. En rekke gode prosjekter er satt i verk, med for å vurdere om programmet har økt verdiskapningen i reindriften må programmet evalueres.

Frivillig innløsning av driftsenheter er tiltak som er etablert for å legge forholdene til rette for utvikling av økonomisk og økologisk bærekraftig reindrift. Det er viktig at i de områder der det er et for stort reintall i forhold til beiteressursene må det fortsatt være tilbud om frivillig innløsning av driftsenheter.

Reindrifta er en arbeidskrevende næring hvor det er behov for mange sysselsatte. En siida med mange sysselsatte er en operativ og robust virksomhet. Sametinget er opptatt av å opprettholde og å øke arbeidsressursen i reindrifta og at dette blant annet realiseres gjennom verdiskapingstiltak. Særlig i områder der reintallet er for høyt i forhold til beiteressursene bør et av tiltakene være å legge til rette for verdiskaping. Verdiskaping fordrer at det finns menneskelige ressurser tilgjengelig som har mulighet og kompetanse til å ta seg av det merarbeidet slike prosjekter medfører. En viktig forutsetning for at verdiskaping i reindrifta skal lykkes, er at reindrifta har de menneskelige ressursene som kreves, både kompetansemessig og i antall. Ved å satse planmessig på verdiskaping i distriktene, vil man oppnå både rekruttering av kvinner og unge til næringen, og en økonomisk og økologisk bærekraftig næring.

Mål og tiltak:

Stimulere til rekruttering og økt verdiskaping.

- Satse planmessig på verdiskaping innenfor reinbeitedistriktene, særlig i forhold til distrikter med for høyt reintall i forhold til beiteressursene
- Avtalepartene prioriterer arbeidet med å utarbeide strategier for markedsføring av reinkjøtt
- Verdiskapningsprogrammet for reindrift evalueres

Reindriftens utviklingsfond

Fondets midler ble økt med 3,0 millioner kroner i forhold til året før – for avtaleåret 2006/2007 utgjør det 37,3 millioner kroner. Av disse er 20,4 millioner kroner bundne midler. Det betyr at kun 17 millioner kroner er frie midler. Konkret har det medført at viktige tiltak for ungdom er blitt nedprioritert. For ungdom i etableringsfasen er det alvorlig når de ikke får tilskudd til gjeterhytter, gjerdeanlegg og livdyrkjøp. Reindrifta vil ikke kunne overleve som bærer av samisk kultur uten gode rammebetingelser for ungdom som ønsker å etablere seg i næringa.

Mål og tiltak:

Øke rekruttering av kvinner og unge til reindriftnæringen.

- Sametinget vil oppfordre avtalepartene til å styrke Reindriftens utviklingsfonds økonomi under kommende reindriftsforhandlinger.

Kostnadssenkende og direkte tilskudd

De administrative utgiftene i distriktene har økt i omfang. I hovedsak er det oppgaver som det offentlige har påført næringen i form av ulike pålegg, høringer, tellinger etc. Det går utover arbeidet i selve reindriften. Distriktene må få økte distriktstilskudd.

Sametinget har flere ganger påpekt nødvendigheten av at tap av rein bør inngå i grunnlaget for produksjonspremie. Beregningen av produksjonspremien slår fortsatt svært urettferdig ut for de reineierne som årlig har store tap av rein grunnet påkjøring av tog/kjøretøy, naturskade og andre tapsårsaker. Ordningen svekker reindriftsavtalens inntektsutjevneende effekt og medfører reduserte inntekter for reieiere i områder med høye tapstall. I lys av dette er det kritikkverdigg at direkte tilskudd avkortet fra år til år. Det er viktig at overføringene til reindrifta indeksreguleres.

Mål og tiltak:

Inntektsutjevning og forutsigbar økonomi i reindriffta

- Sametinget ber om at de ansvarlige departementene og avtalepartene foretar en avklaring om hvordan det skal kompenseres for bortfall av produksjonspremie grunnet tap, dersom dette ikke gjøres gjennom produksjonspremieordningen.
- Sametinget anbefaler avtalepartene om ikke å redusere satsene på de direkte tilskuddene til reindrifftsutøverne, men at disse økes i tråd med pris- og kostnadsutviklingen.
- Distriktstilskuddet må økes slik at distriktene kan utføre administrative oppgaver på en tilfredsstillende måte

Katastrofefond

Reinciere som opplever uforutsatte og omfattende tap av rein ved ulykke, kan søke om støtte i medhold av kapittel 4 i Forskrift for reindrifftsavtale. Problemet med denne ordningen er at det ikke finnes midler til å imøtekomme søknader som fyller kravene i henhold til forskrift. Dette hindrer reindrifftsutøverne til å søke slike tap dekket over naturskadefondet fordi disse tapene forutsettes dekket via reindrifftens egne økonomiske ordninger.

Dersom forskriftene skal ha noe hensikt, må det sikres midler til å etterkomme behovene for kompensasjon ved større tap eventuelt ved å etablere et katastrofefond.

Tiltak:

- Sametinget foreslår at forhandlingspartene sikrer de økonomiske forutsetningene som er nødvendig for å oppfylle kapittel 4 i Forskrift for reindrifftsavtale

Arealvern

Tap av arealer er i dag den største trusselen mot fremtidig samisk reindrift. Sikring av reindrifftas arealer er helt avgjørende for at reindriffta skal kunne eksistere. Mangel på myndighetenes helhetstenking i utbyggingssaker og manglende innflytelse overfor planmyndigheter, er noen av grunnene til at reindrifftas innsigelser mot inngrep ikke tas til følge og respekteres.

Reindriffta har et selvstendig rettsgrunnlag etablert gjennom alders tids bruk og setter begrensninger i forhold til hvilke inngrep som kan foretas i samiske reinbeiteområder. Reindrifftas selvstendige rettsgrunnlag er imidlertid i for liten grad gjenspeilet i politikk, lovgivning og forvaltningspraksis. For Sametinget er det derfor av stor betydning at den pågående revisjonen av ny reindrifftslov, raskt følges opp av prosesser som sikrer reindrifftas arealer i den nye loven.

Med stadige inngrep i beitearealene har reinbeitedistriktene fått en betydelig større arbeidsbyrde. Små distrikter med få driftsenheter har ikke økonomi til å delta, og heller ikke kapasitet til saksbehandlingen av den økende mengden arealsaker. Dette fører til at viktige saker avgjøres uten reindrifftens deltagelse. For å kunne sette inn tiltak, bør distriktenes økonomi styrkes spesielt for små distrikter.

Tiltak:

- Sametinget foreslår at det legges til rette for reinbeitedistriktene til å følge opp den økende omfangen av arealsaker og spesielt til distrikter med få driftsenheter.

Avgiftsordninger i reindrifta

Avtalepartene ble enige under forhandlingene i 2006 om å opprette en statlig arbeidsgruppe, bestående av Finansdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, som skal vurdere virkningen av omleggingen i 1982 fra avgiftsfritak til økt tilskudd over reindrifftsavtalen. Driftsutgiftene i reindrifta er store i forhold til inntekta og øker markant fra år til år. Disse økningene skyldes blant annet det høye og økende avgiftsnivået som reindrifta har til drivstoff og ved kjøp av motorkjøretøy. Sametinget stiller store forventninger til den departementale arbeidsgruppens konklusjoner, vedrørende avgiftsordningene i reindrifta, som skal være ferdig innen forhandlingene 2007-2008 igangsettes.

Sametinget har i sitt innspill til reindrifftsforhandlinger 2006/2007 uttalt følgende:

Driftsutgiftene i reindrifta er store i forhold til inntekta og øker markant fra år til år. Disse økningene skyldes blant annet det høye og økende avgiftsnivået som reindrifta har.

- *Sametinget vil foreslå en ordning der reindrifftsutøvere får avgiftsfritt drivstoff i forbindelse med bruk av motorkjøretøy i næringen på lik linje med landbruket.*
- *Sametinget anbefaler avtalepartene om å gi reindrifta de samme mulighetene til kjøp av driftsutstyr som i jordbruksnæringen.*

Økonomisk utvalg for reindrifften, har i 2005 laget en rapport vedrørende sentrale avgifter og fradrag. Sametinget støtter på lang vei de forslag som skisseres der. Sametinget er imidlertid bekymret for hvilke avkortinger disse tiltak eventuelt vil vurderes å få for reindrifftsavtalens fremtidige rammer.

- I 1981 ble reindrifftsavtalepartene enige om å oppheve refusjon av bensinavgift, samt fritak/refusjon av toll og engangsavgifter på motorvogner med mer og merverdiavgift ved kjøp av snøskuter. Ordningene ble gjort gjeldende fra 1983. Kompenasjonsbeløpet for disse avgiftene ble fastsatt til en bevilgning pålydende 6 mill kroner, denne bevilgningen ble innarbeidet i reindrifftsavtalens ramme som en del av ordinært tilskudd til driftsenheter og tamreinlag.
- Sametinget er opptatt av at reindrifta får de samme betingelsene ved anskaffelse og drift av fire- og tohjulsmotorsyssel og snøskuter som jordbruket har ved anskaffelse av traktor og andre driftsmidler, da motorsyssel og snøskuter er de mest sentrale driftsmidlene i reindrifftsnaeringa. Reindrifta har relativt store driftsutgifter som følge av behov for investeringer, vedlikehold og drift av nødvendige driftsmidler i næringa. Totalregnskap 2004 og budsjett 2005 viser en kostnadsøkning på 14,3 mill kroner for driftsenhetene bare fra 2003 til 2004. Disse kostnadene er knyttet til postene kjøretøy/maskiner, varekjøp, fremmedtjenester og utstyr. Økonomisk utvalg har i sin rapport Reindrifften - skatter og avgifter, anslått en årlig kostnadsreduksjon på totalt 31,5 mill for reindrifftsnaeringa dersom næringa hadde sluppet engangsavgifter ved investering av driftsmidler og avgiftsfritak bensin. På bakgrunn av dette kan Sametinget konkludere med at avgiftsbelastningen som reindrifta ble kompensert for under reindrifftsforhandlingene i for avtaleåret 1982/1983, ikke ser ut til å tilsvare avgiftsbelastningen for reindrifftsnaeringa i 2006.

Sametinget har i brev av 14.06.06 til Finansdepartementet redegjort for ulikhetene og bedt om at Finansdepartementets og Landbruks- og matdepartementets arbeidsgruppe ber Økonomisk utvalg om å utarbeide tallmateriale til de kommende reindrifftsforhandlingene, som gir en oversikt over de reelle kostnader knyttet opp mot avgifter ved investeringer og drift av reindrifta, og som det ikke kompenseres for.

Videre har Sametinget påpekt overfor Finansdepartementet at reindriftnæringen er best tjent med en individuell avgiftsfritaksordning, og ikke en generell kompensasjon som er innbakt i reindriftsavtalen. Samt at skatte- og avgiftsordninger for reindriften bør holdes utenfor reindriftsavtalen rammer slik som praksisen er for andre primærnæringer.

Sametinget har anmodet Finansdepartementet om å rette opp skjevhetene i skatte- og avgiftsordningene og å sikre likebehandling mellom primærnæringene.

Tiltak:

- Sametinget vil foreslå en ordning der reindriftsutøvere får avgiftsfri drivstoff i forbindelse med bruk av motorkjøretøy i næringen på linje med landbruket.
- Sametinget anbefaler avtalepartene om å gi reindriften de samme mulighetene til kjøp av driftsutstyr som i jordbruksnæringen.
- Sametinget foreslår at Økonomisk utvalg for reindriftnæringen, utarbeider tallmateriale til de kommende reindriftsforhandlingene, som gir en oversikt over de reelle kostnader knyttet opp mot avgifter ved investeringer og drift av reindriften, og som det ikke kompenseres for.
- Endringer i avgiftssystemet skal ikke belastes reindriftsavtalen.

Nærings- og kulturkomiteen – innstilling:

Forslag

Komiteen, medlemmene fra Norske Samers Riksforbund (NSR), Lene Hansen, Klemet Erland Hætta, Tor Mikalsen, Miriam Paulsen, Susanne Amalie Andersen, Arbeiderpartiet (DnA), Margit Eli Anti Oskal, Marit Kirsten A. Gaup, Knut Store, Bjarne Store-Jakobsen, Anders Urheim, Per Edvind Varsi, Kautokeino flyttsamliste, Per Andersen Bæhr, Senterpartiet Olaf Eliassen

Forslag 1:

Innledning – tillegg nye avsnitt side 2:

Sametinget anbefaler forhandlingspartene å igangsette arbeidet med å utarbeide en ny Stortingsmelding om reindriftpolitikken, da den gjeldende St.meld. nr 28. (91-92) "Bærekraftig reindrift" med fordel kan oppdateres.

Rekruttering og planmessig tiltak i forhold til verdiskapning i reindriften - tillegg, nye avsnitt, foran mål, side 3:

Kompetanseheving i reindriften er et satsingsområde og kompetanse etterspørres. Derfor er det viktig å stimulere ungdom til å ta utdanning. Reindriften tradisjonelle kompetanse, kombinert med ny kompetanse, vil bidra til nyteknisk og verdiskapning.

Under de siste reindriftsforhandlingene ble det besluttet å avvikle utdanningsstipendiet. Dette virker negativt for reindriften utviklingsmuligheter.

Nytt kulepunkt, mål side 3:

Stipendordningen må opprettholdes og styrkes over Reindriftsavtalen.

Reindriften utviklingsfond, side 4, nytt kulepunkt:

Sametinget mener det må stimuleres til verdiskapning i alle reindrifftsområder i Norge. Virkemiddelbruken i programmet må komme alle reineiere til gode.

Kostnadssenkende og direkte tilskudd, side 4, nye kulepunkt:

Sametinget ber avtalepartene å vurdere om dagens fordelingsnøkkel fungerer etter hensikten.

Sametinget anmoder avtalepartene om å se nærmere på slaktekapasiteten.

De som ikke, under spesielle omstendigheter, får levert rein til slakting innen tidsfristen for å oppnå tidligslaktetilskuddet, bør etter søknad kunne få dispensasjon fra tidsfristen.

Grensen for ikke å få tilskudd over reinsdrifftsavtalen er i dag satt til 600 rein, en grense som bør vurderes av avtalepartene.

Katastrofefond, side 4, nye kulepunkt:

Sametinget ber om at avtalepartene innfører en ordning som skal dekke tapene når reinbeitene ikke er tilgjengelig på grunn av ising.

Dagens erstatningsfond ordning dekker ikke rein tap under 10 % og dekker bare 60 % av det totale tapet, Sametinget ber om at dette endres.

Avgiftsordninger i reindriffta, nytt kulepunkt side 7:

Sametinget anbefaler avtalepartene å finne en avgiftsmessig tilpasning for driftsutstyr i reindriffta. Dette for å sikre at reineiere ikke blir belastet med nye avgifter på driftsutstyr som brukes i reindrifftsnaeringen, for eksempel på 4-hjulinger.

Kostnadssenkende og direkte tilskudd, side 4, nytt kulepunkt:

Avtalepartene bør vurdere særtiltak for å stimulere til økt frivillig slakteuttak, spesielt i områder hvor man skal oppnå fastsatt øvre reintall. Dette bør gjelde alle reineiere. Eventuelle særtiltak finansieres utenfor reindrifftsavtalens økonomiske rammer.

Velferdsordning

Tillegg side 1, nytt kulepunkt, nytt innspill til områder som Sametinget ønsker å komme med.

Tillegg til siste side:

Reindrifftsutøvere har lave inntekter som medfører at de etter dagens pensjonsordning blir minstepensjonister.

Sametinget ber avtalepartene jobbe for en bedre pensjonsordning for reindrifftsutøvere.

Komiteen har for øvrig ingen merknader eller andre forslag til saken og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Merknad fra Årjel Læstoe v/representant Kirsten Appfjell-Eira:

Innspill til Reindrifftsavtalen 2007/2008

Reindrifftsens utviklingsfond

Nytt kulepunkt ;

Ordningen med generasjonsovergang bør videreføres for å sikre rekruttering av ungdom til næringa samtidig som de eldres kunnskap og kompetanse ivaretas og videreføres.

Kostnadssenkende og direkte tilskudd

Merknad til endring av komiteens kulepunkt 2: Sametinget anmoder om at avtalepartene prioriterer slaktekapasiteten i de ulike reindrifftsområdene. Konkrete prosjekter med slakterier og slaktebusser må følges opp og gis økonomisk støtte slik at reineierne får en reell mulighet til å hente ut et tilfredsstillende slakteuttak.

Merknad til endring av komiteens kulepunkt 4: Grensa for ikke å få tilskudd over reindrifftsavtalene har i lang tid vært satt til 600 rein, en grense som bør økes i tråd med økte kostnader i næringa.

Merknad til tillegg sametingsrådets kulepunkt 3:

Distriktstilskuddet må økes slik at distriktene kan utføre administrative oppgaver på en tilfredsstillende måte. Det bør for avtaleåret 2007/2008 avsettes særlig tilskudd til nyopprettede distrikter slik at disse får en mulighet til å omorganisere og etablerte seg uten at dette rammer siddaene.

Katastrofefond

Merknad til endring av komiteens kulepunkt 1:

Sametinget ber om at avtalepartene innfører en ordning som skal dekke tapene og merkostnadene ved låste beiter.

III Votering

Av 43 representanter var 41 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Innstillingen fra Nærings- og kulturkomiteen ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Per Andersen Bæhr, saksordfører	
2	Per Edvin Varsi Per Edvin Varsi	Terje Tretnes
3	Kirsten Appfjell-Eira Kirsten Appfjell-Eira	
4	Arild Pettersen Inga	Randi A. Skum
5	Randi A. Skum	
6	Klemet Erland Hætta	

VI Sametingets vedtak

Sametinget vil i forkant av reindrifftsforhandlingene 2007/2008 komme med innspill på følgende områder:

- Likestilling i reindrifta
- Rekruttering og planmessige tiltak i forhold til verdiskaping i reindrifta
- Reindrifftsens utviklingsfond
- Kostnadssenkende og direkte tilskudd
- Katastrofefond
- Arealvern
- Avgiftsordninger
- Velferdsordning

Innledning

Den økonomiske rammen for reindrifftsavtale 2006/2007 er på 92,5 millioner kroner, som er den samme som for 2005/2006. Dagens utfordringer innenfor reindriffts-næringen kan vanskelig løses uten en betydelig økning av den økonomiske rammen for reindrifftsavtalen. I den sammenheng er det spesielt viktig å styrke Reindrifftsens utviklingsfond. Videre er det viktig å øke overføringene til driftsenheter.

Sametinget anbefaler forhandlingspartene å igangsette arbeidet med å utarbeide en ny Stortingsmelding om reindriffts-politikken, da den gjeldende St.meld. nr 28. (91-92) "Bærekraftig reindrift" med fordel kan oppdateres.

Likestilling i reindrifta

Reindrifftskvinnens status og rolle har ikke blitt styrket i de senere årene, derfor er det viktig å fokusere på kvinners rettigheter og vilkår i reindrifta, blant annet gjennom økonomiske virkemidler. Reindriffts-næringen er en sentral sysselsettingsfaktor og kulturbærende næring i alle områder der det er samisk reindrift. Reindrifftskvinnens resursmessige og sosiale innsats i næringa har stor verdi. Reindrifftas kulturelle og økonomiske bærekraft forutsetter kvinnelig deltakelse også i fremtiden. Sametinget er opptatt av å beholde de kvinnelige ressursene i reindrifta, og den kunnskapen disse kvinnene innehar.

Utfordringer knyttet til likestilling har vært mer sentral i reindrifftsforhandlingene de senere årene enn tidligere. Dette har medført positive konsekvenser som; høyere sats på driftstilskuddet til kvinnelige driftsenhetsinnehavere, økt sats på ektefellestilskuddet, samt at det avsettes en egen sum i avtalen til kvinnerettede tiltak.

Kvinnesatsingsmidlene bør gjøres mer tilgjengelig. En andel av kvinnesatsingsmidlene i reindrifftsavtalen er per i dag avsatt til kvinnenettverkene. I mange områder er disse kvinnenettverkene ikke operative. Betingelsene begrenser kvinners muligheter fra å søke om tilskudd, og bør liberaliseres slik at flest mulig kvinner får anledning til å nyttiggjøre seg av disse midlene.

Sametinget er opptatt av at generelle velferdsordninger for kvinner som er knyttet opp mot trygderettigheter og kompensasjoner i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn,

blir forbedret til fordel for kvinner i primærnæringer. Tilfredsstillende velferdsordninger har stor betydning for rekruttering av kvinner til reindrifta.

Mål og tiltak:

Å stimulere til økt andel kvinner som velger reindrift som næring.

Å bidra til å øke kvinners deltakelse og posisjon i næringen.

- Sametinget mener at partene bør stimulere til økt likestilling i reindrift gjennom å styrke de økonomiske rammevilkår for kvinner i reindrifta.
- Midlene til kvinnerretta tiltak må fordeles etter målet med ordningen.
- Sametinget vil foreslå at avtalepartene vurderer tiltak som sikrer kvinner i reindriften like velferdsordninger (ved svangerskap, fødsel og sykdom) som arbeidstakere har.

Rekruttering og planmessige tiltak i forhold til verdiskaping i reindrifta

Reindriftras viktigste ressurs er reindriftsutøverne. De innehar en unik kompetanse både i forhold til arbeidet med flokken og i prosessene fra utvelgelse av slaktedy, foredling av mat fra rein samt bearbeiding og produksjon av råstoff fra rein. Det er kontinuerlig behov for markedsføringsarbeid for reinkjøtt. Næringen må i samarbeid med kjøttbransjen utarbeide strategier for markedsarbeid. Omsetningsleddene må vite når reinkjøtt er tilgjengelig og i hvilket omfang, slik at forbrukerne vet når de kan få kjøpt reinkjøtt.

Verdiskapningsprogrammet for rein har vært i funksjon siden juli 2001. En rekke gode prosjekter er satt i verk, med for å vurdere om programmet har økt verdiskapingen i reindriften må programmet evalueres.

Frivillig innløsning av driftsenheter er tiltak som er etablert for å legge forholdene til rette for utvikling av økonomisk og økologisk bærekraftig reindrift. Det er viktig at i de områder der det er et for stort reintall i forhold til beiteressursene må det fortsatt være tilbud om frivillig innløsning av driftsenheter.

Reindrifta er en arbeidskrevende næring hvor det er behov for mange sysselsatte. En siida med mange sysselsatte er en operativ og robust virksomhet. Sametinget er opptatt av å opprettholde og å øke arbeidsressursen i reindrifta og at dette blant annet realiseres gjennom verdiskapingstiltak. Særlig i områder der reintallet er for høyt i forhold til beiteressursene bør et av tiltakene være å legge til rette for verdiskaping. Verdiskaping fordrer at det finns menneskelige ressurser tilgjengelig som har mulighet og kompetanse til å ta seg av det merarbeidet slike prosjekter medfører. En viktig forutsetning for at verdiskaping i reindrifta skal lykkes, er at reindrifta har de menneskelige ressursene som kreves, både kompetansemessig og i antall. Ved å satse planmessig på verdiskaping i distriktene, vil man oppnå både rekruttering av kvinner og unge til næringen, og en økonomisk og økologisk bærekraftig næring.

Kompetanseheving i reindriften er et satsingsområde og kompetanse etterspørres. Derfor er det viktig å stimulere ungdom til å ta utdanning. Reindriftras tradisjonelle kompetanse, kombinert med ny kompetanse, vil bidra til nytenkning og verdiskaping.

Under de siste reindriftsforhandlingene ble det besluttet å avvikle utdanningsstipendet. Dette virker negativt for reindriften utviklingsmuligheter.

Mål og tiltak:

Stimulere til rekruttering og økt verdiskaping.

- Satse planmessig på verdiskaping innenfor reinbeitedistriktene, særlig i forhold til distrikter med høyt reintall i forhold til beiteressursene
- Avtalepartene prioriterer arbeidet med å utarbeide strategier for markedsføring av reinkjøtt
- Verdiskapningsprogrammet for reindrift evalueres
- Stipendordningen må opprettholdes og styrkes over Reindriftsavtalen.

Reindriften utviklingsfond

Fondets midler ble økt med 3,0 millioner kroner i forhold til året før – for avtaleåret 2006/2007 utgjør det 37,3 millioner kroner. Av disse er 20,4 millioner kroner bundne midler. Det betyr at kun 17 millioner kroner er frie midler. Konkret har det medført at viktige tiltak for ungdom er blitt nedprioritert. For ungdom i etableringsfasen er det alvorlig når de ikke får tilskudd til gjetterhytter, gjerdeanlegg og livdyrkjøp. Reindriften vil ikke kunne overleve som bærer av samisk kultur uten gode rammebetingelser for ungdom som ønsker å etablere seg i næringslivet.

Mål og tiltak:

Øke rekruttering av kvinner og unge til reindriftnæringen.

- Sametinget vil oppfordre avtalepartene til å styrke Reindriften utviklingsfonds økonomi under kommende reindriftsforhandlinger.
- Sametinget mener det må stimuleres til verdiskapning i alle reindriftsområder i Norge. Virkemiddelbruken i programmet må komme alle reinieiere til gode.

Kostnadssenkende og direkte tilskudd

De administrative utgiftene i distriktene har økt i omfang. I hovedsak er det oppgaver som det offentlige har påført næringen i form av ulike pålegg, høringer, tellinger etc. Det går utover arbeidet i selve reindriften. Distriktene må få økte distriktstilskudd.

Sametinget har flere ganger påpekt nødvendigheten av at tap av rein bør inngå i grunnlaget for produksjonspremie. Beregningen av produksjonspremien slår fortsatt svært urettferdig ut for de reinieierne som årlig har store tap av rein grunnet påkjøring av tog/kjøretøy, naturskade og andre tapsårsaker. Ordningen svekker reindriftsavtalens inntektsutjevningseffekt og medfører reduserte inntekter for reinieiere i områder med høye tapstall. I lys av dette er det kritikkverdige at direkte tilskudd avkortes fra år til år. Det er viktig at overføringene til reindriften indeksreguleres.

Mål og tiltak:

Inntektsutjevning og forutsigbar økonomi i reindriften

- Sametinget ber om at de ansvarlige departementene og avtalepartene foretar en avklaring om hvordan det skal kompenseres for bortfall av produksjonspremie grunnet tap, dersom dette ikke gjøres gjennom produksjonspremieordningen.
- Sametinget anbefaler avtalepartene om ikke å redusere satsene på de direkte tilskuddene til reindriftsutøverne, men at disse økes i tråd med pris- og kostnadsutviklingen.
- Distriktstilskuddet må økes slik at distriktene kan utføre administrative oppgaver på en tilfredsstillende måte
- Sametinget ber avtalepartene å vurdere om dagens fordelingsnøkkel fungerer etter hensikten.
- Sametinget anmoder avtalepartene om å se nærmere på slaktekapasiteten.

- De som ikke, under spesielle omstendigheter, får levert rein til slakting innen tidsfristen for å oppnå tidligslaktetilskuddet, bør etter søknad kunne få dispensasjon fra tidsfristen.
- Grensen for ikke å få tilskudd over reinsdriftsavtalen er i dag satt til 600 rein, en grense som bør vurderes av avtalepartene.
- Avtalepartene bør vurdere særtiltak for å stimulere til økt frivillig slakteuttak, spesielt i områder hvor man skal oppnå fastsatt øvre reintall. Dette bør gjelde alle reineiere. Eventuelle særtiltak finansieres utenfor reinsdriftsavtalens økonomiske rammer.

Katastrofefond

Reineiere som opplever uforutsatte og omfattende tap av rein ved ulykke, kan søke om støtte i medhold av kapittel 4 i Forskrift for reinsdriftsavtale. Problemet med denne ordningen er at det ikke finnes midler til å imøtekomme søknader som fyller kravene i henhold til forskrift. Dette hindrer reinsdriftsutøverne til å søke slike tap dekket over naturskadefondet fordi disse tapene forutsettes dekket via reinsdriftens egne økonomiske ordninger.

Dersom forskriftene skal ha noe hensikt, må det sikres midler til å etterkomme behovene for kompensasjon ved større tap eventuelt ved å etablere et katastrofefond.

Mål og tiltak:

- Sametinget foreslår at forhandlingspartene sikrer de økonomiske forutsetningene som er nødvendig for å oppfylle kapittel 4 i Forskrift for reinsdriftsavtale
- Sametinget ber om at avtalepartene innfører en ordning som skal dekke tapene når reinbeitene ikke er tilgjengelig på grunn av ising.
- Dagens erstatningsfond ordning dekker ikke rein tap under 10 % og dekker bare 60 % av det totale tapet, Sametinget ber om at dette endres.

Arealvern

Tap av arealer er i dag den største trusselen mot fremtidig samisk reinsdrift. Sikring av reinsdrifts arealer er helt avgjørende for at reinsdrifta skal kunne eksistere. Mangel på myndighetenes helhetstenking i utbyggingssaker og manglende innflytelse overfor planmyndigheter, er noen av grunnene til at reinsdriftas innsigelser mot inngrep ikke tas til følge og respekteres.

Reinsdrifta har et selvstendig rettsgrunnlag etablert gjennom alders tids bruk og setter begrensninger i forhold til hvilke inngrep som kan foretas i samiske reinbeiteområder. Reinsdriftas selvstendige rettsgrunnlag er imidlertid i for liten grad gjenspeilet i politikk, lovgivning og forvaltningspraksis. For Sametinget er det derfor av stor betydning at den pågående revisjonen av ny reinsdriftslov, raskt følges opp av prosesser som sikrer reinsdriftas arealer i den nye loven.

Med stadige inngrep i beitearealene har reinbeitedistriktene fått en betydelig større arbeidsbyrde. Små distrikter med få driftsenheter har ikke økonomi til å delta, og heller ikke kapasitet til saksbehandlingen av den økende mengden arealsaker. Dette fører til at viktige saker avgjøres uten reinsdriftens deltagelse. For å kunne sette inn tiltak, bør distriktenes økonomi styrkes spesielt for små distrikter.

Mål:

- Sametinget foreslår at det legges til rette for reinbeitedistriktene til å følge opp den økende omfanget av arealsaker og spesielt til distrikter med få driftsenheter.

Avgiftsordninger i reindrifta

Avtalepartene ble enige under forhandlingene i 2006 om å opprette en statlig arbeidsgruppe, bestående av Finansdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, som skal vurdere virkningen av omleggingen i 1982 fra avgiftsfritak til økt tilskudd over reindrifftsavtalen. Driftsutgiftene i reindrifta er store i forhold til inntekta og øker markant fra år til år. Disse økningene skyldes blant annet det høye og økende avgiftsnivået som reindrifta har til drivstoff og ved kjøp av motorkjøretøy. Sametinget stiller store forventninger til den departementale arbeidsgruppens konklusjoner, vedrørende avgiftsordningene i reindrifta, som skal være ferdig innen forhandlingene 2007-2008 igangsettes.

Sametinget har i sitt innspill til reindrifftsforhandlinger 2006/2007 uttalt følgende:

Driftsutgiftene i reindrifta er store i forhold til inntekta og øker markant fra år til år. Disse økningene skyldes blant annet det høye og økende avgiftsnivået som reindrifta har.

- *Sametinget vil foreslå en ordning der reindrifftsutøvere får avgiftsfritt drivstoff i forbindelse med bruk av motorkjøretøy i næringen på lik linje med landbruket.*
- *Sametinget anbefaler avtalepartene om å gi reindrifta de samme mulighetene til kjøp av driftsutstyr som i jordbruksnæringen.*

Økonomisk utvalg for reindrifften, har i 2005 laget en rapport vedrørende sentrale avgifter og fradrag. Sametinget støtter på lang vei de forslag som skisseres der. Sametinget er imidlertid bekymret for hvilke avkortinger disse tiltak eventuelt vil vurderes å få for reindrifftsavtalens fremtidige rammer.

I 1981 ble reindrifftsavtalepartene enige om å oppheve refusjon av bensinavgift, samt fritak/refusjon av toll og engangsavgifter på motorvogner med mer og merverdiavgift ved kjøp av snøskuter. Ordningene ble gjort gjeldende fra 1983. Kompensasjonsbeløpet for disse avgiftene ble fastsatt til en bevilgning pålydende 6 mill kroner, denne bevilgningen ble innarbeidet i reindrifftsavtalens ramme som en del av ordinært tilskudd til driftsenheter og tamreinlag.

Sametinget er opptatt av at reindrifta får de samme betingelsene ved anskaffelse og drift av fire- og tohjuls motorsykkel og snøskuter som jordbruket har ved anskaffelse av traktor og andre driftsmidler, da motorsykkel og snøskuter er de mest sentrale driftsmidlene i reindrifftsneringa. Reindrifta har relativt store driftsutgifter som følge av behov for investeringer, vedlikehold og drift av nødvendige driftsmidler i næringa. Totalregnskap 2004 og budsjett 2005 viser en kostnadsøkning på 14,3 mill kroner for driftsenhetene bare fra 2003 til 2004. Disse kostnadene er knyttet til postene kjøretøy/maskiner, varekjøp, fremmedtjenester og utstyr. Økonomisk utvalg har i sin rapport Reindrifften - skatter og avgifter, anslått en årlig kostnadsreduksjon på totalt 31,5 mill for reindrifftsneringa dersom næringa hadde sluppet engangsavgifter ved investering av driftsmidler og avgiftsfritak bensin. På bakgrunn av dette kan Sametinget konkludere med at avgiftsbelastningen som reindrifta ble kompensert for under reindrifftsforhandlingene i for avtaleåret 1982/1983, ikke ser ut til å tilsvare avgiftsbelastningen for reindrifftsneringa i 2006.

Sametinget har i brev av 14.06.06 til Finansdepartementet redegjort for ulikhetene og bedt om at Finansdepartementets og Landbruks- og matdepartementets arbeidsgruppe ber Økonomisk utvalg om å utarbeide tallmateriale til de kommende reindrifftsforhandlingene, som gir en oversikt over de reelle kostnader knyttet opp mot avgifter ved investeringer og drift av reindrifta, og som det ikke kompenseres for.

Videre har Sametinget påpekt overfor Finansdepartementet at reindriftnæringen er best tjent med en individuell avgiftsfritaksordning, og ikke en generell kompensasjon som er innbakt i reindriftsavtalen. Samt at skatte- og avgiftsordninger for reindriften bør holdes utenfor reindriftsavtalen rammer slik som praksisen er for andre primærnæringer.

Sametinget har anmodet Finansdepartementet om å rette opp skjevhetene i skatte- og avgiftsordningene og å sikre likebehandling mellom primærnæringene.

Tiltak:

- Sametinget vil foreslå en ordning der reindriftsutøvere får avgiftsfri drivstoff i forbindelse med bruk av motorkjøretøy i næringen på linje med landbruket.
- Sametinget anbefaler avtalepartene om å gi reindriften de samme mulighetene til kjøp av driftsutstyr som i jordbruksnæringen.
- Sametinget foreslår at Økonomisk utvalg for reindriftnæringen, utarbeider tallmateriale til de kommende reindriftsforhandlingene, som gir en oversikt over de reelle kostnader knyttet opp mot avgifter ved investeringer og drift av reindriften, og som det ikke kompenseres for.
- Endringer i avgiftssystemet skal ikke belastes reindriftsavtalen.
- Sametinget anbefaler avtalepartene å finne en avgiftsmessig tilpasning for driftsutstyr i reindriften. Dette for å sikre at reineiere ikke blir belastet med nye avgifter på driftsutstyr som brukes i reindriftnæringen, for eksempel på 4-hjulinger.

Reindriftsutøvere har lave inntekter som medfører at de etter dagens pensjonsordning blir minstepensjonister.

- Sametinget ber avtalepartene jobbe for en bedre pensjonsordning for reindriftsutøvere.

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.09.09 kl. 14.15.

Originalspråk: Norsk

Sak 34/06

Særskilte regler for Kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde

Arkivsaknr.
04/358

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Møtelederskapet	21.06.06	012/06
Plan- og finanskomiteen	12.-14.09.06	PFK 011/06
Sametingets plenum	26.-29.09.06	34/06

Saken påbegynt onsdag 27. september 2006 kl. 11.20.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	21.06.06	Møtelederskapet	Saken 012/06 Sørskilte regler for kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde
2	26.10.05	Plenumsleder Josef Vedhugnes	Forslag til særskilte regler for kontrollkomiteen
3	28.04..06	Kontrollkomiteen	Forslag til sørskilte regler for kontrollkomiteen

II Forslag og merknader

Møtelederskapets forslag til innstilling overfor komiteen:

Sametinget fastsetter følgende retningslinjer for Kontrollkomiteen:

§ 1 Sametingets kontrollkomité

Kontrollkomiteens organisering, arbeidsoppgaver og ansvar fremgår av Sametingets forretningsorden § 19 og § 24

§ 2 Kontrollkomiteens oppgaver

Kontrollkomiteen skal på faglig grunnlag utøve parlamentarisk kontroll og styringskontroll ved å finne ut hva som har skjedd, vurdere det opp mot etablerte kriterier og ordninger og bidra til å rette

Sign: _____ / _____
Møtesekretærer: Ellen A. Eira / Ellen M. Guttorm

opp eventuelle feil og mangler. Individuelle interesser vil som utgangspunkt ivaretas av forvaltningen, domstoler og ombudsordninger.

Kontrollkomiteens medlemmer har utvidet rett til innsyn i dokumenter, rapporter og lignede i Sametinget

§ 3 Kontrollkomiteens fremlegging av saker

I spesielle saker kan Kontrollkomiteen fremme innstilling til plenum som egen sak. For øvrig fremmes saker gjennom årsmeldingen, jf § 4 nr. 1. Innstillingen skal sendes representantene senest 3 uker før plenumsmøtet.

§ 4 Kontrollkomiteens årsmelding

Kontrollkomiteen skal hvert år avgi en årsmelding som fremmes til plenum. Meldingen skal sendes representantene senest 3 uker før plenumsmøte, jf forretningsorden, og skal inneholde følgende tema:

1. Konkrete saker som kontrollkomiteen har behandlet, med innstilling dersom saken ikke har vært fremmet som egen sak til plenum, jf § 3.
2. Oversikt over møter som er avholdt og arbeid som er utført.
3. Merknader til Sametingets årsregnskap.
4. Merknader til Sametingsrådets møtebøker.
5. Merknader til Tilskuddstyrets møtebøker.
6. Merknader til Riksrevisjonens rapporter.
7. Eventuelle anmodninger overfor Riksrevisjonen om å se nærmere på bestemte forhold.
8. Plan med begrunnelse over nærmere undersøkelser for kontroll som ønskes utført kommende år.

§ 5 Kontrollkomiteens beslutninger

Kontrollkomiteen fatter i møte beslutninger om å:

1. Foreta forundersøkelser som skriftlige henvendelser til Sametingsrådet eller Tilskuddstyret.
2. Ta opp saker til formell behandling. Gjennomføring av undersøkelser for kontroll og høringer kan bare skje i saker som er besluttet tatt opp til formell behandling i kontrollkomiteen. Alle saker som er tatt opp til formell behandling skal fremkomme i komiteens årsmelding.
3. Avholde møter med Sametingsrådet, Tilskuddstyret, Riksrevisjonen, departement, organisasjoner og enkeltpersoner med mer.
4. Sette i gang undersøkelser som ikke framkommer i kontrollkomiteens årsmelding. Dette kan bare skje om det foreligger særlige grunner til det.
5. Sette i gang undersøkelser som innebærer kjøp av tjenester.

§ 6 Kontrollkomiteens arbeidsmåter

Kontrollkomiteen skal i sitt arbeid:

1. Legge til rette for åpen debatt der kritikk begrunnes og underbygges.
2. Legge til rette for at debatten foregår i Sametingets organer
3. Legge til rette for at de som kritiseres gis anledning til å svare for seg overfor kontrollkomiteen og/eller i plenum.
4. Søke å tone ned de partipolitiske elementene.
5. Respektet administrasjonens partipolitiske nøytralitet og ha et faglig forsvarlig grunnlag for kritikk av administrasjonen.
6. Alltid vurdere omfanget av kontrollarbeidet opp mot muligheten til å avdekke feil og mangler og muligheten for effektiv styring. Kontrollarbeidet bør ikke være så omfattende at det går ut over andre viktige oppgaver for Sametinget.
7. Formulere tydelige oppgavebeskrivelser for utføring av undersøkelser.

8. Ved granskning eller undersøkelse av tiltak som finansieres av Sametinget, sørge for at rettsikkerheten ivaretas til de personer, organisasjoner eller sammenslutninger dette gjelder.

Plan- og finanskomiteens innstilling

Forslag

Forslag fra komiteen ved medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR), Roger Pedersen, Henry Høgmo, Kirsti Guvsám og Per Bjørn Lakselvnnes, Arbeiderpartiet (DnA), Vibeke Larsen, Egil Olli, Åge Pedersen, Magnhild Mathisen og Wiebke Synnøve Slåtsveen, Norske samers riksforbund (NSR)/Samefolkets parti (SåB), Janoš Trosten og Gunn-Britt Retter, Finnmarkslista, Toril Bakken og Samefolkets parti (SåB) Terje Tretnes fremmer følgende forslag:

Forslag 1

§ 4-8: ”med begrunnelse” strykes.

§ 5-4: Siste setning: ”Dette kan bare skje om det foreligger særlige grunner til det” strykes. Følgende setning føyes til på slutten av setningen: ”I slike tilfeller skal Sametingsrådet informeres formelt”.

Komiteen har forøvrig ingen merknader eller forslag til saken og tilrår Sametinget til å vedta følgende: Sametinget støtter forøvrig møtelederskapets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 38 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plan- og finanskomiteens forslag 1 ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Toril Bakken, saksordfører	Åge B. Pedersen
2	Kirsti Guvsám	
3	Jørn Are Gaski	
4	Toril Bakken, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametinget fastsetter følgende retningslinjer for Kontrollkomiteen:

§ 1 Sametingets kontrollkomité

Kontrollkomiteens organisering, arbeidsoppgaver og ansvar fremgår av Sametingets forretningsorden § 19 og § 24

§ 2 Kontrollkomiteens oppgaver

Kontrollkomiteen skal på faglig grunnlag utøve parlamentarisk kontroll og styringskontroll ved å finne ut hva som har skjedd, vurdere det opp mot etablerte kriterier og ordninger og bidra til å rette opp eventuelle feil og mangler. Individuelle interesser vil som utgangspunkt ivaretas av forvaltningen, domstoler og ombudsordninger.

Kontrollkomiteens medlemmer har utvidet rett til innsyn i dokumenter, rapporter og lignede i Sametinget

§ 3 Kontrollkomiteens fremlegging av saker

I spesielle saker kan Kontrollkomiteen fremme innstilling til plenum som egen sak. For øvrig fremmes saker gjennom årsmeldingen, jf § 4 nr. 1. Innstillingen skal sendes representantene senest 3 uker før plenumsmøtet.

§ 4 Kontrollkomiteens årsmelding

Kontrollkomiteen skal hvert år avgi en årsmelding som fremmes til plenum. Meldingen skal sendes representantene senest 3 uker før plenumsmøte, jf forretningsorden, og skal inneholde følgende tema:

1. Konkrete saker som kontrollkomiteen har behandlet, med innstilling dersom saken ikke har vært fremmet som egen sak til plenum, jf § 3.
2. Oversikt over møter som er avholdt og arbeid som er utført.
3. Merknader til Sametingets årsregnskap.
4. Merknader til Sametingsrådets møtebøker.
5. Merknader til Tilskuddstyrets møtebøker.
6. Merknader til Riksrevisjonens rapporter.
7. Eventuelle anmodninger overfor Riksrevisjonen om å se nærmere på bestemte forhold.
8. Plan over nærmere undersøkelser for kontroll som ønskes utført kommende år.

§ 5 Kontrollkomiteens beslutninger

Kontrollkomiteen fatter i møte beslutninger om å:

1. Foreta forundersøkelser som skriftlige henvendelser til Sametingsrådet eller Tilskuddstyret.
2. Ta opp saker til formell behandling. Gjennomføring av undersøkelser for kontroll og høringer kan bare skje i saker som er besluttet tatt opp til formell behandling i kontrollkomiteen. Alle saker som er tatt opp til formell behandling skal fremkomme i komiteens årsmelding.
3. Avholde møter med Sametingsrådet, Tilskuddstyret, Riksrevisjonen, departement, organisasjoner og enkeltpersoner med mer.
4. Sette i gang undersøkelser som ikke framkommer i kontrollkomiteens årsmelding.
5. Sette i gang undersøkelser som innebærer kjøp av tjenester. I slike tilfeller skal Sametingsrådet informeres formelt.

§ 6 Kontrollkomiteens arbeidsmåter

Kontrollkomiteen skal i sitt arbeid:

1. Legge til rette for åpen debatt der kritikk begrunnes og underbygges.
2. Legge til rette for at debatten foregår i Sametingets organer
3. Legge til rette for at de som kritiseres gis anledning til å svare for seg overfor kontrollkomiteen og/eller i plenum.
4. Søke å tone ned de partipolitiske elementene.
5. Respektere administrasjonens partipolitiske nøytralitet og ha et faglig forsvarlig grunnlag for kritikk av administrasjonen.
6. Alltid vurdere omfanget av kontrollarbeidet opp mot muligheten til å avdekke feil og mangler og muligheten for effektiv styring. Kontrollarbeidet bør ikke være så omfattende at det går ut over andre viktige oppgaver for Sametinget.
7. Formulere tydelige oppgavebeskrivelser for utføring av undersøkelser.
8. Ved gransking eller undersøkelse av tiltak som finansieres av Sametinget, sørge for at rettsikkerheten ivaretas til de personer, organisasjoner eller sammenslutninger dette gjelder.

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.09.06 kl. 11.35.

Originalspråk: Norsk

Sak 35/06

Nordisk samekonvensjon

Arkivsaknr.
04/5002

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	22.08.06	R 066/06
Plan- og finanskomiteen	12.-14.09.06	PFK 012/06
Sametingets plenum	26.-29.09.06	35/06

Saken påbegynt torsdag 28. september 2006 kl. 09.00.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	22.08.06	Sametingsrådet	Sak R 066/06 Nordisk samekonvensjon

II Forslag og merkander

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Sametinget godkjenner ekspertgruppens utkast til nordisk samekonvensjon.

Plan- og finanskomiteens innstilling

Merknad

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR), Roger Pedersen, Henry Høgmo, Kirsti Guvsám og Per Bjørn Lakselvnes, Arbeiderpartiet (DnA), Vibeke Larsen, Egil Olli, Åge Pedersen, Magnhild Mathisen og Wiebke Synnøve Slåtsveen, Norske samers riksforbund (NSR)/Samefolkets parti (SáB), Janoš Trosten og Gunn-Britt Retter, Finnmarkslista, Toril Bakken og Samefolkets parti (SáB), Terje Tretnes fremmer følgende merknad:

Nordisk samekonvensjon er en felles samepolitisk plattform som er utarbeidet av et ekspertutvalg oppnevnt av statene Norge, Sverige og Finland i samarbeid med sametingene. Konvensjonen er bygd på grunnlag av internasjonale konvensjoner, erklæringer og avtaler.

Konvensjonen er et grunnleggende redskap som anerkjenner samene som ett folk og samenes like rettigheter, på tvers av landegrensene i Norden. Det er av den grunn viktig at konvensjonen ratifiseres

av alle tre stater Norge, Sverige og Finland, og på denne måten bidrar til å sikre samene en positiv samfunnsutvikling, der eksistensgrunnlaget vernes og det anerkjennes en selvbestemmelse over egen utvikling og vekst.

Komiteens innstilling forøvrig:

Komiteen har forøvrig ingen merknader eller forslag til saken og tilrår Sametinget til å vedta følgende: Sametinget støtter forøvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 38 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plan- og finanskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Jánoš Trosten, saksordfører	
2	Age B. Pedersen	
3	Roger Pedersen	
4	Magnhild Mathisen	
5	Gunn-Britt Retter	
6	Susanne Amalie Andersen	
7	Aili Keskitalo	
8	Anders Urheim	
9	Terje Tretnes	
10	Johan Mikkel Sara	
11	Ann-Mari Thomassen	
12	Jánoš Trosten, saksordfører	
	Jørn Are Gaski, til forr.orden	

VI Sametingets vedtak

Sametinget godkjenner ekspertgruppens utkast til nordisk samekonvensjon.

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.09.06 kl. 09.55

Originalspråk: Norsk

Sak 36/06

Forvaltningsreform - ansvars- og oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene

Arkivsaknr.
06/364

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	22.08.06	R 063/06
Plan- og finanskomiteen	12.-14.09.06	PFK 013/06
Sametingets plenum	26.-29.09.06	36/06

Saken påbegynt torsdag 28. september 2006 kl. 09.55.

I Vedlegg

Nr.		Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1		22.08.06	Sametingsrådet	Sak R 063/06
2	I	17.01.06	Kommunalminister Åslaug Haga	Stortingsmelding om forvaltningsreformen
3	I	12.07.06	Kommunalminister Åslaug Haga	Orientering om arbeidet med forvaltningsreformen
4	u	01.06.06	Kommunalminister Åslaug Haga	Oppgaver i de nye regionene Forvaltningsreformen

II Forslag og merkander

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Gjennom undertegningen av konsultasjonsordningen i 2005 mellom Sametinget og staten stadfestet staten sin konsultasjonsplikt ovenfor samene som urfolk. En eventuell endring av oppgavefordelingen mellom stat og region og Sameting forutsettes gjennomført på grunnlag av reelle konsultasjoner mellom partene og må ivareta statens forpliktelser i forhold til samene.

Sametinget støtter forslaget om tre forvaltningsnivåer i Norge. En ny regional inndeling må ikke svekke Sametingets myndighet. Dette sikres ved at det gjennomføres reelle og effektive trepartsforhandlinger mellom staten, regionen og Sametinget for å sikre at Norges forpliktelser overfor samene i henhold til folkeretten overholdes. Det framtidige regionale nivå skal ha et grunnleggende avklart forhold til samenes rettigheter som folk og urfolk

Sign: _____ / _____
Møtesekretærer: Ellen A. Eira / Ellen M. Guttorm

Regionene må sikres ressurser slik at nivået på oppgavene som overføres kan opprettholdes over tid. Alle regionene og spesielt de med tradisjonell samisk bruks og bosettingsområder, må sikres den kompetanse og de ressurser som kreves for å følge opp statens samepolitikk. Sametinget må også sikres ressurser for å kunne styrke arbeidet mot regionene.

Skal en definere en samisk region etter riksgrensene, vil den ha geografiske, språk- og identitetsmessige svakheter. Samene bor i 4 nasjonalstater og har felles kultur, språk, slektskap og historie. Sametingets regionalpolitiske virksomhet har derfor et riksgrenseoverskridende perspektiv. I arbeidet med å utforme en felles samepolitikk kommer dette regionalpolitiske perspektivet i tillegg til den nasjonale regionalpolitiske dimensjon.

Den geografiske inndelingen av regionene i Norge må bero på oppgavene regionene skal ha. Det er nødvendig å se den nye regioninndelingen i forhold til størrelse, funksjonalitet og identitet. Sametinget ønsker at de samiske bruks- og bosettingsområdene samles i større grad enn i dagens organisering.

Plan- og finanskomiteen – innstilling

Merknader

Komiteen, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR), Roger Pedersen, Henry Høgmo, Kirsti Guvsám og Per Bjørn Lakselvnnes, Arbeiderpartiet (DnA), Vibeke Larsen, Egil Olli, Åge Pedersen, Magnhild Mathisen og Wiebke Synnøve Slåtsveen, Norske samers riksforbund (NSR)/Samefolkets parti (SáB), Janoš Trosten og Gunn-Britt Retter, Finnmarkslista, Toril Bakken og Samefolkets parti (SáB) Terje Tretnes fremmer følgende merknad:

I forbindelse med den pågående forvaltningsreformen som planlegges iverksatt 1. januar 2010, ser Plan- og finanskomiteen det som veldig viktig at det samiske perspektivet og de samiske interessene ivaretas og at Norges forpliktelser overfor det samiske folket sikres i de nye regionene.

I første omgang er det viktig å fokusere på fordeling av oppgaver mellom forvaltningsnivåene. Det må være en tydelig ansvarsfordeling i den nye forvaltningen, for å styrke de samiske interessene. Det må sikres tilstrekkelige ressurser og kompetanse på alle forvaltningsnivåer for å styrke de samiske interessene.

Sametingets rolle og myndighet i den fremtidige forvaltningsmodellen må avklares, bl.a. med tanke på hvordan det samiske språket, kulturen og levesettet blir ivaretatt. Det må også avklares hvordan trepartsforhandlinger skal gjennomføres for å videreføre den etablerte konsultasjonsordningen på en måte som styrker de samiske interessene.

Kommunen er forvaltningsnivået nærmest den samiske brukeren, og derfor ønsker komiteen et styrket kommunalt nivå og at det må avklares hvordan forvaltningsreformen vil berøre kommunene og deres oppgaver.

Forslag

Hele komiteen fremmer følgende forslag:

Forslag 1

1. avsnitt, 2. setning.
Tilleggsforslag;

”En eventuell endring av oppgavefordelingen mellom stat, kommune, region og Sametinget.....”

2. avsnitt, siste setning

Tilleggsforslag;

”...dette må gjelde også for kommunene”.

Hele komiteen fremmer følgende forslag:

Forslag 2

2. avsnitt, andre setning endres til: ”En ny regional inndeling må styrke Sametingets myndighet.”

Komiteens mindretall, medlemmene fra Arbeiderpartiet (DnA), Vibeke Larsen, Egil Olli, Åge Pedersen, Magnhild Mathisen og Wiebke Synnøve Slåtsveen og Finnmarkslista, Toril Bakken, fremmer følgende forslag:

Forslag 3

Rådets innstilling vedtas med følgende endring: Siste setning: ”Sametinget ønsker.....” strykes

Fra hele komiteens:

Forslag 4

Komiteen har forøvrig ingen andre merknader eller forslag til saken og tilrår Sametinget å vedta følgende: Sametinget støtter forøvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plan- og finanskomiteens forslag 1 ble vedtatt med 34 mot 1 stemme.
- Plan- og finanskomiteens forslag 2 ble vedtatt med 34 stemmer mot 1 stemme.
- Plan- og finanskomiteens forslag 3 ble forkastet med 20 stemmer mot 15 stemmer.
- Plan- og finanskomiteens forslag 4 ble vedtatt med 34 stemmer mot 1 stemme.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Magnhild Mathisen, saksordfører	
2	Gunn-Britt Retter Magnhild Mathisen, til f.orr.orden	
3	Josef Vedhugnes	Terje Tretnes Kjersti Myrnes Balto

		Gunn-Britt Retter
	Josef Vedhugnes	
4	Per Edvin Varsi	Jørn Are Gaski
		Terje Tretnes
		Ann-Mari Thomassen
	Per Edvin Varsi	
5	Kirsti Guvsám	
6	Anders Urheim	Gunn-Britt Retter
	Anders Urheim	
7	Susanne Amalie Andersen	
8	Jørn Pedersen	Terje Tretnes
		Johan Mikkel Sara
	Jørn Pedersen	
9	Lene Hansen	Per Edvin Varsi
		Jørn Pedersen
		Josef Vedhugnes
	Lene Hansen	
10	Terje Tretnes	
11	Magnhild Mathisen, saksordfører	
	Ann-Mari Thomassen, til forr.orden	
	Jørn Are Gaski, til forr.orden	

VI Sametingets vedtak

Gjennom undertegningen av konsultasjonsordningen i 2005 mellom Sametinget og staten stadfestet staten sin konsultasjonsplikt ovenfor samene som urfolk. En eventuell endring av oppgavefordelingen mellom stat, kommune, region og Sameting forutsettes gjennomført på grunnlag av reelle konsultasjoner mellom partene og må ivareta statens forpliktelser i forhold til samene.

Sametinget støtter forslaget om tre forvaltningsnivåer i Norge. En ny regional inndeling må styrke Sametingets myndighet. Dette sikres ved at det gjennomføres reelle og effektive trepartsforhandlinger mellom staten, kommune, regionen og Sametinget for å sikre at Norges forpliktelser overfor samene i henhold til folkeretten overholdes. Det framtidige regionale nivå skal ha et grunnleggende avklart forhold til samenes rettigheter som folk og urfolk, dette må gjelde også for kommunene.

Regionene må sikres ressurser slik at nivået på oppgavene som overføres kan opprettholdes over tid. Alle regionene og spesielt de med tradisjonell samisk bruks og bosettingsområder, må sikres den kompetanse og de ressurser som kreves for å følge opp statens samepolitikk. Sametinget må også sikres ressurser for å kunne styrke arbeidet mot regionene.

Skal en definere en samisk region etter riksgrensene, vil den ha geografiske, språk- og identitetsmessige svakheter. Samene bor i 4 nasjonalstater og har felles kultur, språk, slektskap og historie. Sametingets regionalpolitiske virksomhet har derfor et riksgrenseoverskridende perspektiv. I arbeidet med å utforme en felles samepolitikk kommer dette regionalpolitiske perspektivet i tillegg til den nasjonale regionalpolitiske dimensjon.

Den geografiske inndelingen av regionene i Norge må bero på oppgavene regionene skal ha. Det er nødvendig å se den nye regioninndelingen i forhold til størrelse, funksjonalitet og identitet.

Sametinget ønsker at de samiske bruks- og bosettingsområdene samles i større grad enn i dagens organisering.

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.09.09 kl.11.50

Originalspråk: Norsk

Sak 37/06

Samarbeidsavtale mellom Nordland fylkeskommune og Sametinget

Arkivsaknr.
04/4065

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	13.06.06	R 047/06
Oppvekst- og utdanningskomiteen	12.-14.09.06	OUK 012/06
Sametingets plenum	26.-29.09.06	37/06

Saken påbegynt torsdag 28. september 2006 kl. 11.50

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	13.06.06	Sametingsrådet	Sak R 047/06
2			Samarbeidsavtale mellom Nordland fylkeskommune og Sametinget - Underskrevet

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

Sametinget godkjenner samarbeidsavtalen med Nordland fylkeskommune slik den foreligger undertegnet av sametingspresident Aili Keskitalo og fylkesrådsleder i Nordland fylkeskommune Geir Knutson.

Opplærings- og utdanningskomiteen - innstilling:

Komiteen, ved NSRs sametingsgruppe ved medlemmene; Synnøve Solbakken-Härkönen, Kjersti Myrnes Balto, Tone Finnesen, Rita-Alise Porsanger, Berit Anne Gaup og Aili Keskitalo, Arbeiderpartiets sametingsgruppe ved medlemmene; Jørn Are Gaski, Per Ivar Henriksen, Inger Jørstad, Hilde Anita Nyvoll og Josef Ingmar Vedhugnes, Åarjel Læstoe ved medlemmet; Kirsten Appfjell-Eira, og Samer bosatt i Sør ved medlemmet; Johan Mikkel Sara,

rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter Sametingsrådets forslag til innstilling.

Sign: _____ / _____
Møtesekretærer: Ellen A. Eira / Ellen M. Guttorm

III Votering

Av 43 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Opplærings- og utdanningskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Rita-Alise Porsanger, saksordfører	
2	Jørn Are Gaski	
3	Tone Finnesen	
4	Anders Urheim Anders Urheim	Aili Keskitalo
5	Kjersti Myrnes Balto	
6	Terje Tretnes	
7	Aili Keskitalo Aili Keskitalo	Anders Urheim
8	Aril Pettersen Inga	
9	Kirsten Appfjell-Eira	
10	Miriam Paulsen	
11	Susanne Amalie Andersen Susanne Amalie Andersen	Terje Tretnes
12	Aili Keskitalo	
13	Rita-Alise Porsanger, sakordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametinget godkjenner samarbeidsavtalen med Nordland fylkeskommune slik den foreligger undertegnet av sametingspresident Aili Keskitalo og fylkesrådsleder i Nordland fylkeskommune Geir Knutson.

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.09.05 kl. 13.30.

Originalspråk: Norsk

Sak 38/06

Landbruks- og matdepartementets utkast til ny reindriftslov

Arkivsaknr.
06/3352

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	13.09.06	R 079/06
Nærings- og kulturkomiteen	11.-14.09.06	NKK 012/06
Sametingets plenum	26.-28.09.06	38/06

Saken påbegynt onsdag 27. september 2006 kl. 14.15.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	13.06.06	Sametingsrådet	Sak R 079/06

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling overfor komiteen:

I

Sametinget viser til Landbruks- og matdepartementets utkast av 28. august 2006 til ny reindriftslov, samt notat av 5. september 2006.

Ved behandlingen av lovutkastet har Sametinget ikke hatt tilgang til fullstendige merknader til lovutkastet. Etersom merknadene ofte er av avgjørende betydning for lovtolkningen, er det ikke mulig for Sametinget å ha fullgod oversikt over konsekvensene av Landbruks- og matdepartementets lovutkast. Betydningen av lovers forarbeider fremgår blant annet klart av Høyesteretts praksis. Sametinget mener at den manglende tilgangen til innholdet i dokumentene ikke er i samsvar med ILO konvensjonens art 6 og Avtale om konsultasjoner pkt 3.

II

Reindriften er en sentral samisk næring og en viktig kulturbærer. Dette gir reindriften et internasjonalt rettslig vern, det vises særlig til ILO konvensjon 169. Sametinget ser med bekymring på at reindriften stadig utsettes for press fra ulike hold, slik at situasjonen for reindriften i mange områder er vanskelig. Sametinget er særdeles opptatt av at en ny reindriftslov sikrer og utvikler reindriften slik at vi også i fremtiden kan ha en bærekraftig reindrift.

De dokumenter Sametinget hittil har mottatt fra regjeringen gir ikke en betryggelse for at den nye reindrifftsloven sikrer og utvikler reindriften. Sametinget er bekymret for at det rettsvernet reindriften har gjennom internasjonal lov, særlig ILO-konvensjon nr. 169, nå undergraves. Derfor er det helt avgjørende at loven endres slik at den er i henhold til allerede gjeldende rett.

Sametinget viser her til de bestemmelsene som må endres slik at de er i samsvar med internasjonal rett:

En helt klar betingelse fra Sametingets side og en minimumsløsning er at reindrifftslovens § 1 annet ledd gis et tillegg slik at loven får en tilsvarende formulering som i finnmarksloven § 3. Følgende formulering må tas inn i § 1 annet ledd for å sikre at forholdet til folkeretten ikke svekkes sammenlignet med innholdet i finnmarksloven:

”Loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.”

Sametinget er tilfreds med at forslaget til lovtekst konstaterer at reindrifftsretten hviler på sedvaneretten som utgjør et selvstendig rettsgrunnlag.

En viktig forutsetning er at reindriften må få en sterkere innflytelse i reindrifftsens styringsorganer, jf §§ 73 og 74. For Sametinget vil det være avgjørende at bestemmelsene sikrer at reindrifftsamene selv har en reell mulighet til å delta i beslutningene, det vises særlig til ILO-konvensjonens art. 7 som omhandler rett til deltakelse og prioritering av utviklingsprosessene så langt de berører urfolk. Dette betinger at loven hjemler beslutningsorganer hvor reindrifftsamene ikke er i mindretall, dette betinger også reindrifftsamisk lederskap i styrene. Paragrafene 73 og 74 må endres.

Videre er det en betingelse at forskriftshjemmelen i § 64 siste ledd, fjernes i sin helhet. Bestemmelsen om reintallsreduksjon må særlig ses i lys av folkerettens krav i konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 27 om beskyttelsen av det materielle grunnlaget for urfolk, ILO-konvensjonens art. 8 om sedvaneretten, art. 6 kravet til konsultasjoner og art. 7 som omhandler rett til deltakelse og prioritering av utviklingsprosessene så langt de berører urfolk. Det kan ikke aksepteres at departementet ensidig kan gi utfyllende forskrift om reintallstilpasninger, jf § 64 siste ledd.

Jordskifteretten kan ikke være et tvisteløsningsorgan etter reindrifftsloven, jf § 63. Sametinget mener at det er viktig at reindriften har tillit til tvisteløsningsorganet, og at samiske rettsoppfatninger og sedvane må gis den vekt og relevans de skal ha når en endelig avgjørelse skal fattes. Sametinget viser til at jordskifteretten i dag ikke har noen særskilt kompetanse på disse forhold. Det er et brudd på ILO-konvensjon art. 7 som omhandler rett til deltakelse og prioritering av utviklingsprosessene så langt de berører urfolk. Sametinget mener at det bør etableres et eget tvisteløsningsorgan med særskilt kompetanse om blant annet samiske rettskilder og rettsoppfatninger.

III

Sametinget finner samtidig grunn til å gi en oversikt over bestemmelser i lovutkastet som har stor betydning for den fremtidige reindriften, og som Sametinget mener ikke er tilstrekkelig ivarettatt i lovutkastet. Disse bestemmelsene må endres før en revidert reindrifftslov sikrer en fremtidig reindrift:

Sametinget finner det positivt at det i lovutkastet tas inn en bestemmelse om arealvern i § 2 for å konkretisere og synliggjøre gjeldende rett. Sametinget mener imidlertid at det må være sterkere og mer forpliktende bestemmelser om arealvern. Det må derfor inntas i § 2 at myndighetene, og ikke bare statsmyndighetene, har et ansvar for å sikre reindrifftsens arealer. Dette vil sikre at også kommunene, som er vedtaksorgan etter plan- og bygningsloven, har et ansvar. I den grad statsmyndighetene delegerer lovforvaltningsoppgaver til kommunene, må selvsagt også kommunene forvalte disse lovene i tråd med folkerettens krav. Utkastets § 2 må derfor endres og inneha følgende formulering:

”Ansvaret for sikring av reindriftens arealer påhviler både innehavere av reindriftstretten, øvrige rettighetshavere i de samiske reinbeiteområdene og myndighetene. I tillegg har myndighetene et særskilt ansvar for å ivareta og sikre reindriftens arealer.”

I samsvar med lovutvalgets forslag, må det inntas en bestemmelse om vern for de med et gjennomsnittlig reintall eller et mindre reintall, ved pålagt reduksjon etter utkastet § 64. Siidaene må fastsette et minste fastsatt reintall. Hver ansvarlig enhet som har mer enn et minste reintall, fastsatt av siidaen, reduserer det overskytende antall forholdsmessig. Dersom siidaene ikke kommer til et minste fastsatt reintall, bør lovutvalgets forslag på 200 rein gjelde. Dette vil bidra til å sikre unge reindriftsutøvere i etableringsfasen samt sikre økonomisk bærekraftig reindrift for alle reindriftsutøvere.

Det bør også inntas et tillegg i § 64 annet ledd slik at setningen lyder som følger:

”En vintersiida eller annen gruppering, som flere siidaer sammen, kan be om at det fastsettes et eget reintall for dem.”

Bestemmelsen i § 13 femte ledd siste setning må strykes. Sametinget viser til at det også er andre forhold enn reintallet som bør ligge til grunn for vurderingene ved etablering av en ny siidaandel. For eksempel bør det legges vekt på eventuell mangel på arbeidsressurser i siidaen.

Det må inntas en bestemmelse i § 53 om at det generer til økt antall stemmer på distriktsårsmøte når siidaandeler blir drevet i fellesskap mellom ektefeller.

Loven må ikke skille mellom sommersiida og vintersiida, men bare bruke begrepet siida, jf kapittel 4, 5, 8 og 9.

Bestemmelsen i § 66 annet ledd punkt 3 krever at distriktsplanen omfatter en oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler i reindriften. Sametinget mener at det er meningsløst å bruke ressurser på dette, og punktet må strykes.

Sanksjonsbestemmelsene i kapittel 13 må ses i sammenheng med hvem som fastsetter rammebetingelsene for reindriften. Dersom reindriften selv ikke tildeles myndighet til å fastsette reintall og dessuten ikke har flertall i styringsorganene, svekkes legitimiteten til sanksjonsbestemmelsene i kapittel 13. Grunnen til det er at eventuelle sanksjoner må ha legitimitet i reindriften, ved at reindriften selv, gjennom bruksreglene, har fastsatt reintallet det sanksjoneres i forhold til.

Vilkårene for å eie rein i det samiske reinbeite blir skjerpet i lovutkastet, jf §§ 11 og 36. Det må imidlertid åpnes for at samer som ikke har rett til reinmerke, skal kunne eie rein. Det bør likevel være en forutsetning at denne typen eierskap av rein har en kobling til den samiske reindriften.

Sametinget ser det som positivt at bestemmelsen i § 15 er endret slik at det ikke lenger er automatikk i at man ved giftemål blir medansvarlig for reindriften, men at det eventuelt skal gis melding dersom man ønsker å stå solidarisk ansvarlig som ledere av siidaandelen.

Sametinget konstaterer med beklagelse at reindriften utøvere fortsatt skal belastes med et aktsomhetsplikt- og erstatningsansvar som har sin sammenligning med virksomheter som utøver særlig risikofylt eller farlige virksomhet. Spørsmål knyttet til reindriften erstatningsansvar er ikke gjenstand for denne revisjonen. Likevel formoder Sametinget at de resonnementer som knytter seg til erstatningsspørsmålene også har hatt innflytelse på kapittel 13 om sanksjoner. Det er Sametingets oppfatning at myndighetsorganenes kontrollmuligheter fortrinnsvis bør styrkes gjennom større kunnskap om den samiske reindrift.

Sametinget forutsetter at loven har et innhold som kan etterleves under driftsforhold som kan variere, spesielt på grunn av vær- og naturforhold og ikke minst på grunn av uønskede effekter av menneskelige inngrep eller forstyrrelser. Sametinget advarer på dette grunnlag mot proposisjonens § 81 som hjemler myndighet til å utstede forelegg som i henhold til annet ledd forutsetter at den som tiltales selv må ta rettslige skritt for å bevise sin uskyld. Den alminnelige presumpsjon om at enhver er uskyldig inntil det motsatte er bevist skal også kunne påberopes av reindriftssamene.

Det må inntas samiske begreper i loven, slik lovutvalget har lagt opp til.

IV

Sametinget forutsetter at departementet iverksettes snarlig oppfølgende prosesser i forhold til revidering av de delene av reindriftsloven som nå ikke er gjenstand for revisjon. Dette er viktig fordi det vil sikre at vi i nær fremtid kan få en helhetlig reindriftslov tilpasset dagens virkelighet. Ved utarbeidelse av en ny helhetlig reindriftsloven må det blant annet foretas en gjennomgang av utkast til nordisk samekonvensjon, plan- og bygningsloven, norsk-svensk reinbeitekonvensjon og samerettsutvalgets innstilling.

Sametinget forutsetter at det iverksettes snarlige oppfølgende prosesser i forhold til framtidig organisering av reindriftsforvaltningen. Det må gis forpliktende formuleringer om en slik oppfølging i odelstingsproposisjonen.

Sametinget forutsetter også at departementet igangsetter en snarlig oppfølgende prosess i forhold til arbeidet med å sikre økt vern og reell sikring av reindriftenes arealer, også dette må det gis forpliktende formuleringer om i odelstingsproposisjonen.

V

Sametinget anmoder om at man så snart som mulig får oversendt lovutkastet på samisk og engelsk.

Nærings- og kulturkomiteen - innstilling

Merknader

Komiteens mindretall, medlemmene fra Arbeiderpartiet (DnA), leder Marianne Balto Henriksen, Margit Eli Anti Oskal, Marit Kirsten A. Gaup, Knut Store, Sissel Klausen, Anders Urheim, Per Edvind Varsi

Nærings- og kulturkomiteen er tilfreds med at regjeringen etter sin tiltredelse prioriterte prosessen og konsultasjoner om en ny reindriftslov. Lovutkastet ligger nå til behandling i Sametingets organer under et år etter at denne regjeringen tiltrådte.

Reindriftslovutvalget ble oppnevnt av Landbruksdepartementet 5. november 1998. Lovutvalgets mandat var å komme med forslag til endringer av de bestemmelsene som gjelder styringen og forvaltningen av reindriften og de interne forhold i reindriften, herunder den enkelte reiniers rettsstilling. Utvalget avga sin innstilling i mars 2001 (NOU 2001: 35 Forslag til endringer i reindriftsloven).

Dette lovforslaget er dermed kun en delrevidering av reindriftsloven. Områder i loven som ikke er under revidering nå er som følge:

- Reindriftsrettens rettslige karakter, reindriftsrettens innhold
- Lovfasting av rettsgrunnlaget
- Rettigheter regulert i reindriftsloven §§ 9-14, som omhandler; generelt om retten til å utøve reindrift; opphold, ferdsel, og flyttleier; beiteretten; gjerder og andre anlegg; brensel og trevirke; jakt, fangst og fiske.
- Andres rådighet i og bruk av reinbeiteområdene, jf § 15.

- Krav til utøvelsen av reindriften
- Reindrifftsutøvernes erstatningsansvar
- Vern av reindrifftsarealene

Disse spørsmålene må komme i den neste revideringen av reindrifftsloven. Samerettsutvalget II holder på å utrede spørsmål knyttet til reindrifftsens arealvern og forholdet til annen virksomhet. Da vi må regne med at det tar noe tid før denne del er politisk behandlet etter at innstillingen er gitt, haster det med å gjennomføre de lovendringene som er foreslått nå. Det vil ta altfor lang tid å vente til de ovenfor nevnte spørsmål er utredet og behandlet politisk. Sametinget vil påpeke overfor Landbruksdepartementet at områder som ikke er under revidering nå, må omtales i Odelstingsproposisjonen og tidfestes når tid det igangsettes utredning av denne delen av loven, samt tidfeste når tid man regner med at hele loven er ferdigredigert.

Selv om lovutvalget også hadde til mandat til å utrede forvaltningen av reindriften, ble Sametinget, NRL og Landbruksdepartementet enige under konsultasjoner om å utsette denne del av revideringen. Forvaltning av reindriften er en omfattende prosess og Nærings- og kulturkomiteen ber om at konsultasjoner om forvaltningen av reindriften igangsettes snarest og at denne omtales i Odelstingsproposisjonen og tidfestes om prosessen videre. Dette er også viktig i forhold til reindrifftsens egen deltagelse i reindrifftsens styrende organer og dermed deltagelse i planprosessen om egen fremtid.

Nærings- og kulturkomiteen registrerer at Sametingsrådet er svært kritisk til deler av loven som omhandler både forvaltning, arealvern, erstatningsordninger etc som ikke er under revidering nå. Da det har vært åpenhet om at det nå kun er en delrevidering av reindrifftsloven og dermed ikke omhandler de nevnte områdene, kan Nærings- og kulturkomiteen ikke dele Sametingsrådets kritikk i forhold til konsultasjonsprosessen på nevnte områder. Nærings- og kulturkomiteen deler imidlertid Sametingsrådets bekymring over at en del av paragrafene som ikke er under revidering nå ikke dekker de behov reindriften har i dag og slår uheldig ut overfor næringen. Nærings- og kulturkomiteen har imidlertid tillit til at Landbruksdepartementet følger opp de revideringer som gjenstår og omtaler dette i Odelstingsproposisjonen og tidfester prosessen videre.

Loven er en fornying i en rekke områder som er viktig for utvikling av reindriffts-næringen. De nye elementer kan nevnes bl.a. at likestillingsperspektivet og spesielt kvinners rettigheter styrkes i loven. Rekruttering er også en utfordring for store deler av reindriffts-næringen, noe som loven nå ivaretar ved at det nå er mulig å etablere en sideordnet rekrutteringsandel. Dessuten kommer siidabegrepet og anvendelsen av den tilbake i loven, noe som har vært et viktig krav fra næringen. Reindriften gies selv stort rom for å lage egne bruksregler for bruken av beiter. Loven fanger også opp hvordan håndheve uenighet om bruksregler slik at mindretallsvernet blir ivarettatt.

Det er imidlertid også svakheter i loven som følge:

ILO konvensjonen må inkorporeres i all norsk lovgivning, noe den ikke gjøres nå i reindrifftsloven. Det vil si at den skal være styrende for norsk lov og praktiseringa av loven. Det betyr blant annet at urfolk ikke kan trenge bort fra tradisjonelle områder, som for eksempel reinbeiteområder. Det er bare i tilfeller der sterke nasjonale interesser står på spill at nasjonale myndigheter fra sette urfolks interesser til side. Men; om det skjer så skal urfolk sikres rett til ”deltakelse”. Det betyr at urfolk skal ha et visst utkomme, andel av fortjeneste på virksomhet i området. Dette gir i praksis en form for veto eller arealvern som går utover de rettigheter som gis ved ekspropriasjon, altså ikke bare et ekspropriasjonsoppgjør, men en varig godtgjørelse for nasjonens bruk av områdene.

Om ILO-konvensjonen nr 169 ikke kommer med i loven nå, må den likevel problematiseres i Odelstingsproposisjonen og være et sentralt tema i den videre lovrevisjonen. Det må likevel allerede nå komme med i Odelstingsproposisjonen at ILO konvensjonen er retningsgivende for praktiseringa

av loven. Nærings- og kulturkomiteen forutsetter dermed at konvensjonen snarest inkorporeres i norsk lov og slik også vil være gjeldende for tolkningen av reindrifftslovens bestemmelser allerede nå.

Nærings- og kulturkomiteen vil berømme Landbruksdepartementet om at arealvernspørsmålet er delvis fulgt opp i lovens § 2 selv om denne delen ikke er inne i mandatet nå. Og vi forventer en ytterligere presisering av ansvaret for kommuner, fylkeskommuner og Finnmarkseiendommer når arealvernspørsmålet kommer til endelig revidering i reindrifftsloven. Nærings- og kulturkomiteen forventer også at loven ivaretar og respekterer lokale samiske sedvaner.

I § 64 følges ikke opp lovutvalgets forslag om et bunnfradrag når det gjelder regulering av reintall dersom reintallet overskrider det som er fastsatt.

For det samiske samfunnet og for reindrifftskulturen der det er viktig at det gis en beskyttelse for også de mindre utøvere og ha et minimumsutkomme i næringen. Derfor er bunnfradraget svært avgjørende når reintallet skal reguleres. Næringspolitikken må også gi samfunnsøkonomisk gevinst og sikre mangfoldet i reindrifftsnæringen slik at de små enhetene også gies mulighet til å eksistere.

I dag blir distriktene, eller siidaene stadig større, og det kan resultere i at det blir en større utfordring for spesielt i reindrifftsområdet Karasjok og Kautokeino å klare å enes om en reduksjonsplan. Derfor er det viktig at bunnfradraget kommer frem i loven.

Når det gjelder § 64 siste ledd, vil Nærings- og kulturkomiteen at den skal bli stående, da det er viktig at det legges inn en sikkerhetsventil å regulere reintallet i distrikter der ingen andre prosesser internt i næringen ikke fører frem.

Slik det framgår av ovennevnte merknader, støtter for øvrig Arbeiderpartiets sametingsgruppe ikke Sametingsrådets innstilling til vedtak, med unntak av følgende avsnitt::

Side 2:

”Sametinget er særdeles opptatt av at en ny reindrifftslov sikrer og utvikler reindrifften slik at vi også i fremtiden kan ha en bærekraftig reindrifft..”

”Jordskifteretten kan ikke være et tvisteløsningsorgan etter reindrifftsloven, jf § 63. Sametinget mener at det er viktig at reindrifften har tillit til tvisteløsningsorganet, og at samiske rettsoppfatninger og sedvane må gis den vekt og relevans de skal ha når en endelig avgjørelse skal fattes. Sametinget viser til at jordskifteretten i dag ikke har noen særskilt kompetanse på disse forhold. Det er et brudd på ILO-konvensjonen art. 7 som omhandler rett til deltakelse og prioritering av utviklingsprosessene så langt de berører urfolk. Sametinget mener at det bør etableres et eget tvisteløsningsorgan med særskilt kompetanse om blant annet samiske rettskilder og rettsoppfatninger.”

Side 3:

”Sametinget finner det positivt at det i lovutkastet tas inn en bestemmelse om arealvern i § 2 for å konkretisere og synliggjøre gjeldende rett. Sametinget mener imidlertid at dem må være sterkere og mer forpliktende bestemmelser om arealvern. Det må derfor inntas i § 2 at myndighetene, og ikke bare statsmyndighetene, har et ansvar for å sikre reindrifftens arealer. Dette vil sikre at også kommunene, som er vedtaksorgan etter plan- og bygningsloven, har et ansvar. I den grad statsmyndighetene delegerer lovforvaltningsoppgaver til kommunene, må selvsagt også kommunene forvalte disse lovene i tråd med folkerettens krav. Utkastets § 2 må derfor endres og inneha følgende formulering:

”Ansvaret for sikring av reindrifftens arealer påhviler både innehavere av reindrifftsretten, øvrige rettighetshavere i de samiske reinbeiteområdene og myndighetene. I tillegg har myndighetene et særskilt ansvar for å ivareta og sikre reindrifftens arealer.”

”Bestemmelsen i § 13 femte ledd siste setning må strykes. Sametinget viser til at det også er andre forhold enn reintallet som bør ligge til grunn for vurderingene ved etablering av en ny siidaandel. For eksempel bør det legges vekt på eventuell mangel på arbeidsressurser i siidaen.”

Side 4:

”Vilkårene for å eie rein i det samiske reinbeite blir skjerpet i lovutkastet, jf §§ 11 og 36. Det må imidlertid åpnes for at samer som ikke har rett til reinmerke, skal kunne eie rein. Det bør likevel være en forutsetning at denne typen eierskap av rein har en kopling til den samiske reindriften.”

Sametinget ser det som positivt at bestemmelsen i § 15 er endret slik at det ikke lenger er automatikk i at man ved giftemål blir medansvarlig for reindriften, men at det eventuelt skal gis melding dersom man ønsker å stå solidarisk ansvarlig som ledere av siidaandelen.”

Side 5:

”Sametinget anmoder om at man så snart som mulig får oversendt lovutkastet på samisk og engelsk.”

Forslag

Komiteens flertall; medlemmene fra Norske Samers Riksforbund (NSR); nestleder Lene Hansen, Klemet Erland Hætta, Tor Mikalsen, Miriam Paulsen, Susanne Amalie Andersen, Jarle Jonassen, Kautokeino flyttsamelisten; Per Andersen Bæhr, Senterpartiet; Olaf Eliassen:

Forslag 1

Komiteens flertall støtter Sametingsrådets innstilling overfor komiteen i sak 38/06, fra romertall I, II, III, IV og V, med følgende endringer:

III

Tillegg til rådets innstilling, s. 3, etter 3. avsnitt:

”Siden proposisjonen ikke foreligger, forutsetter Sametinget at ordlyden ”særlige grunner” i § 11, tredje avsnitt, omfattes og avgrenses av verddevuohhta. Sametinget anser det som positivt at §§ 17-19 åpner for at innehaver av siidaandelen selv kan bestemme hvem han eller hun vil ha under sin siidaandel.”

Tillegg til rådets innstilling om § 64, s. 3, 4. avsnitt, etter andre punktum:

”Det skal skje ved enstemmighet i siidaen.”

Endring i 4. avsnitt. 4. setning erstattes med følgende:

”Dersom det ikke er enstemmighet i siidaen om et minste fastsatt reintall, skal lovutvalgets forslag om 200 rein gjelde.”

Tillegg til rådets innstilling om § 66, andre ledd, s. 3, nest siste avsnitt:

Siste setning strykes og erstattes med følgende:

”Det anser Sametinget som unødvendig da en slik oversikt allerede er lovpålagt gjennom den årlige reindriftsmeldingen. Distriktsplanen gjelder over flere år, og det er derfor vanskelig å forutse bruken av driftsmidler over lengre perioder, all den tid reindriften må forholde seg til skiftende driftsforhold.”

Tillegg til rådets innstilling om §§ 13 og 62, s. 4, etter 5. avsnitt:

”Lovforslaget bærer fortsatt preg av at reindriften skal detaljreguleres. I den grad områdestyret skal ha myndighet i forhold til etablering av siidaandel, må dette være en stadfesting og ikke en godkjenning. Det samme må gjelde i forhold til lovforslagets § 62 om utarbeidelse av bruksregler.

Komiteens mindretall, medlemmene fra Arbeiderpartiet (DnA), leder Marianne Balto Henriksen, Margit Eli Anti Oskal, Marit Kirsten A. Gaup, Knut Store, Sissel Klausen, Anders Urheim, Per Edvind Varsi

Forslag 2

Komiteens mindretall foreslår følgende endringer:

§ 2. Rettsgrunnlaget og reindriftens arealer

- Etter andre setning tilføyes:

Reindrifftsloven skal også bidra til sikring av arealer som reindriftens viktigste ressursgrunnlag og ivareta og respektere kollektive lokale samiske sedvaner i reindrifften”.

PARAGRAFEN VIL DA LYDE SLIK:

§ 2. Rettsgrunnlaget og reindriftens arealer

Retten til samisk reindrift er basert på sedvanemessig bruk av arealer på grunnlag av alders tids bruk. Reindrifftsloven skal også bidra til sikring av arealer som reindriftens viktigste ressursgrunnlag og ivareta og respektere kollektive lokale samiske sedvaner i reindrifften.”

Ansvar for sikring av reindriftens arealer påhviler både innehavere av reindrifftsretten, øvrige rettighetshavere i de samiske reinbeiteområdene og statsmyndighetene.

§ 13 Etablering av siidaandel

- Tillegg til 4 avsnitt:

Det er særlig viktig at rettigheter opparbeidet gjennom sedvaner respekteres når siidaandeler etableres, jf. § 2.

PARAGRAFEN VIL DA LYDE SLIK:

§ 13. Etablering av siidaandel

Driftsenhet som pr. (dato for lovens ikrafttreden) er registrert hos områdestyret, anses som siidaandel i forhold til reglene i denne lov. Den som pr. ... er innehaver av driftsenheten, anses som ansvarlig leder av vedkommende siidaandel.

Lederne av siidaandelene i en siida kan ved enstemmighet bestemme at det skal etableres en ny siidaandel i siidaen under ledelse av en utpekt person som er myndig og som fyller vilkårene i § 11. Det skal ses hen til at etableringen ikke truer grunnlaget for økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraft i siidaen.

Ved etablering av ny siidaandel skal reintallet holdes innenfor det øvre reintall som er bestemt for siidaen, jf. § 64 første og annet ledd. Dersom etableringen fører til overskridelse av reintallet, skal det foretas reduksjon etter reglene i § 64 fjerde og femte ledd.

Ved avgjørelsen av hvem som skal lede en ny siidaandel, skal det bl.a. tas hensyn til arbeidsinnsatsen i siidaen og livsforholdene for den som det er spørsmål om å utpeke, samt de hensyn som fremgår av § 1 annet ledd. Det er særlig viktig at rettigheter opparbeidet gjennom sedvaner respekteres når siidaandeler etableres, jf. § 2.

Melding om ny siidaandel skal sendes områdestyret for godkjenning. Områdestyret skal kontrollere at vilkårene for etablering av ny siidaandel er oppfylt, herunder at etableringen ikke truer grunnlaget for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift i siidaen. Områdestyret kan nekte godkjenning dersom det gjennomsnittlige reintall i den enkelte siidaandel blir under 250 rein beregnet i forhold til fastsatt øvre reintall for siidaen/distriktet.

Reglene i annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende ved overflytting av en siidaandel til en annen siida, jf. § 55.

Områdestyret kan, hvis særlige grunner foreligger, pålegge et distrikt eller en siida å etablere en eller flere nye siidaandeler. Lederen for ny siidaandel utpekes etter reglene i annet ledd. Oppnås ikke

enighet, skal lederen utpekes av områdestyret.

§ 47 Distriktsstyre

- Tillegg etter første avsnitt:

Distriktsstyret skal velges ved indirekte valg av minimum en representant for hver av sommersiidaene jfr. § 58 valg av kandidater til distriktsstyret.

Avsnitt 2 utgår setningene:

”Er antall sommersiidaer (..) og setningen ”Distriktsårsmøtet kan bestemme (..)”

Endring av etterfølgende setning:

Lederen og (øvrige strykes) styremedlemmer velges for to år av gangen med personlige varamenn.

Tredje og fjerde avsnitt utgår i sin helhet.

Tillegg før nest siste avsnitt:

Lederen for styret velges av distriktsårsmøtet, blant valgte representanter for sommersiidaene.

Siste setning i 2. avsnitt endres til følgende:

Lederen og (de øvrige strykes) styremedlemmer velges for to år av gangen med personlige varamedlemmer.

Tillegg etter nest siste avsnitt:

Distriktsårsmøtet kan fastsette regler for valg av antall styremedlemmer iht. § 47. Distriktsårsmøte kan bestemme andre retningslinjer for valg av distriktsstyret hvor særlige lokale forhold tilsier en slik ordning. Slike regler må godkjennes av områdestyret.

PARAGRAFEN VIL DA LYDE SLIK:

§ 47. Distriktsstyre

I hvert reinbeitedistrikt opprettet i henhold til § 46 skal det være et distriktsstyre valgt av og blant de stemmeberettigede i distriktet etter reglene i annet og tredje ledd. Lederen for styret velges av distriktsårsmøtet blant valgte representanter for sommersiidaen, jf. § 53. Distriktsstyret skal velges ved indirekte valg av minimum en representant for hver av sommersiidaene jfr. § 58. Siidas styremedlem(mer) velges av siidaårsmøtet, jf. § 59.

Lederen og styremedlemmer velges for to år av gangen med personlige varamedlem.

Distriktsårsmøtet kan fastsette regler for valg av antall styremedlemmer, jf. § 47. Distriktsårsmøtet kan bestemme andre retningslinjer for valg av distriktsstyret hvor særlige lokale forhold tilsier en slik ordning. Slike regler må godkjennes av områdestyret.

Hvis distriktet svarer til en sommersiida, gjelder reglene i § 56 for valg av styre, dog slik at et styre alltid skal opprettes. Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede. Et distriktsstyre med færre enn tre medlemmer er likevel bare beslutningsdyktig når alle medlemmer møter. Ved likt stemmetall gjør lederens stemme utslaget.

§ 53 Distriktsårsmøte

Tillegg etter andre avsnitt:

Reinbeitedistriktet hvor antall sommersiidaer er flere enn fem eller flere enn 70 siidaandeler, velger sommersiidaene selv inntil 3 representanter til distriktsårsmøtet som representerer sommersiidaen.

Distriktsårsmøtet kan bestemme egen retningslinjer for valg av representanter til distriktsårsmøte.

Slike regler må godkjennes av områdestyret.

Alle innehavere av siidaandel i distriktet har møterett på årsmøtet, men har ikke tale- eller stemmerett.

PARAGRAFEN VIL DA LYDE SLIK:

§ 53. Distriktsårsmøte

Årsmøte skal holdes av reieneierne i distriktet hvert år innen utgangen av juni måned. Møtet sammenkalles på den måten som er vanlig i distriktet, med minst fire ukers varsel.

På årsmøtet har enhver reieneier tale- og forslagsrett. Ved avstemninger er den enkelte siidaandel

stemmeberettiget slik at hver siidaandel har fem stemmer. En sideordnet rekrutteringsandel har imidlertid bare to stemmer. Leder av siidaandelen bestemmer fordelingen av stemmene blant de andre reinciene i siidaandelen. Leder av siidaandelen må alltid selv beholde minst én stemme, eventuelt to stemmer hvis ektefellene/samboerne har felles ledelse av siidaandel, jf. § 15. Reinbeitedistriktet hvor antall sommersiidaer er flere enn fem eller flere enn 70 siidaandeler, velger sommersiidaene selv inntil 3 representanter til distriktsårsmøtet som representerer sommersiidaen. Distriktsårsmøtet kan bestemme egen retningslinjer for valg av representanter til distriktsårsmøte. Slike regler må godkjennes av områdestyret. Alle innehavere av siidaandel i distriktet har møterett på årsmøtet, men har ikke tale- eller stemmerett.

Styrets årsmelding og regnskap, samt disponering av reindrifsfondets midler, skal sammen med saksliste for årsmøtet og eventuelt kandidat til ledervervet i styret sendes lederne av siidaandelene i distriktet senest fire uker før årsmøtet holdes.

Årsmøtet ledes av en møteleder som velges av årsmøtet. Møtet er lukket, med mindre årsmøtet selv bestemmer noe annet.

For årsmøteforhandlingene og valg skal det føres en protokoll, som oppleses ved møtets slutt og undertegnes av to dertil valgte møtedeltagere.

§ 64 Reintall

4. avsnitt endres til:

Overstiger reintallet i siidaen det reintall som er fastsatt etter første eller annet ledd, skal hver ansvarlig enhet som har mer enn 200 rein, redusere det overskytende antall forholdsmessig. Reindriftsstyret har ansvar for at en slik reduksjon gjennomføres. Det skal settes frister for utarbeidelse av plan og gjennomføring av reintallsreduksjon.

PARAGRAFEN VIL DA LYDE SLIK:

§ 64. Reintall

I bruksreglene, se § 61, skal det fastsettes et øvre reintall for den enkelte sommersiida. Reintallet skal fastsettes ut fra det beitegrunnlag som siidaen disponerer. Det skal i bruksreglene gjøres nærmere rede for de drifts- og beitemessige vurderinger som ligger til grunn for det fastsatte reintallet. Der det er påkrevet for å få en forsvarlig bruk av vinterbeitene, kan det også fastsettes et reintall for de forskjellige vintersiidaene.

En vintersiida eller annen gruppering kan be om at det fastsettes et eget reintall for dem.

Bestemmelser om øvre reintall etter første og annet ledd kan bringes inn for jordskifteretten etter reglene i § 63 fjerde ledd.

Overstiger reintallet i siidaen det reintall som er fastsatt etter første eller annet ledd, skal hver ansvarlig enhet som har mer enn 200 rein, redusere det overskytende antall forholdsmessig. Reindriftsstyret har ansvar for at en slik reduksjon gjennomføres. Det skal settes frister for utarbeidelse av plan og gjennomføring av reintallsreduksjon.

Det kan fastsettes et øvre reintall pr. siidaandel. En reduksjon av siidaens reintall i henhold til fjerde ledd skal i så fall skje ved at de siidaandeler som har et reintall som overstiger det fastsatte reintall for siidaandelen først reduserer ned til det fastsatte reintall.

Departementet kan ved forskrift gi utfyllende bestemmelser om fastsettelse av reintall. Slik forskrift kan avgrenses til å gjelde ett eller flere reinbeitedistrikter eller ett eller flere reinbeiteområder.

§ 65. Beitetider

Der det er nødvendig for vern av årstidsbeitene, skal områdestyret fastsette beitetider for de ulike årstidsbeitene. Leder av siidaandel skal påse at rein i siidaens flokk ikke oppholder seg på beiteområder i strid med disse reglene.

Der forholdene gjør det nødvendig, kan beitetidene fravikes etter tillatelse av reindriftsagronomen. Det gjelder også beitetider fastsatt etter reglene i § 64. Dispensasjon fra beitetidene utover fire uker gis av områdestyret.

§ 66 Distriktsplaner

- Tillegg i første setning:

Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendige også for den øvrige offentlige planlegging.

PARAGRAFEN VIL DA LYDE SLIK:

§ 66. Distriktsplaner

Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendige også for den øvrige offentlige planlegging.

Distriktsplanen skal inneholde:

1. angivelse av flyttemønstre i distriktet
2. oversikt over årstidsbeiter, kalvingsland o.l.
3. oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler, herunder hvilke terrenggående kjøretøy som anvendes i distriktet, samt eventuell tidsbegrenset bruk av helikopter eller annet luftfartøy. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen
4. oversikt over alle gjerder og anlegg av permanent art, og så vidt mulig også gjerder av midlertidig art
5. eventuell inndeling i beitesoner.

Leder for en sidaandel er pliktig til å gi nødvendige opplysninger for utarbeidelse av planen.

Kommune, fylkeskommune og fylkesmann bør orienteres om planarbeidet, og skal gjøres kjent med hovedinnholdet i utkast til plan før planen vedtas. Kommune, fylkeskommune og fylkesmann, samt berørte nabolistrikter skal få tilsendt den vedtatte planen. Planen skal også sendes til områdestyret.

Arbeiderpartiets sametingsgruppe støtter ikke NSRs samarbeidsgruppes forslag i saken, med unntak av tillegg til kapittel 1. Lovens formål og den samiske reindriftens rettsgrunnlag, § 1 Samisk reindrift: ”Loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.”

og tillegg til § 2 Rettsgrunnlaget og reindriftens arealer:

”Sametinget er tilfreds med at forslaget til lovtekst konstaterer at reindriftrretten hviler på sedvanerretten som utgjør et selvstendig rettsgrunnlag.”

samt tillegg til rådets innstilling om § 66, andre ledd, side 3, nest siste avsnitt. Siste setning strykes og erstattes med følgende:

”Det anser Sametinget som unødvendig da en slik oversikt allerede er lovpålagt gjennom den årlige reindriftsmeldingen. Distriktsplanen gjelder over flere år, og det er derfor vanskelig å forutse bruken av driftsmidler over lengre perioder, all den tid reindriften må forholde seg til skiftende driftsforhold.”

Komiteen har for øvrig ingen andre merknader eller forslag til saken og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Merknad fra Finnmarkslista v/ Toril Bakken:

Fastboendes og andre samiske næringers utmarksbruk

Fastboende samer og samer som driver jordbruk, fiske og utmarksnæring har eksistert side om side med reindriften i utallige generasjoner. Sauehold, sjøfiske, innlandsfiske, børsanking, og andre primærnæringer har vært, og er også svært viktige samiske næringer, og som bidrar til bosetting både

langs kysten og i innlandet. I flere tilfeller har man sett at reindriftsloven har gitt reindriftsutøvere utvidede rettigheter, men dette har samtidig fratatt andre samer deres næringsgrunnlag og levemåte. Mange oppfatter dette som en urettferdig forfordeling av enkelte samiske grupperinger. Lovverket har skapt en ubalanse i forholdet mellom reindriftssamer og andre samer hvor ulike interesser blir satt opp mot hverandre, og fastboende mister rettigheter de aldri har gitt fra seg.

Man har blant annet sett at:

- Fastboende har mistet retten til å ha ”sytingsrein” og eget reinmerke.
- Flere steder har samiske bønder mistet sankingsområder til fordel for reindrifta.
- Reingjerder, også mange ulovlige, settes opp uten at fastboende samer føler at de har mulighet til å påvirke deres nærområder.
- Nye kjørespor i terrenget som følge av intensiv drift i enkelte områder.

Fastboende samer og de som driver naturnæringer må dras med i prosessen med utarbeidelse av reindriftsloven, så man sikrer at man ikke urettmessig fratår disse deres hevdvunne rettigheter og mulighet for utøvelse av samisk næring og levemåte.

III Votering

Av 43 representanter var 40 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Nærings- og kulturkomiteens forslag 2 ble forkastet med 22 stemmer. 18 stemte for forslaget.
- Nærings- og kulturkomiteens forslag 1 ble vedtatt med 22 stemmer mot 18 stemmer.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Anders Urheim, saksordfører	
2	Lene Hansen	Anders Urheim Marianne Balto Henriksen
3	Arild Pettersen Inga	
4	Klemet Erland Hætta	Marianne Balto Henriksen
5	Toril Bakken	Johan Mikkell Sara Olaf Eliassen Jørn Are Gaski
	Toril Bakken	
6	Randi A. Skum	Arild Pettersen Inga Anders Urheim
	Randi A. Skum	
7	Sissel Klausen	
8	Olaf Eliassen	Per Edvin Varsi Aili Keskitalo
	Olaf Eliassen	
9	Per Andersen Bæhr	Anders Urheim Marianne Balto Henriksen

	Per Andersen Bæhr
10	Kirsten Appfjell-Eira
11	Marit Kirsten Antti Gaup
12	Terje Tretnes
	Anders Urheim, forr.orden
13	Isak Mathis O. Hætta
14	Per Edvin Varsi
15	Tor Mikalsen
16	Anders Urheim
17	Maja Kappfjell
18	Marianne Balto Henriksen
19	Randi A. Skum
20	Kirsten Appfjell-Eira
21	Jánoš Trosten
22	Per Andersen Bæhr
23	Aili Keskitalo
24	Klemet Erland Hætta
25	Anders Urheim, saksordfører
	Jánoš Trosten, til forr.orden
	Marianne Balto Henriksen, til forr.orden
	Jánoš Trosten, til forr.orden
	Jørn Are Gaski, til forr.orden
	Jørn Are Gaski, til forr.orden

VI Sametingets vedtak

I

Sametinget viser til Landbruks- og matdepartementets utkast av 28. august 2006 til ny reindrifftslov, samt notat av 5. september 2006.

Ved behandlingen av lovutkastet har Sametinget ikke hatt tilgang til fullstendige merknader til lovutkastet. Ettersom merknadene ofte er av avgjørende betydning for lovtolkningen, er det ikke mulig for Sametinget å ha fullgod oversikt over konsekvensene av Landbruks- og matdepartementets lovutkast. Betydningen av lovers forarbeider fremgår blant annet klart av Høyesteretts praksis. Sametinget mener at den manglende tilgangen til innholdet i dokumentene ikke er i samsvar med ILO konvensjonens art 6 og Avtale om konsultasjoner pkt 3.

II

Reindriften er en sentral samisk næring og en viktig kulturbærer. Dette gir reindriften et internasjonalt rettslig vern, det vises særlig til ILO konvensjon 169. Sametinget ser med bekymring på at reindriften stadig utsettes for press fra ulike hold, slik at situasjonen for reindriften i mange områder er vanskelig. Sametinget er særdeles opptatt av at en ny reindrifftslov sikrer og utvikler reindriften slik at vi også i fremtiden kan ha en bærekraftig reindrift.

De dokumenter Sametinget hittil har mottatt fra regjeringen gir ikke en betryggelse for at den nye reindrifftsloven sikrer og utvikler reindriften. Sametinget er bekymret for at det rettsvernet reindriften har gjennom internasjonal lov, særlig ILO-konvensjon nr. 169, nå undergraves. Derfor er det helt avgjørende at loven endres slik at den er i henhold til allerede gjeldende rett.

Sametinget viser her til de bestemmelsene som må endres slik at de er i samsvar med internasjonal rett:

En helt klar betingelse fra Sametingets side og en minimumsløsning er at reindrifftslovens § 1 annet ledd gis et tillegg slik at loven får en tilsvarende formulering som i finnmarksloven § 3. Følgende formulering må tas inn i § 1 annet ledd for å sikre at forholdet til folkeretten ikke svekkes sammenlignet med innholdet i finnmarksloven:

”Loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.”

Sametinget er tilfreds med at forslaget til lovtekst konstaterer at reindrifftsretten hviler på sedvaneretten som utgjør et selvstendig rettsgrunnlag.

En viktig forutsetning er at reindrifften må få en sterkere innflytelse i reindrifftens styringsorganer, jf §§ 74 og 75. For Sametinget vil det være avgjørende at bestemmelsene sikrer at reindrifftssamene selv har en reell mulighet til å delta i beslutningene, det vises særlig til ILO-konvensjonens art. 7 som omhandler rett til deltakelse og prioritering av utviklingsprosessene så langt de berører urfolk. Dette betinger at loven hjemler beslutningsorganer hvor reindrifftssamene ikke er i mindretall, dette betinger også reindrifftssamisk lederskap i styrene. Paragrafene 74 og 75 må endres.

Videre er det en betingelse at forskriftshjemmelen i § 64 siste ledd, fjernes i sin helhet. Bestemmelsen om reintallsreduksjon må særlig ses i lys av folkerettens krav i konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 27 om beskyttelsen av det materielle grunnlaget for urfolk, ILO-konvensjonens art. 8 om sedvaneretten, art. 6 kravet til konsultasjoner og art. 7 som omhandler rett til deltakelse og prioritering av utviklingsprosessene så langt de berører urfolk. Det kan ikke aksepteres at departementet ensidig kan gi utfyllende forskrift om reintallstilpasninger, jf § 64 siste ledd.

Jordskifteretten kan ikke være et tvisteløsningsorgan etter reindrifftsloven, jf § 63. Sametinget mener at det er viktig at reindrifften har tillit til tvisteløsningsorganet, og at samiske rettsoppfatninger og sedvaner må gis den vekt og relevans de skal ha når en endelig avgjørelse skal fattes. Sametinget viser til at jordskifteretten i dag ikke har noen særskilt kompetanse på disse forhold. Det er et brudd på ILO-konvensjon art. 7 som omhandler rett til deltakelse og prioritering av utviklingsprosessene så langt de berører urfolk. Sametinget mener at det bør etableres et eget tvisteløsningsorgan med særskilt kompetanse om blant annet samiske rettskilder og rettsoppfatninger.

III

Sametinget finner samtidig grunn til å gi en oversikt over bestemmelser i lovutkastet som har stor betydning for den fremtidige reindrifften, og som Sametinget mener ikke er tilstrekkelig ivarettatt i lovutkastet. Disse bestemmelsene må endres før en revidert reindrifftslov sikrer en fremtidig reindrifft:

Sametinget finner det positivt at det i lovutkastet tas inn en bestemmelse om arealvern i § 2 for å konkretisere og synliggjøre gjeldende rett. Sametinget mener imidlertid at det må være sterkere og mer forpliktende bestemmelser om arealvern. Det må derfor inntas i § 2 at myndighetene, og ikke bare statsmyndighetene, har et ansvar for å sikre reindrifftens arealer. Dette vil sikre at også kommunene, som er vedtaksorgan etter plan- og bygningsloven, har et ansvar. I den grad statsmyndighetene delegerer lovforvaltningsoppgaver til kommunene, må selvsagt også kommunene forvalte disse lovene i tråd med folkerettens krav. Utkastets § 2 må derfor endres og inneha følgende formulering:

”Ansvaret for sikring av reindrifftens arealer påhviler både innehavere av reindrifftstretten, øvrige rettighetshavere i de samiske reinbeiteområdene og myndighetene. I tillegg har myndighetene et særskilt ansvar for å ivareta og sikre reindrifftens arealer.”

Siden proposisjonen ikke foreligger, forutsetter Sametinget at ordlyden ”særlige grunner” i § 11, tredje avsnitt, omfattes og avgrenses av verddevuhta. Sametinget anser det som positivt at §§ 17-19 åpner for at innehaver av siidaandelen selv kan bestemme hvem han eller hun vil ha under sin siidaandel.

I samsvar med lovutvalgets forslag, må det inntas en bestemmelse om vern for de med et gjennomsnittlig reintall eller et mindre reintall, ved pålagt reduksjon etter utkastet § 64. Siidaene må fastsette et minste fastsatt reintall. Det skal skje ved enstemmighet i siidaen. Hver ansvarlig enhet som har mer enn et minste reintall, fastsatt av siidaen, reduserer det overskytende antall forholdsmessig. Dersom det ikke er enstemmighet i siidaen om et minste fastsatt reintall, skal lovutvalgets forslag på 200 rein gjelde. Dette vil bidra til å sikre unge reindriftsutøvere i etableringsfasen samt sikre økonomisk bærekraftig reindrift for alle reindriftsutøvere.

Det bør også inntas et tillegg i § 64 annet ledd slik at setningen lyder som følger:

”En vintersiida eller annen gruppering, som flere siidaer sammen, kan be om at det fastsettes et eget reintall for dem.”

Bestemmelsen i § 13 femte ledd siste setning må strykes. Sametinget viser til at det også er andre forhold enn reintallet som bør ligge til grunn for vurderingene ved etablering av en ny siidaandel. For eksempel bør det legges vekt på eventuell mangel på arbeidsressurser i siidaen.

Det må inntas en bestemmelse i § 53 om at det generer til økt antall stemmer på distriktsårsmøte når siidaandeler blir drevet i fellesskap mellom ektefeller.

Loven må ikke skille mellom sommersiida og vintersiida, men bare bruke begrepet siida, jf kapittel 4, 5, 8 og 9.

Bestemmelsen i § 66 annet ledd punkt 3 krever at distriktsplanen omfatter en oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler i reindriften. Det anser Sametinget som unødvendig da en slik oversikt allerede er lovpålagt gjennom den årlige reindriftsmeldingen. Distriktsplanen gjelder over flere år, og det er derfor vanskelig å forutse bruken av driftsmidler over lengre perioder, all den tid reindriften må forholde seg til skiftende driftsforhold.

Sanksjonsbestemmelsene i kapittel 13 må ses i sammenheng med hvem som fastsetter rammebetingelsene for reindriften. Dersom reindriften selv ikke tildeles myndighet til å fastsette reintall og dessuten ikke har flertall i styringsorganene, svekkes legitimiteten til sanksjonsbestemmelsene i kapittel 13. Grunnen til det er at eventuelle sanksjoner må ha legitimitet i reindriften, ved at reindriften selv, gjennom bruksreglene, har fastsatt reintallet det sanksjoneres i forhold til.

Vilkårene for å eie rein i det samiske reinbeite blir skjerpet i lovutkastet, jf §§ 11 og 36. Det må imidlertid åpnes for at samer som ikke har rett til reinmerke, skal kunne eie rein. Det bør likevel være en forutsetning at denne typen eierskap av rein har en kobling til den samiske reindriften.

Sametinget ser det som positivt at bestemmelsen i § 15 er endret slik at det ikke lenger er automatikk i at man ved giftemål blir medansvarlig for reindriften, men at det eventuelt skal gis melding dersom man ønsker å stå solidarisk ansvarlig som ledere av siidaandelen.

Sametinget konstaterer med beklagelse at reindriftenes utøvere fortsatt skal belastes med et aktsomhetsplikt- og erstatningsansvar som har sin sammenligning med virksomheter som utøver særlig risikofylt eller farlige virksomhet. Spørsmål knyttet til reindriftenes erstatningsansvar er ikke gjenstand for denne revisjonen. Likevel formoder Sametinget at de resonnementer som knytter seg til erstatningsspørsmålene også har hatt innflytelse på kapittel 13 om sanksjoner. Det er Sametingets oppfatning at myndighetsorganenes kontrollmuligheter fortrinnsvis bør styrkes gjennom større kunnskap om den samiske reindrift.

Sametinget forutsetter at loven har et innhold som kan etterleves under driftsforhold som kan variere, spesielt på grunn av vær- og naturforhold og ikke minst på grunn av uønskede effekter av menneskelige inngrep eller forstyrrelser. Sametinget advarer på dette grunnlag mot lovutkastets § 81 som hjemler myndighet til å utstede forelegg som i henhold til annet ledd forutsetter at den som tiltales selv må ta rettslige skritt for å bevise sin uskyld. Den alminnelige presumpsjon om at enhver er uskyldig inntil det motsatte er bevist skal også kunne påberopes av reindriftssamene.

Lovforslaget bærer fortsatt preg av at reindriften skal detaljreguleres. I den grad områdestyret skal ha myndighet i forhold til etablering av siidaandel, må dette være en stadfesting og ikke en godkjenning. Det samme må gjelde i forhold til lovforslagets § 62 om utarbeidelse av bruksregler.

Det må inntas samiske begreper i loven, slik lovutvalget har lagt opp til.

IV

Sametinget forutsetter at departementet iverksettes snarlig oppfølgende prosesser i forhold til revidering av de delene av reindriftsloven som nå ikke er gjenstand for revisjon. Dette er viktig fordi det vil sikre at vi i nær fremtid kan få en helhetlig reindriftslov tilpasset dagens virkelighet. Ved utarbeidelse av en ny helhetlig reindriftslov må det blant annet foretas en gjennomgang av utkast til nordisk samekonvensjon, plan- og bygningsloven, norsk-svensk reinbeitekonvensjon og samerettsutvalgets innstilling.

Sametinget forutsetter at det iverksettes snarlige oppfølgende prosesser i forhold til framtidig organisering av reindriftsforvaltningen. Det må gis forpliktende formuleringer om en slik oppfølging i odelstingsproposisjonen.

Sametinget forutsetter også at departementet igangsetter en snarlig oppfølgende prosess i forhold til arbeidet med å sikre økt vern og reell sikring av reindriften arealer, også dette må det gis forpliktende formuleringer om i odelstingsproposisjonen.

V

Sametinget anmoder om at man så snart som mulig får oversendt lovutkastet på samisk og engelsk.

Behandlingen av saken ble avsluttet 27.09.06 kl. 18.10

Originalspråk: Norsk

Sak 039/06

Permisjon fra vervet som medlem i Sametingsrådet – Randi A Skum

Arkivsaknr.
06/84

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Møtelederskapet	25.09.06	15/06
Sametingets plenum	26.-28.09.06	039/06

Saken påbegynt torsdag 28. september 2006 kl. 13.30.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	25.09.06	Møtelederskapet	Sak 15/06 Permisjon fra vervet som medlem i Sametingsrådet - Randi A. Skum

II Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling overfor plenum:

1. Randi Skum gis permisjon fra sitt verv som medlem i Sametingsrådet for en periode på 9 måneder. Permisjonen tas etter nærmere avtale med Sametingspresidenten.

Sametingspresident Aili Keskitalos forslag overfor plenum:

2. Representant Ann-Mari Thomassen velges til rådsmedlem i den perioden Randi A. Skum har permisjon.

III Votering

Av 43 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Møtelederskapets forslag 1 ble enstemmig vedtatt.
- Sametingspresident Aili Keskitalos forslag 2 ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Josef Vedhugnes, saksordfører	
2	Aili Keskitalo	
3	Jørn Are Gaski	

VI Sametingets vedtak

Randi A. Skum gis permisjon fra sitt verv som medlem i Sametingsrådet for en periode på 9 måneder. Permisjonen tas etter nærmere avtale med Sametingspresidenten.

Representant Ann-Mari Thomassen velges til rådsmedlem i den perioden Randi A. Skum har permisjon.

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.09.06 kl. 13.40.

Originalspråk: Norsk

Sak 40/06

Fritak fra verv som medlem og leder i Sametingets kontrollkomité –
Per-Ivar Henriksen

Arkivsaknr.
04/1620

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Møtelederskapet	26.09.06	16/06
Sametingets plenum	26.-28.09.06	40/06

Saken påbegynt torsdag 28. september 2006 kl. 13.40.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	26.09.06	Møtelederskapet	Sak 16/06

II Forslag og merknader

Møtelederskapets innstilling:

Per-Ivar Henriksen fritas fra sitt verv som medlem og leder i Sametingets kontrollkomité.

III Votering

Av 43 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Møtelederskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

Innlegg	Replikk
1 Josef Vedhugnes saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Per-Ivar Henriksen fritas fra sitt verv som medlem og leder i Sametingets kontrollkomité.

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.09.06 kl. 13.45

Originalspråk: Norsk

Sak 41/06

Valg av nytt medlem til Sametingets kontrollkomité

Arkivsaknr.
04/1620

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Valgkomiteen		003/06
Sametingets plenum	26.-28-09-06	41/06

Saken påbegynt onsdag 28. september 2006 kl. 13.45.

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
-----	-----------	-------------------	--------

II Forslag og merknader

Valgkomiteens innstilling:

Henrik Eriksen velges som nytt medlem i kontrollkomiteen.
Hilde Nyvoll velges som ny leder i kontrollkomiteen.
Per Edvind Varsi velges som ny nestleder i kontrollkomiteen

III Votering

Av 43 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i denne saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Magnhild Mathisen saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Henrik Eriksen velges som nytt medlem i kontrollkomiteen.
Hilde Nyvoll velges som ny leder i kontrollkomiteen.
Per Edvind Varsi velges som ny nestleder i kontrollkomiteen

Behandlingen av saken ble avsluttet 28.09.06 kl. 13.50.

